

**Concept-Beleidsplan
Maatschappelijke ondersteuning 2008-2011
Gemeente Etten-Leur**

Inhoud:	blz.
Leeswijzer	3
Deel 1:	1. Inleiding:
	1.1 Plaatsbepaling.
	1.2 Beleidskaders Wmo.
	1.3 Visie en ambitie.
	1.4 Randvoorwaarden en uitgangspunten.
	1.5 Procedure Wmo-beleidsplan 2008-2011.
	4
	4
	4
	6
	8
	11
Deel 2:	2. Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid.
	2.1 Inleiding.
	2.2 Taken Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid.
	2.3 Gezondheid telt! In Etten-Leur.
	12
	12
	12
	13
Deel 3:	Prestatievelden
	Prestatieveld 1: Sociale cohesie en leefbaarheid.
	Prestatieveld 2: Preventief jeugdbeleid.
	Prestatieveld 3: Informatie, advies en cliëntondersteuning.
	Prestatieveld 4: Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers.
	Prestatieveld 5: Bevordering deelname aan maatschappelijk Verkeer.
	Prestatieveld 6: het verlenen van individuele voorzieningen.
	Prestatieveld 7: maatschappelijke opvang en steunpunt huiselijk geweld.
	Prestatieveld 8: de openbare geestelijke gezondheidszorg.
	Prestatieveld 9: Ambulante verslavingszorg.
	14
	15
	23
	28
	33
	40
	46
	51
	51
	59
Financiën	51
Bijlagen:	
	1. uitvoeringsprogramma Wmo-beleid 2008-2011
	2. overzicht gebruikte afkortingen
	3. inspraakreacties met antwoorden college.
	62
	66
	67

LEESWIJZER

Het concept Wmo-beleidsplan 2008-2011 is opgebouwd uit drie onderdelen.

1. In het eerste gedeelte geven we de relatie aan met het Raads Programma-akkoord 2006-2010 en het college werkplan voor die periode. We staan kort stil bij de eerder door de raad vastgestelde nota's , te weten:
  - De Kadernota Wmo, vastgesteld door de raad op 20 februari 2006
  - De invoeringsnota Wmo met verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning.

We schetsen vervolgens de belangrijkste beleidskaders van de Wmo en beschrijven onze visie en ambities voor de jaren 2008-2011. Deze visie en ambities zijn leidend voor de beleidsvelden die in het derde onderdeel worden behandeld. We ronden dit eerste gedeelte af met een overzicht van de randvoorwaarden voor het beleid, zoals die in de Wmo zijn opgenomen. Aan het slot geven we inzicht in de procedure die we de komende maanden gaan volgen.

2. In dit deel schenken we aandacht aan de Wet collectieve preventie volksgezondheid. Deze wet heeft veel raakvlakken met de Wmo. Een deel van de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) – het onderdeel Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) - is overgeheveld naar de Wmo. Vaak gaat het om dezelfde kwetsbare burgers, burgers die onvoldoende zelfredzaam zijn. Op grond van de Wcpv moet de gemeente om de vier jaar een lokale nota volksgezondheidsbeleid vaststellen. Wij willen de samenhang tussen volksgezondheidsbeleid en maatschappelijke ondersteuning benadrukken door de beleidskaders in deze nota op te nemen. Uitwerking vindt plaats in de Wmo-prestatievelden en de uitvoeringsnotitie volksgezondheidsbeleid 2008-2011, die het college in 2008 zal vaststellen.
3. In het derde deel – de kern van dit beleidsplan - wordt per prestatieveld beschreven:
  - welke beleidsuitgangspunten in de Kadernota Wmo zijn opgenomen;
  - Wat het bestaande beleid is en
  - Welke beleidskaders we hanteren voor het toekomstige beleid.
  - Deze beleidskaders worden aan het slot van elk prestatieveld kort samengevat. Deze beleidskaders zijn uitgewerkt in concrete acties/projecten. Deze acties/projecten zijn gebundeld in een uitvoeringsprogramma, dat als bijlage 1 is opgenomen.

Na de prestatievelden is een financiële paragraaf opgenomen. Hoewel we nog geen jaar ervaring hebben met de uitvoering van de Wmo, proberen we in deze paragraaf een zo reëel mogelijke doorkijk te maken naar 2008 en volgende jaren.

Er worden diverse afkortingen gebruikt in deze nota. Dit is onvermijdelijk. Om de leesbaarheid te vergroten hebben wij een afkortingenlijst als bijlage 2 toegevoegd.

1. INLEIDING

1.1 Plaatsbepaling

Het Wmo-beleidsplan vindt haar grondslag in artikel 3 van de Wmo en bouwt voort op een aantal richtinggevendende documenten die de Raad de afgelopen 2 jaar heeft vastgesteld:

- Programma-akkoord 2006-2010 “de burger centraal door continuïteit en vernieuwing”, vastgesteld op 30 maart 2006;
- Kadernota Wmo, vastgesteld op 20 februari 2006;
- De invoeringsnota Wmo met verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning.

Uit het **Programma-akkoord 2006-2010**:

- “De volgende vier onderwerpen zien wij als prioriteiten:
  1. het inlopen van de achterstanden in het onderhoud van het openbaar gebied;
  2. het bezien of de draagkrachtnorm kan worden verruimd van 100% van het bijstandsniveau naar 120% van het bijstandsniveau
  3. het realiseren van woningen waaraan behoefte bestaat bij de Etten-Leurenaren
  4. het vergroten van de participatie van de Etten-Leurenaren bij de voorbereiding van beleid en uitvoering van beleid.”

In het Programma-akkoord heeft de gemeenteraad vervolgens aangegeven wat hij wil bereiken op de diverse beleidsterreinen. Met name in hoofdstuk 2.9 “Maatschappelijke Dienstverlening” staat een groot aantal doelstellingen vermeld. Deze doelstellingen zijn vertaald in een college-werkplan, bestaande uit 152 punten, voor de jaren 2006-2010.

In de **Kadernota Maatschappelijke ondersteuning** werd aangegeven wat er in Etten-Leur geregeld moest worden en wat het beleid moest zijn voor een verantwoorde invoering van de Wmo. In deze Kadernota zijn de uitgangspunten, de basisvisie en de beleidskeuzes van het Wmo-beleidsplan in Etten-Leur neergelegd. Deze vormen de basis voor de verdere beleidsontwikkeling. In deze beleidsnota wordt per prestatieveld aangegeven welke beleidsuitgangspunten in de Kadernota zijn opgenomen.

Hoe en op welke wijze de invoering van de Wmo vorm wordt gegeven is opgenomen in de **Invoeringsnota Wmo**, die de gemeenteraad op 18 september 2006 heeft vastgesteld. In deze invoeringsnota staan de kaders voor de verdere uitwerking van de Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning in een uitvoeringsbesluit en verstrekkingenboek. Deze zijn op 21 november 2006 door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld.

1.2 beleidskaders Wmo.

1.2.1 Decentralisatie en eigen verantwoordelijkheid

In de afgelopen periode zijn drie wetten ingevoerd die grote overeenkomst vertonen. De Wet Werk en Bijstand (WWB), de nieuwe Wet Inburgering (W.I.) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) hebben alle drie tot doel, de zelfredzaamheid en participatie van burgers te versterken. Duurzame participatie aan het maatschappelijke leven, sociale redzaamheid en deelname aan de arbeidsmarkt staan centraal. Tevens regelen de drie wetten de voorzieningen die het onze inwoners mogelijk moeten maken de regie over hun eigen leven zo snel mogelijk weer op te pakken. Het beleid richt zich op inwoners die behoren tot de kwetsbare groepen. Mensen voor wie meedoen aan de Etten-Leurse samenleving “niet lukt op eigen kracht “. Etten-Leurenaren die de weg niet weten, de regie kwijt zijn, problemen hebben of een steuntje in de

rug nodig hebben. De wetten leggen de nadruk op de eigen verantwoordelijkheid en de regie over het eigen bestaan.

In de Wet maatschappelijke ondersteuning zijn de huidige Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg), de Welzijnswet en delen van de Algemene wet bijzondere ziektekosten (Awbz) opgenomen. Daarnaast is het onderdeel Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGZ) van de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) overgebracht naar de Wmo.

De Wcpv heeft veel raakvlakken met de Wmo. Vaak gaat het om dezelfde “kwetsbare” burgers; mensen die om wat voor reden niet zelfredzaam zijn. Gezondheidsklachten zijn hier meestal een onderdeel van. Ook de Wcpv legt de gemeente de taak op om iedere vier jaar een lokale nota volksgezondheidsbeleid vast te stellen. De huidige nota Volksgezondheidsbeleid Etten-Leur is vanaf 2008 toe aan actualisering.

In dit beleidsplan hebben wij er voor gekozen om de kaders voor het Wmo-beleid en volksgezondheidsbeleid (Wcpv) te combineren. De kaders van het volksgezondheidsbeleid worden vervolgens in een uitvoeringsnotitie concreet in acties uitgewerkt. Wij zien deze combinatie als een eerste start om te komen tot een geïntegreerd Wmo – volksgezondheidsbeleid, hetgeen wij in een volgend beleidsplan verder zullen vorm geven.

Om de samenhang duidelijk in beeld te brengen worden in Deel 2 van dit beleidsplan de hoofdlijnen van de Wcpv opgenomen.

Zoals u ziet bestrijkt de Wmo een breed terrein. Dit meerjaren beleidsplan geeft op de eerste plaats de hoofdlijnen aan voor het beleid en de uitvoering van de nieuwe taken, zoals bij voorbeeld de hulp bij het huishouden, de ondersteuning van vrijwilligers, mantelzorgers en cliëntondersteuning. De opgave waar we nu voor staan is om deze nieuwe taken te verbinden met oude taken en het bestaande beleid te bezien door de “Wmo-bril”. Het is ondoenlijk in dit stadium alle bestaande beleid tegelijk te herijken. Via de weg van de geleidelijkheid zal het bestaande beleid met verschillende snelheden, worden herijkt. Per prestatieveld is aangegeven welke vervolgnuties er komen en wanneer. In de aangekondigde uitvoeringsnotities wordt het beleid verder uitgediept, wordt verdere samenhang aangebracht en wordt invulling gegeven aan onze solidariteit met Etten-Leurenaren in een kwetsbare positie. Een totaal overzicht van de acties/projecten treft u aan in bijlage 1 :”het uitvoeringsprogramma Wmo-beleid 2008-2011.

1.2.2 prestatievelden Wmo

De Wmo beslaat negen prestatievelden waarop gemeenten hun beleid moeten inrichten:

1. bevorderen van sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten
2. op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden
3. het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning
4. het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers
5. het bevorderen van deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem
6. het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van zelfstandig functioneren of het deelnemen aan het maatschappelijke verkeer
7. het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder sociale pensions en vrouwenopvang
8. het bevorderen van de openbare geestelijke gezondheidszorg; met uitzondering van psychosociale hulp bij rampen
9. het voeren van verslavingsbeleid.

1.2.3. zelfredzaamheid, participatie, compensatiebeginsel.

Centraal in de Wmo staan de begrippen zelfredzaamheid en participatie. Iedere burger, ongeacht beperkingen, moet 'mee kunnen doen'.

In artikel 4 van de Wmo is de verplichting voor de gemeente opgenomen om aan personen met een lichamelijke, verstandelijke en/of psychosociale beperking, die belemmeringen ondervinden in hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie, compensatie te bieden. Deze verplichting strekt zich ook uit tot mantelzorgers en tot het ondersteunen van zorgvrijwilligers. Daarbij moet niet alleen rekening gehouden worden met de persoonskenmerken en behoeften van de aanvrager, maar ook met de capaciteit van de betrokkene om uit een oogpunt van kosten zelf in de maatregelen te voorzien.

Van ons als gemeente wordt verwacht, dat we voorzieningen aanbieden die onze inwoners in staat stellen:

- een huishouden te voeren;
- zich te verplaatsen in en om de woning;
- zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
- medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

De wet geeft niet aan wát er nu precies gecompenseerd moet worden en in welke omvang. Wij kunnen dus zelf bepalen welke voorzieningen wij aanbieden. Uitgangspunt is het creëren van een gelijkwaardige maar niet strikt gelijke uitgangspositie ten opzichte van iemand zonder beperkingen. De Wmo gaat daarbij uit van de volgende vooronderstellingen:

- **De eigen verantwoordelijkheid van het individu**
Elke burger is primair zelf verantwoordelijk voor de inrichting van zijn leven. De gemeente neemt algemene maatregelen om belemmeringen weg te nemen.
- **Wederzijdse ondersteuning in sociale netwerken**
Burgers ondersteunen elkaar via allerlei sociale verbanden. De burger heeft dus ook een verantwoordelijkheid om -naar vermogen- beschikbaar te zijn voor mensen in de omgeving. De gemeente stimuleert dit en faciliteert het znodig.
- **Het vangnet van de gemeente**
De gemeente biedt een vangnet via individuele voorzieningen als burgers zichzelf niet kunnen redden, ondanks eigen inzet en sociale steun.
De gemeente wordt uitgedaagd om door het leggen van slimme verbanden en het ontwikkelen van nieuwe diensten, op een efficiëntere manier mensen daarbij te ondersteunen. Doordat de gemeente dicht bij haar burgers staat, wordt zij in staat geacht meer maatwerk bij deze ondersteuning te realiseren.

1.3. VISIE EN AMBITIE.

1.3.1. Visie

De maatschappelijke rol en betekenis van het gemeentelijk beleid wordt uitgebreid en versterkt. **“Meedoen” is het devies van de Wmo.** Meedoen over de volle breedte van de Etten-Leurse bevolking: jong en oud, ongeacht iemands maatschappelijke of economische positie en ongeacht beperkingen. Voor veel mensen is deelnemen aan de samenleving en zich inzetten voor anderen een vanzelfsprekendheid. Soms lukt dat meedoen niet op eigenkracht. Dat kan zijn omdat mensen de weg niet weten, de regie kwijt zijn, problemen hebben met het opgroeien of opvoeden van hun kinderen of gezondheidsproblemen hebben. Soms gaat het om mensen die zelf de hulpverlening niet weten te vinden: ouderen in een isolement, mensen die zich schamen hulp te vragen of mensen die geen hulp willen vragen. Anderen hebben enige mate van ondersteuning nodig, omdat ze sommige dingen vanwege een beperking zelf niet kunnen. **Mensen**

indien nodig ondersteunen in hun bijdrage aan de samenleving, het herstellen van de zelfredzaamheid, mensen toerusten om maatschappelijk te participeren, daar gaat het om." (Uit: Implementatie Wmo, Algemene handreiking, SGB0, maart 2005).

Op basis van deze visie hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- De Wmo is er voor alle inwoners van Etten-Leur
- Nadruk op eigen verantwoordelijkheid van onze inwoners
- Vergroten zelforganiserend vermogen Etten-Leurse samenleving
- Inzet op preventie en vroegtijdige signalering
- Collectief waar mogelijk, individueel waar nodig
- De vraag van onze burgers staat centraal
- Keuzevrijheid voor onze burgers
- Alle inwoners vanaf begin betrekken bij beleid
- Inclusief beleid waar mogelijk, exclusief beleid waar nodig
- Marktwerking, maar niet ten koste van alles
- Invulling van onze gemeentelijke regierol verschilt per prestatieveld
- Eigen bijdrage naar draagkracht
- Lokale autonomie, regionale samenwerking waar mogelijk
- De zorgvraag is leidend, maar vindt zijn beperking in de beschikbare financiën

Deze uitgangspunten zijn leidend bij het verder uitwerken van de negen Wmo-prestatievelden.

1.3.2. Hoofddoelstellingen van beleid

Op basis het Programma-akkoord 2006-2010 "De burger centraal door continuïteit en vernieuwing", d.d. 30 maart 2006 en met name de opdracht in de Wmo komen we tot de volgende hoofddoelstellingen van ons beleid maatschappelijke ondersteuning:

1.3.2.1. alle inwoners toerusten om zelfredzaam te zijn en te participeren in de Etten-Leurse samenleving;

- inwoners krijgen meer ruimte om mee te praten bij de voorbereiding van beleid en uitvoering (zie 2.1. Programma-akkoord 2006-2010);
- meepraten over de inrichting van de directe woonomgeving (wijkplannen);
- we richten ons specifiek op kwetsbare burgers en mantelzorgers. De komende jaren geven we prioriteit aan de professionele ondersteuning van mantelzorgers via onder meer het steunpunt en het regelen dat de zorgtaak van mantelzorgers die overbelast dreigen te raken, tijdelijk overgenomen wordt. (zie 2.9 Programma-akkoord 2006-2010);

1.3.2.2. in standhouden en vernieuwen van de sociale infrastructuur gericht op de maatschappelijke ondersteuning van de burgers in Etten-Leur

- maatschappelijke partners stemmen uitvoering op elkaar af en cliënten ervaren samenhang tussen zorg en ondersteuning.
- de wijk is er voor iedereen
- In de Kadernota "Masterplan, visie op wijkontwikkeling" is helder verwoord wat we nastreven. Onze ambitie is: generatiebestendige wijken.
- buurtbewoners hebben aandacht voor elkaar en helpen elkaar indien nodig en meer vrijwilligers zetten zich in voor hun buurt.
Etten-Leur wil dat mensen in een buurt aandacht hebben voor elkaar. We willen veilige en leefbare wijken, waar mensen zich thuis voelen.

1.3.2.3 ondersteunen van burgers die niet in staat zijn invulling te geven aan de zelfredzaamheid of participatie.

- Snelle en efficiënte toegang tot maatschappelijke ondersteuning (loket Elz)
- Voorzieningen voor degenen die het nodig hebben.
Waar nodig stellen wij inwoners met fysieke en psychische beperkingen via individuele en/of collectieve voorzieningen in staat zo zelfstandig mogelijk te leven. We kijken naar de mogelijkheden die iemand heeft om zelf oplossingen te organiseren. Er is aandacht voor de cliënt en we dringen de administratieve belasting zoveel als mogelijk terug. Zo blijven we zoeken naar mogelijkheden om het proces van aanvraag tot levering van een voorziening te vereenvoudigen en te versnellen.
- Het investeren in gezond gedrag.
Met preventie is nog aanzienlijke gezondheidswinst te boeken, vooral via het bevorderen van gezond gedrag, met aandacht voor de fysieke en sociale omgeving.

1.4. RANDVOORWAARDEN EN UITGANGSPUNTEN

De Wmo legt de gemeenten een aantal voorwaarden op. Dit zijn de randvoorwaarden voor het beleid. Het gaat om de regievoering, de verplichting om mensen met een beperking te compenseren, informatieplicht en het betrekken van instellingen en burgers bij de beleidsontwikkeling en uitvoering.

1.4.1 De regievoering

De gemeente heeft de regie bij de uitvoering van de wet. Aan die regierol geven wij concreet invulling door plannen vast te stellen die richting geven aan de maatschappelijke ondersteuning. Bij de ontwikkeling en de uitvoering van die plannen worden instellingen, organisaties en burgers betrokken.

In de praktijk omvat deze regierol een aantal onderling samenhangende regierollen en –taken. Denk hierbij aan bij voorbeeld wijkontwikkelingsplannen, jeugdbeleid, wonen/welzijn/zorg, gezondheidsbeleid, OGGZ/maatschappelijke opvang / verslavingszorg.

De gemeentelijke regierol richt zich op:

- Het realiseren van de samenhang binnen het Wmo-beleid en met de aanpalende beleidsgebieden
- Het realiseren van optimale burgerbetrokkenheid
- Het initiëren en implementeren van vernieuwingen
- Het optimaliseren van de synergie tussen uitvoeringsorganisaties die in ketens samenwerken (zie 1.3.2.2.)

De vraag van onze inwoners is leidend. Dit betekent veel luisteren en waarborgen scheppen voor zeggenschap van onze inwoners.

1.4.2. Ketenregie

De invoering van de Wmo maakt deel uit van een bredere herziening van het stelsel van zorg in Nederland. De modernisering van de Awbz houdt in dat deze meer en meer wordt beperkt tot de langdurige en intensieve medisch georiënteerde zorg. Flankerende en welzijnsfuncties zijn ondergebracht in de Wmo, behandelingen vooral in de Zorgverzekering. Onze inwoners krijgen te maken met zorg of voorzieningen uit drie systemen: de Zorgverzekering, de Awbz en de Wmo. In principe vullen deze elkaar aan, maar in praktijk sluiten ze niet altijd aan. De verschil-

lende verantwoordelijkheden, geldstromen en toekenning- en toelatingsregels maken afstemming van de voorzieningen noodzakelijk.

Adequate zorg voor onze inwoners vereist goede afspraken tussen gemeente en aanbieders van voorzieningen over samenwerking, zoals afstemming van werkzaamheden en goede gevensoverdracht bij doorverwijzen. Wij organiseren minimaal één keer per jaar een overleg tussen de betrokken partijen om met elkaar afspraken te maken over de afstemming tussen de verschillende voorzieningen. De uitkomsten van de te houden cliënttevredenheidsonderzoeken en de adviezen van de Wmo-contactgroepen zullen een prominente plaats krijgen op de agenda.

1.4.3. verantwoording over prestaties

1.4.3.1 Jaarlijks publiceren van prestatiegegevens en cliënttevredenheidsonderzoek.

Als het beleidsplan is vastgesteld, breekt de periode van uitvoering aan. Dan zullen we in de praktijk waar moeten maken wat op papier staat. De filosofie achter de Wmo is dat we over deze uitvoering geen verantwoording af hoeven te leggen aan het rijk ('verticale verantwoording') maar wel aan onze eigen inwoners ('horizontale verantwoording').

Wel moeten we aan het rijk een aantal gegevens verstrekken.

Artikel 9 van de wet schrijft voor dat het college jaarlijks voor 1 juli de volgende gegevens moet publiceren:

- De uitkomsten van een tevredenheidsonderzoek onder vragers van maatschappelijke ondersteuning over de uitvoering van de wet (volgens een methode die na overleg met representatieve organisaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning tot stand is gekomen); Dit onderzoek noemen we het **cliënttevredenheidsonderzoek**.
- een jaarverslag met bij ministeriële regeling aan te wijzen gegevens over de prestaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning. Deze gegevens zijn vastgelegd in de per 1 januari 2007 in werking getreden "Regeling maatschappelijke ondersteuning": we noemen het **prestatiegegevens**.

1.4.3.2 Vergelijking prestatiegegevens per gemeente

De Wmo schrijft voor dat de uitkomsten van het cliënttevredenheidsonderzoek en prestatiegegevens ook jaarlijks voor 1 juli worden verstrekt aan het Ministerie van VWS. Dit zal in 2008 voor de eerste keer gebeuren. Aan SGBO is opdracht verstrekt de gegevens voor de benchmark te verzamelen en een cliënttevredenheidsonderzoek te organiseren. Medio december 2007 zal het cliënttevredenheidsonderzoek worden uitgezet. De uitkomsten zullen in de loop van de maand maart 2008 bekend worden.

De Minister publiceert op basis van de benchmarkgegevens voor 1 januari 2009 een rapportage waarin de gegevens van de gemeenten worden vergeleken. Zo kunnen we zelf, maar kunnen ook de doelgroepen, instellingen en andere belangstellenden, beoordelen wat de sterke en minder sterke punten in onze Wmo-uitvoering zijn.

Naast de op grond van artikel 9 aan de Minister te verstrekken prestatiegegevens moeten naar verwachting ook nog andere gegevens worden verstrekt, op grond van artikel 22 Wmo:

- het college van burgemeester en wethouders verstrekt desgevraagd kosteloos aan Onze Minister de gegevens die hij met betrekking tot deze wet nodig heeft;
- bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot het verstrekken van de in het eerste lid bedoelde gegevens.

1.4.3.3 te stellen eisen aan instellingen.

In aanvulling op het bovenstaande stellen wij als gemeente een aantal eisen aan de instellingen die wij subsidiëren, n.l. via de prestatie afspraken bij de subsidiebeschikking. Daarbij gaat het onder meer om het verstrekken van tussentijdse rapportages, het afleggen van verantwoording via een inhoudelijk en financieel jaarverslag met een accountantsverklaring, en het verrichten van cliënttevredenheidsonderzoek.

De gemeenteraad heeft bij herhaling aangegeven er behoefte aan te hebben om de prestaties SMART-er te benoemen. Bij de uitwerking van het beleid, bij het opstellen van de subsidiebeschikkingen, zal hier speciaal aandacht voor zijn. Dit zal de verantwoording van de prestaties richting raad en burgers ten goede komen.

De Wmo schrijft aan de zorg- en welzijnsinstellingen voor dat zij een cliëntenraad moeten hebben en een regeling moeten treffen voor de behandeling van klachten van cliënten.

Zo komt een veelheid aan gegevens beschikbaar in het kader van de monitoring en kwaliteitsbewaking. Het college zal deze gegevens benutten voor bijstelling van het beleid en/of de uitvoering.

1.4.4. Het betrekken van belanghebbenden bij beleidsontwikkeling.

Hiervoor is bij herhaling aangegeven dat participatie een belangrijk element is onder de Wmo. De gedachte daarachter is tweeledig. Enerzijds kan het tijdig betrekken van belanghebbenden (zoals vertegenwoordigers van doelgroepen en organisaties/instellingen) bij de beleidsontwikkeling ertoe leiden dat zoveel mogelijk lokaal beleid 'op maat' kan worden gemaakt. Anderzijds heeft de rijksoverheid als sturingsfilosofie achter de Wmo aangegeven dat 'horizontale verantwoording' wordt afgelegd. Het is belangrijk om degenen om wie het uiteindelijk gaat, tevoren te betrekken bij de vormgeving van het beleid.

De Wmo schrijft expliciet voor dat de gemeente actief na moet gaan welke bijzondere aandachtsgroepen extra aandacht verdienen. Is het voor sommige doelgroepen van Wmo-beleid misschien extra moeilijk om te participeren in de samenleving of in de beleidsontwikkeling? Werpen we onbedoeld drempels op voor speciale groepen die wel onze aandacht behoeven? Op dit moment kennen we het antwoord op deze vragen niet. We zullen de komende maanden nagaan of we specifieke doelgroepen op een andere wijze moeten benaderen en of daar specifiek maatwerk voor nodig is. We zullen dit samen doen met intermediaire instellingen en organisaties.

In mei 2006 heeft Etten-Leur een voorlopige Wmo-adviesraad ingesteld. Deze raad had tot taak te adviseren over alle zaken die per 1-1-2007 geregeld moesten zijn om invoering van de Wmo mogelijk te maken. Toegezegd is na 1-1-2007 met een definitieve opzet te komen.

Op 12 maart jongstleden heeft het college van burgemeester en wethouders een voorstel voor een definitieve opzet met als titel "Samen werken aan de Wmo" voorgelegd aan de Wmo-adviesraad. De Wmo-adviesraad heeft een positief advies uitgebracht.

Op basis van een doelgroepen-/belangengroepeninventarisatie is besloten tot het instellen van **drie contactgroepen**, te weten:

1. een contactgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de diverse doelgroepen en belangorganisaties;
2. een contactgroep bestaande uit vertegenwoordigers uit de informele zorg (mantelzorgers, vrijwilligers)
3. een contactgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de professionele instellingen op het gebied van wonen, zorg en welzijn.

Op 15 mei 2007 zijn deze 3 contactgroepen voor het eerst in een gezamenlijke kick off bijeenkomst bij elkaar gekomen en zijn werkafspraken gemaakt.

Een belangrijke afspraak was, dat de 3 contactgroepen in de gelegenheid zouden worden gesteld om voor de start van de ambtelijke voorbereiding van de Wmo-beleidsnota aan te geven, welke zaken naar hun mening extra aandacht verdienen, wat beter kan en welke rol zij voor zichzelf weggelegd zien.

In de laatste week van juni hebben deze drie bijeenkomsten plaats gevonden. Dit overleg heeft een groot aantal positieve reacties opgeleverd. De reacties zijn meegenomen bij de opstelling van het concept-beleidsplan. Een overzicht van deze reacties en het antwoord erop van het college is als bijlage 3 opgenomen.

Ook in het verdere proces zullen deze contactgroepen een belangrijke rol vervullen.

Daarnaast zullen wij via de gebruikelijke publicaties de overige inwoners informeren en uitnodigen te reageren op het concept-beleidsplan. In overleg met intermediairs zullen wij extra inspanningen doen om ook de moeilijk bereikbare groepen inwoners bij de beleidsvorming te betrekken.

1.5 Procedure Wmo-beleidsplan 2008-2011.

De procedure die we volgen ziet er als volgt uit:

28 november 2007	college van burgemeester en wethouders biedt concept-beleidsplan 2008-2011 aan de gemeenteraad aan.
20 december 2007– 11 februari 2008	inspraakperiode. In deze periode overleg met 3 contactgroepen.
12/13 februari 2008	verwerking inspraakreacties
19 februari 2008	college stelt ontwerp beleidsplan met eindverslag inspraak vast en biedt deze documenten aan de gemeenteraad aan.
5 maart 2008	behandeling in commissie Maatschappelijke Zorg.
31 maart 2008:	raad stelt het Wmo-beleidsplan 2008-2011 en het eindverslag inspraak vast.

2. Wet collectieve preventie volksgezondheid

2.1 inleiding

De Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) en de Wmo raken en overlappen elkaar. Gezondheid in brede zin speelt een belangrijke rol in beide wetten en beide wetten richten zich op participatie. Het accent ligt bij de Wmo op maatschappelijke ondersteuning en bij de Wcpv op gezondheidsbescherming, gezondheidsbevordering en ziektepreventie. Vaak gaat het om dezelfde “kwetsbare” burgers; mensen die om wat voor reden niet zelfredzaam zijn. Gezondheidsklachten zijn hier meestal een onderdeel van. Ook de Wcpv legt de gemeente de taak op om iedere vier jaar een lokale nota volksgezondheidsbeleid vast te stellen. De huidige nota Volksgezondheidsbeleid Etten-Leur is vanaf 2008 toe aan actualisering.

In dit beleidsplan hebben wij er daarom voor gekozen om de kaders voor het Wmo-beleid en volksgezondheidsbeleid (Wcpv) te combineren. De kaders van het volksgezondheidsbeleid worden vervolgens in een uitvoeringsnotitie concreet in acties uitgewerkt. Wij zien deze combinatie als een eerste start om te komen tot een geïntegreerd Wmo – volksgezondheidsbeleid, hetgeen wij in een volgend beleidsplan verder zullen vorm geven.

2.2. Taken Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid

De Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) benoemt de taken en verantwoordelijkheden van de gemeente ten aanzien van de collectieve preventie op het gebied van volksgezondheid. De Wcpv onderscheidt daarbij drie deelterreinen: collectieve preventie, infectieziektebestrijding en jeugdgezondheidszorg. Een groot aantal hieruit voortvloeiende werkzaamheden worden uitgevoerd door de GGD West-Brabant.

Collectieve preventie

De gemeente heeft tot taak de totstandkoming en continuïteit van de collectieve preventie te bevorderen, ook de samenhang binnen de collectieve preventie en de afstemming tussen collectieve preventie en curatieve zorg. De taken op dit terrein betreffen:

- Het verwerven van inzicht in de gezondheidssituatie van de bevolking op basis van epidemiologisch onderzoek.
- Het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen.
- Het bijdragen aan opzet, uitvoering en afstemming van preventieprogramma's met inbegrip van gezondheidsvoorlichting en –opvoeding.
- Het bevorderen van medisch-milieukundige zorg.
- Het bevorderen van technische hygiënezorg.
- Het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

Infectieziektebestrijding

In het kader van de Wcpv draagt de gemeente zorg voor de uitvoering van de volgende taken:

- Algemene infectieziektebestrijding.
- Het bestrijden van seksueel overdraagbare aandoeningen.
- Tuberculosebestrijding.
- Bron- en contactopsporing bij vermoeden van epidemieën van infectieziekten.
- Het beantwoorden van vragen uit de bevolking.
- Het geven van voorlichting en begeleiding.

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

Op dit terrein zijn de taken voor de gemeente:

- Het op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van jeugdigen en van de gezondheidsbevorderende en –bedreigende factoren.
- Het ramen van de behoefte aan zorg.

- Vroegtijdige opsporing en preventie van een aantal specifieke stoornissen en het aanbieden van vaccinaties voortkomend uit het Rijksvaccinatieprogramma.
- Het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding.
- Het formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

Zoals wij in de bestaande nota volksgezondheidsbeleid hebben gedaan, gaan wij ook nu weer uit van de brede definitie van (volks)gezondheid. Gezondheid vatten wij niet alleen op als de afwezigheid van ziekte of gebrek maar als een situatie van lichamelijk, geestelijk en sociaal welbevinden van de burgers. Iedere vorm van maatschappelijke ondersteuning draagt bij aan het welbevinden en dus aan de gezondheid van burgers en maatschappelijke ondersteuning kan dan ook gezien worden als een factor die van invloed is op de gezondheid.

Naast de vele raakvlakken tussen Wmo en Wcpv, zoals het bedienen van de dezelfde doelgroepen, is er ook sprake van een wederzijdse relatie tussen Wmo en Wcpv. Maatschappelijke ondersteuning draagt bij aan de gezondheid van burgers. Gezondheidsbevordering en – preventie draagt bij aan participatie van burgers aan de samenleving.

2.3. Gezondheid telt! In Etten-Leur

De GGD West-Brabant heeft voor het eerst een regionale Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) opgesteld als vervolg op de landelijke VTV van het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu). De GGD heeft deze regionale VTV vervolgens lokaal ingekleurd in de uitgave “Gezondheid telt! In Etten-Leur”. Hierin zijn de belangrijkste gegevens over de gezondheidssituatie in Etten-Leur beschreven en de GGD geeft op basis daarvan advies over het te voeren beleid, de zogenaamde kernboodschappen.

Voor de gemeente Etten-Leur zijn deze kernboodschappen als volgt geformuleerd:

1. Investeren in gezond gedrag is noodzakelijk.
  - Preventie van roken, overgewicht en overmatig alcoholgebruik levert de meeste gezondheidswinst op.
  - Belangrijkste risicogroepen bevinden zich onder jongeren, ouderen en mensen met een lage sociaal-economische status.
  - Hogere effectiviteit kan worden bereikt door integraal beleid.
2. Etten-Leur kan regierol krachtiger invullen.
  - Deze nota biedt kansen om regierol te verstevigen.
  - Kiezen voor effectieve interventies (evidence based/best practices)
3. Etten-Leur kan rol rond zorg verder ontwikkelen.
  - Visie ontwikkelen op eigen rol rond te zorg.
  - Voor preventie aansluiting zoeken bij de zorgketen.

Voor de exacte inhoud en cijfers wordt verwezen naar de uitgave van “Gezondheid telt! In Etten-Leur”.

Naast bovenstaande gegevens vormen uiteraard ook de speerpunten van de landelijke nota “Kiezen voor gezond leven” een rol. Deze preventienota is kaderstellend voor de lokale gezondheidsnota's en als speerpunten worden hierin genoemd:

- Roken
- Overmatig alcoholgebruik
- Overgewicht
- Diabetes
- Depressie

Per prestatieveld hebben wij ook de kaders betreffende het volksgezondheidsbeleid benoemd. Deze kaders worden verder uitgewerkt in een uitvoeringsnotitie volksgezondheidsbeleid.

3. PRESTATIEVELDEN

Behalve ontwikkeling van beleid op de negen prestatievelden, liggen er nog enkele algemene opdrachten vast in de Wmo. We worden uitgedaagd om verbanden te leggen tussen de prestatievelden en wetgeving op aanpalende terreinen. Daarmee kunnen we meerwaarde realiseren. Als voorbeeld noemen we de relatie tussen de Wmo, de Wet Werk en Bijstand en de Wet Inburgering. Deze wetten hebben dezelfde doelstellingen: bevorderen van de zelfredzaamheid en de participatie. Een ander voorbeeld is de relatie tussen de Wmo en de Wet collectieve preventie volksgezondheid. Hierop zijn we in deel 2 reeds uitvoering ingegaan.

Bij het formuleren van beleid op de negen prestatievelden zullen we dwarsverbanden leggen met aanpalende beleidsterreinen en de prestatievelden onderling.

We komen nu aan de kern van de beleidsnota Wmo: In de komende hoofdstukken zullen we de prestatievelden beschrijven en de doelstellingen en actiepunten voor de komende vier jaar aangeven. Van alle prestatievelden wordt in kaart gebracht:

- de inhoud van het prestatieveld.
- de beleidsuitgangspunten die in de Kadernota Wmo zijn vermeld.
- het bestaand beleid.
- omschrijving van het toekomstig beleid 2008-2011.
- samenvatting van de beleidskaders 2008-2011.

We zijn ambitieus. We willen het bestaande beleid herijken en toewerken naar een sociale infrastructuur. De herijking van het bestaande beleid en het toewerken naar een sociale infrastructuur is een proces met verschillende snelheden. Niet alles kan tegelijk. We hebben geprobeerd om de nieuwe taken met de oude te verbinden. Het bestaande beleid is "met de Wmo-bril" opnieuw tegen het licht gehouden. Voor enkele onderdelen heeft de raad vrij recent een beleidsnota vastgesteld, bij voorbeeld de Woonvisie en voor andere onderdelen is dit aanstaande, bij voorbeeld de Sportbeleidsnota. Diverse uitvoeringsnota's worden aangekondigd. Duidelijk wordt aangegeven wanneer deze kunnen worden verwacht. In deze uitvoeringsnotities zal het beleid verder worden uitgediept.

Prestatieveld 1 : het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten

1. Omschrijving

Dit prestatieveld is breed geformuleerd. In het kader van de Wmo wordt het begrip civil society gehanteerd om daarmee aan te geven dat de wijze van functioneren van de samenleving vooral ook een zaak is van de burger. Het bevorderen en stimuleren van sociale verbanden en netwerken binnen de samenleving zijn hierbij belangrijke taken van de gemeente. Daarnaast moeten alle mensen de mogelijkheid hebben om te kiezen voor een passende woning, in een leefbare woonomgeving.

Kort samengevat richt de aandacht en het beleid zich bij dit prestatieveld op de onderwerpen: wonen, leefbaarheid en sociale samenhang. Deze 'hoofdstukindeling' wordt in de tekst verder aangehouden. De praktijk is dat er veelvuldig overlap is tussen de drie hoofdstukken. Voor het beleidsplan gaat het er vooral om dat alle wezenlijke zaken aan de orde komen.

2. Uitgangspunten kadernota Wmo

wonen

- stimuleren en verder ontwikkelen van woonzorgcombinaties
- levensloopbestendig bouwen en woningaanpassingen financieren
- zo lang mogelijk veilig thuis kunnen blijven wonen
- ontwikkelen van een netwerk met ondermeer sociale alarmering

leefbaarheid/sociale samenhang

- voldoende accommodaties en voorzieningen .
- welzijnsaspecten per wijk en/of buurt bekijken
- regisserende rol als gemeente bij basisvoorzieningen (gebouwen en ruimte)
- een goed wijkbeheer
- samenhangend beleid voor wonen-zorg-welzijn, zoals ontwikkeling van woonservice zones
- inzicht ontwikkelen welke voorzieningen inwoners op termijn nodig hebben
- voorwaarden scheppen op het gebied van mobiliteit
- realiseren van een veilige woon- en leefomgeving
- zorg en aandacht voor elkaar in buurten en straten

3. Bestaand beleid

3.1 Algemeen

Voor de burgers zijn de alledaagse zaken in hun directe omgeving het meest van belang. Die zaken benoemen en er acties aan koppelen is de voornaamste opgave voor dit prestatieveld en eigenlijk het hele beleidsplan.

Aandacht besteden aan de zaken die de burgers bezig houden, waarvoor liefst morgen een oplossing moet zijn gevonden, is één. Zeker zo belangrijk is het om samen met burgers naar de toekomst te kijken.

Etten-Leur heeft de afgelopen jaren met diverse plannen, visies e.d. al voorgesorteerd op de toekomst en dus ook op de Wmo.

De gewenste ruimtelijke ontwikkelingen tot 2020 zijn in de Structuurvisie Plus vastgelegd. De uitwerking van die visie vindt plaats via de projectenbundel. Daarin staan onder andere projecten die betrekking hebben op woningbouw, accommodaties, voorzieningen en mobiliteit. Etten-Leur werkt diverse projecten al uit. Dat doet de gemeente samen met diverse partijen. Ook de burgers. Participatie staat voor Etten-Leur, zie onder andere het 'programma-akkoord 2006-2010', hoog in het vaandel.

Om burgers zo actief mogelijk te gaan betrekken bij hun toekomst is eind 2006 het 'masterplan, visie op wijkontwikkeling' vastgesteld. In het masterplan draait het om 7 kernthema's (wonen, sociaal- cultureel, openbare ruimte, milieu, mobiliteit, veiligheid en werken). Per thema is aangegeven welke uitgangspunten en normen gehanteerd worden om vast te stellen hoe de wijken in Etten-Leur ervoor staan. De conclusies en bevindingen worden gebruikt als input voor de wijkplannen, die vanaf 2008 zullen verschijnen.

Voor de sociale infrastructuur van Etten-Leur is zeker ook de "scan woonservicegebieden" van belang. De scan die in 2007 is uitgevoerd heeft een beeld opgeleverd van (de aanwezigheid van) diverse voorzieningen, o.a. op de terreinen wonen-zorg-welzijn. Er is ook geadviseerd hoe Etten-Leur het beste is op te delen in gebieden en wat er nodig is om de beoogde gebieden de komende jaren, uitgangspunt is eind 2011 ver klaar, ook zichtbaar op orde te hebben.

Eind 2004 verscheen het rapport 'Ouderenproof'. In oktober 2007 is het project officieel afgerond. Daarbij is de balans opgemaakt. Vastgesteld is dat de gemeente Etten-Leur al heel wat acties op het terrein van wonen, zorg en welzijn heeft ontwikkeld. Er blijven nog diverse zaken die geregeld moeten worden. Zij krijgen een plek in het toekomstige beleid.

3.2 Wonen

Voor dit onderwerp is de woonvisie relevant. Die visie is in juni 2007 door de raad vastgesteld. Voor diverse (doel)groepen is aangegeven welke woningen in de periode tot 2015 nodig zijn en wat er voor nodig is om ze ook daadwerkelijk de komende jaren te kunnen realiseren. Een centrale plek in de woonvisie is ingeruimd voor huisvesting van senioren en verschillende groepen met een beperking.

3.3 Leefbaarheid

Voor dit onderwerp is de in 2006 vastgestelde notitie "Beheren op niveau" van belang. De raad van de gemeente Etten-Leur heeft in het bestuursakkoord aangegeven belang te hechten aan de kwaliteit van de openbare ruimte. De openbare ruimte moet schoon, heel en veilig zijn. Wat echter ontbrak, was een referentiekader. Hoe schoon, heel en veilig moet het zijn? Welke inspanningen moeten hiervoor verricht worden en wat mag het kosten? Om hierover duidelijke afspraken te kunnen maken met onze inwoners en de raad, is het beheersinstrument "Beheren op niveau" opgesteld. In dit plan wordt de gewenste kwaliteit van het onderhoud van de openbare ruimte vastgelegd. Er worden drie verschillende niveaus gehanteerd: hoog, gemiddeld en sober. Besloten is om de woonwijken op het niveau "gemiddeld" te onderhouden. Op basis van dit uitgangspunt is beoordeeld waar we nu staan en waar we over een aantal jaren willen staan. Jaarlijks worden de ambities vertaald in onderhoudsplannen waarin de maatregelen opgenomen zijn om de gekozen doelen daadwerkelijk te realiseren. In de plannen is nadrukkelijk ook aandacht voor de zwakkere verkeersdeelnemers zoals rolstoelgebruikers en senioren. Zo worden de voetpaden en trottoirs in de omgeving van seniorenvoorzieningen op het hoge niveau onderhouden.

3.4 Sociale samenhang

Dankzij de methode "buurtbeheer" worden inwoners van Etten-Leur voortdurend uitgenodigd om zich in te zetten voor het wel en wee in hun wijk.

De gedachte achter het concept is dat betrokken inwoners (eerder) geneigd zullen zijn om samen de schouders onder allerlei activiteiten te zetten. Van het runnen van een club tot het meepraten over de inrichting en de veiligheid van de wijk.

Het gaat niet alleen om onderwerpen als het verbeteren van de woonomgeving, veiligheid en milieu maar ook om activiteiten met een sociaal-recreatief of sportief karakter. De acties worden heel bewust door diverse partners in samenspraak en (steeds vaker in) samenwerking met bewoners opgepakt. Uiteindelijk doel is dat de bewoners trots zijn op hun wijk en het naar de zin hebben in Etten-Leur.

Om vanaf het prille begin van de plannen mee te kunnen denken is een snelle en goede informatievoorziening over alle relevantie onderwerpen cruciaal. Het is een van peilers onder het succes van buurtbeheer. Door goed op de hoogte te zijn voelen mensen zich betrokken en serieus genomen. Er zijn diverse informatiekanalen, onder andere de media, wijkkranten, bijeenkomsten, gemeentelijke website etc.

Ten aanzien van de brede school ontwikkelingen is in Etten-Leur een visie vastgesteld, deze luidt als volgt:

"De Brede school staat voor een geïntegreerde aanpak ter verbetering van de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren in hun diverse leefmilieus; op school, in het gezin en in hun vrije tijd. Het gaat daarbij tevens om de inrichting van een netwerk van onderwijs, welzijn en zorg rond kind en gezin ter bevordering van de sociale competentie van jongeren en van hun actieve deelname aan samenleving, onderwijs, recreatie en werk."

Aan deze visie is als pedagogische uitgangspunt gekoppeld dat de brede schoolaanpak erop gericht is om het vermogen van kinderen te stimuleren om zelf in hun eigen omgeving de beste melange aan ontwikkelingsmogelijkheden te vinden. Voor een optimale ontwikkeling van het kind zijn alle ontwikkelingsgebieden van belang: cognitieve, sociaal-emotionele, motorische en creatieve ontwikkeling.

De visie is onderschreven door het onderwijsveld en direct bij de brede school betrokken instanties.

Wijkbudget

Alle wijkverenigingen hebben de beschikking over een wijkbudget. Met dit wijkbudget kunnen de wijkverenigingen zelfstandig activiteiten organiseren voor de inwoners. Het is de bedoeling dat voor alle verschillende doelgroepen activiteiten worden ontwikkeld. Bijzondere aandacht zal moeten uitgaan naar mogelijkheden/activiteiten tussen wijkverenigingen en verenigingen van Etten-Leurenaren met een buitenlandse achtergrond (zie ook Raadsprogramma).

4. Beleidskaders toekomstig beleid

4.1 Algemeen

Essentieel voor het Wmo-beleid is dat burgers dagelijks met de items wonen, leefbaarheid en sociale samenhang te maken hebben. Ze zijn het zich niet altijd bewust. "Ik heb al een dak boven mijn hoofd" is een herkenbare uitspraak. Tot er reden is om, vaak met spoed, naar een andere woning uit te zien. Dan is het goed te weten wat kan en op wie eventueel een beroep kan worden gedaan.

De overheid is dan niet meer standaard het loket waar iedereen zich kan melden. Burgers zullen het steeds meer van onderling contact moeten hebben. Ze zullen elkaar moeten ondersteu-

nen. Ze zullen elkaar ook op zaken gaan aanspreken als dat nodig is. Kortom, de ontwikkeling die vanuit de Wmo mede op gang moet worden gebracht zal leiden tot meer (bewuste) betrokkenheid van bewoners. Onderling, in de straat of de hele wijk. Voor zover dat gewenste resultaten ten goede komt zal het samen gebeuren met maatschappelijke organisaties en de gemeente. De gemeente zal daarbij steeds nadrukkelijk als regisseur optreden. Ze zal stimuleren en faciliteren, maar nooit standaard zaken alleen realiseren.

Essentieel is de actieve rol die de bewoners zelf nemen als vrijwilliger. Bijvoorbeeld als vrijwilliger binnen de wijkvereniging, overblijfouder, vrijwilliger in de sportclub, huisbezoeker vanuit de kerken of andere maatschappelijke instellingen.

Mensen met een beperking nemen in de Wmo en dus ook in dit prestatieveld een centrale plaats in. We willen bevorderen dat ze zich ondanks hun beperkingen maximaal inzetten voor anderen die ook aandacht nodig hebben, omdat ze anders bijvoorbeeld in een sociaal isolement terecht komen.

Ging het bij leefbaarheid tot voor kort vooral over "schoon, heel en veilig", de laatste jaren wordt een leefbare wijk vooral ook gezien als een "zorgzame wijk". Kenmerk van zo'n wijk is dat er ruimte is voor iedereen, waar mensen met een beperking zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en deelnemen aan de samenleving, waar nodig ondersteund door vrijwilligers, mantelzorgers en professionele organisaties en hun moderne voorzieningen. Dit betekent dat mensen onderling begrip voor elkaar hebben, elkaar beter leren kennen en vertrouwen. Dat speelt bijvoorbeeld een rol in de relatie tussen autochtone en allochtone wijkbewoners, maar ook tussen jong en oud. Het gaat om het begrip hebben voor mensen. En daarbij maakt het niet uit of het nou gaat om mensen met een handicap, bewoners met een andere seksuele voorkeur of culturele en religieuze leefstijl, of psychiatrische patiënten.

Belangrijk uitgangspunt voor dit prestatieveld is kort gezegd dat iedereen vanaf 2008 zijn of haar steentje bijdraagt.

Wmo en de Wcpv

Zoals wij al in de inleiding van dit beleidsplan hebben beschreven is er sprake van raakvlakken en wederzijdse beïnvloeding van participatie en preventie. Uiteindelijk doel van de Wmo en Wcpv is de bevordering van kwaliteit van leven. Duidelijk is dat de zorg voor goede huisvesting, sociale samenhang en een leefbare en veilige woonomgeving hieraan bijdraagt. De hieruit voortvloeiende acties krijgen een plek in de uitwerking van de woonservicegebieden, beheren op niveau en de wijkplannen.

Woonservicegebieden, thuisbasis voor een optimale sociale samenhang

De gemeente Etten-Leur wil in samenhang met de te maken wijkplannen vier woonservicegebieden realiseren opdat ouderen en mensen met een beperking zolang mogelijk op zichzelf kunnen wonen en kunnen blijven deelnemen aan de Etten-Leurse samenleving. De gemeente wil de regie voeren om met alle partners een integraal aanbod op het gebied van wonen, zorg en welzijn te realiseren.

Regisseur zoekt partners

Om de slag naar de toekomst te kunnen maken ziet de gemeente het als haar taak om diverse partijen aan zich te binden. In 2008 wordt daarvoor de belangrijkste basis gelegd. Onder andere door prestatieafspraken te maken met Woonstichting Etten-Leur. Die zijn per 1 januari 2008 beschikbaar. Het gaat om een breed afsprakenkader. Woonstichting Etten-Leur heeft haar 'bod op de samenleving' uitgebracht. Via de afspraken leggen partijen onder andere vast hoe zij omgaan met het huisvesten van doelgroepen, de kwaliteit van het woningaanbod, het afstemmen van wonen, zorg en welzijn en de leefbaarheid in buurten en wijken.

De gemeente neemt het initiatief om ook met de zorgaanbieders en het welzijnswerk (samenwerkings)afspraken te maken.

4.2. Wonen

De belangrijkste doelgroepen in de woonvisie zijn de senioren, mensen met een beperking en starters op de woningmarkt. De opgaven voor deze groepen tot 2015 zijn bekend en zijn uitgewerkt in het actie- en investeringsprogramma van de woonvisie. Via nieuwbouw en aanpak van de bestaande voorraad moet daar invulling aan worden gegeven. Daarvoor maakt de gemeente afspraken met diverse bouwende partijen. Woonstichting Etten-Leur is vooral voor de huisvesting voor senioren en mensen met een beperking een belangrijke partner.

Realiseren van de opgave gebeurt grotendeels via nieuwbouw. Ook de bestaande woningvoorraad biedt diverse kansen om de gewenste woningen voor verschillende groepen vrij te krijgen. Voor senioren, in de regel de groep die steeds minder mobiel wordt, zal via een vervolg op het dit jaar af te ronden project "Blijvend thuis in eigen huis" de wens van het zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen worden ingevuld. Zoals in de woonvisie aangegeven gaat de gemeente daarvoor middelen beschikbaar stellen.

4.3 Leefbaarheid

Verbeteren van de leefbaarheid is een centraal thema van dit prestatieveld. Uitgangspunt is dat burgers zich nu en in de toekomst op hun gemak voelen en kunnen zeggen "Wij hebben er zelf voor een belangrijk deel de hand in gehad dat Etten-Leur zo'n fijne gemeente is om te wonen".

Op basis van bestaand beleid (Beheren op niveau) zal de openbare ruimte de komende jaren onderhouden worden. Er is uitdrukkelijk aandacht voor de zwakkere en kwetsbare gebruikers van de openbare ruimte zoals fietsers, voetgangers, rolstoelgebruikers en senioren. De voorzieningen voor deze verkeersdeelnemers (fiets- en voetpaden) worden over het algemeen op een hoger niveau onderhouden dan de voorzieningen voor het gemotoriseerde verkeer. In de periode tot 2010 worden veel maatregelen op dit gebied genomen, waarbij samenwerking gezocht wordt met o.a. Woonstichting Etten-Leur.

Samenwerking die moet leiden tot projecten zoals 'Veilig achterom' en 'Gemeente en WEL werken samen'. Projecten waar nadrukkelijk(er) burgers bij betrokken worden en die bij moeten dragen aan de versterking van de sociale samenhang.

4.3.1 Leefbaarheid in relatie tot wijkplannen

Voor diverse activiteiten zal een nadrukkelijke relatie worden gelegd met de wijkplannen die voor alle wijken van Etten-Leur vanaf 2008 worden vastgesteld en (twee)jaarlijks worden geactualiseerd.

Etten-Leur koerst met de wijkplannen af op "generatiebestendige wijken". Voor een periode van 10 jaar wordt vastgelegd wat er moet gebeuren in de wijk op gebieden als wonen, parkeren, leefbaarheid, openbaar groen. Duidelijk wordt vastgelegd hoe de visie, die de gemeente, de maatschappelijke organisaties en de bewoners hebben, wordt gerealiseerd. (wie doet wat, hoe en wanneer). De wijkbewoners staan daarbij centraal. Het is hun wijk en zij worden uitgenodigd om over het wel en wee van hun wijk na te (blijven) denken en steeds de handen uit de mouwen te steken om het er nog beter naar de zin te hebben.

4.4 Sociale samenhang

Er is bijzondere aandacht voor welzijnsactiviteiten. In het bijzonder voor de welzijnsactiviteiten die bijdragen aan het bevorderen en vergroten van participatie. Dergelijke activiteiten zijn vooral ondersteunend en dienstverlenend. Ze moeten het burgers mogelijk maken om zelfstandig te kunnen wonen en dragen bij aan veiligheid en geborgenheid bij zorggebruikers. Welzijnsactiviteiten hebben een belangrijke functie. Zij dragen er toe bij dat de buurtbewoners elkaar beter leren kennen. Als mensen elkaar beter kennen zullen zij sneller geneigd zijn tot wederzijdse

steun, indien nodig. Er ontstaat verbondenheid met de buurt en is een voedingsbodem voor inzet voor die buurt. De activiteiten richten zich bij voorkeur op alle wijkbewoners of zijn specifiek bedoeld om bepaalde groepen te activeren. Met name zal aandacht moeten worden geschonken aan bijzondere doelgroepen die extra aandacht verdienen. We denken daarbij niet alleen aan allochtone inwoners maar aan alle wijkbewoners die belemmeringen ervaren om "mee te doen" in de buurt. Het integratiebeleid loopt als een rode draad door alle doelgroepen en prestatievelden van de Wmo. Binnen dit prestatieveld is het streven gericht op wederzijdse integratie. Allochtone en autochtone inwoners dienen hun best te doen om met elkaar in contact te komen en elkaar te begrijpen. Soms lukt dit vanzelf, soms zijn er extra initiatieven nodig. In de prestatiecontracten met het welzijnswerk in Etten-Leur zullen op dit punt concrete doelen en prestaties worden opgenomen.

Buurtbemiddeling

Vaak ontstaan conflicten in de wijk als gevolg van het ontbreken van communicatie tussen bewoners. Voorbeelden zijn overlast van geluid, huisdieren, kinderen, rommel, parkeren e.d. Via buurtbemiddeling wordt de communicatie op gang gebracht en ontstaat er beter onderling begrip. De rol van de buurtbemiddelaars is niet om de problemen op te lossen of oplossen aan te dragen, maar om het proces naar een oplossing te begeleiden. Hiertoe worden vrijwilligers opgeleid en begeleid. In 2008 start een project buurtbemiddeling als samenwerkingsproject tussen gemeente, politie en Woonstichting Etten-Leur. Het Project wordt in opdracht van de Woonstichting Etten-Leur uitgevoerd door Stichting De Markenlanden. Het project richt zich op alle huurders en kopers in Etten-Leur.

4.4.1 Accommodaties

Dingen doen en vooral samen doen, vragen om herkenbare ontmoetingsplekken. Uit de scan Woonservicegebieden blijkt, dat er behoefte is aan de verdere ontwikkeling van collectieve voorzieningen. In de loop van 2008 zal het accommodatiebeleid worden geactualiseerd. Dit beleid zal integraal worden ontwikkeld met het onderwijshuisvestingsbeleid. Daarbij wordt onder andere rekening gehouden met plannen voor nieuwbouw van accommodaties zoals opgenomen in de projectenbundel van de Structuurvisie Plus. Het is de bedoeling dat we komen tot een strategisch Integraal Huisvestingsplan. Zo'n plan wordt opgesteld vanuit een door alle partijen opgestelde en gedragen visie op toekomstige onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkelingen, vertaald in de betekenis en inhoud daarvan op de toekomstige voorzieningenstructuur. Onderwijshuisvestingen worden niet meer sectoraal bekeken maar er is een duidelijke relatie met andere gemeentelijke beleidsterreinen.

In ons toekomstbeeld zoals dat opgenomen is in de projectenbundel van de structuurvisie Plus spreken we naast vier brede scholen over vier brede scholen Plus. Het betreft hierbij vier multifunctionele centra, levendige wijkcentra, waar meerdere voorzieningen worden aangeboden en die als ontmoetingsplaats voor de wijk zullen fungeren. In samenhang met een wijkgerichte aanpak ontwikkeling van woonservicegebieden en het brede school concept, kan er per wijk maatwerk geleverd worden.

In het discussiestuk "werken aan brede scholen" is inmiddels een verdere verfijning van de brede schoolontwikkeling aangegeven welke steeds aansluit bij de omstandigheden van de wijk. Dit heeft geleid tot een drietal profielen. Per brede schoolontwikkeling is aangegeven welk profiel in die wijk van toepassing is.

Ook specifieke welzijnsaccommodaties voor bepaalde doelgroepen (zoals ontmoetingscentra voor ouderen, scoutinggebouwen) zullen in het geactualiseerde accommodatiebeleid worden meegenomen. Inmiddels is met de vaststelling van de Structuurvisie Plus en de visie Brede Scholen Etten-Leur al duidelijk dat in Etten-Leur in elk geval wordt gekozen voor de ontwikkeling van Brede scholen.

4.4.2 Brede scholen

In opdracht van de themagroep brede scholen is in maart 2007 een discussiestuk 'Werken aan Brede Scholen' verschenen. Zoals ook in de Structuurvisie Plus is aangegeven zijn de plannen om de huidige (14) basisscholen onder te brengen in 8 nieuwbouwlocaties. In deze brede scholen vormen diverse maatschappelijke organisaties een netwerk ter verbetering van ontwikkelingskansen van kinderen. Dit vraagt om een reorganisatie van de stedelijke infrastructuur voor kinderen van 0 jaar en hun ouders.

Een brede school bestaat uit minimaal de volgende onderdelen:

- basisonderwijs
- peuterspeelzaal
- mogelijkheden voor organisatie buitenschoolse activiteiten: sport, cultuur en overige
- mogelijkheden voor organisatie buitenschoolse opvang (BSO) en Tso
- gymfaciliteiten (op locatie en/of nabijheid)
- mediatheek en ICT-voorzieningen

Bedoeling is, dat in elk van de vier Woonservicegebieden een Brede School-Plus wordt gerealiseerd. Die "Plus" staat dan voor voorzieningen t.b.v.

- onderwijs en zorgcentrum (O&ZC), zal opgaan in Centrum voor Jeugd en Gezin (zie PV 2)
- (multifunctionele) activiteitenruimte voor bijzondere doelgroepen (wijkbewoners, ouderen, jongeren, verenigingen, mensen met een beperking).
- Kinderopvang

4.4.3 Ontmoetingsruimten

Ook uit de scan Woonservicegebieden blijkt, dat er behoefte is aan de verdere ontwikkeling van collectieve voorzieningen. Hiervoor is al melding gemaakt van de actualisering van het accommodatiebeleid. Dit beleid zal integraal worden ontwikkeld met het onderwijshuisvestingsbeleid en afgestemd worden met het accommodatiebeleid voor sport, dat dit jaar is ontwikkeld in het kader van de sportbeleidsnota. (zie ook Prestatieveld 5)

4.4.4 Sport

Duidelijk is dat sport, als het gaat om bevordering van maatschappelijke participatie, integratie, terugdringen overlast in wijken, persoonlijk welbevinden en volksgezondheid voor alle prestatievelden vanuit de Wmo een belangrijke rol kan vervullen.

De hierna te noemen visie en doelstellingen uit de sportbeleidsnota sluiten op verschillende onderdelen naadloos aan bij de visie en doelstellingen van de Wmo.

Visie sportbeleid gemeente Etten-Leur:

Het bevorderen dat zoveel mogelijk inwoners van de gemeente Etten-leur op een actieve, gezonde en verantwoorde wijze aan sport deel te nemen en/of er van te genieten en waar nodig sport ook in te zetten als middel om andere doelstellingen van het gemeentelijk beleid te realiseren.

Algemene doelstellingen van het gemeentelijke sportbeleid

1. Sportdeelname bevorderen en sport voor iedereen toegankelijk laten zijn
2. Aard, omvang en kwaliteit van sportaccommodaties (voor binnen- en buitensport) afstemmen op de (toekomstige) behoeften en normen.

5.Resumé beleidskaders:

Samengevat zet de gemeente via diverse plannen en visies in op:

Wonen

Uitvoering van het programma van de woonvisie met verwachte opleveringen in deze periode van ca. 1.400 nieuwe woningen (minimaal 40% geschikt voor senioren en enkele projecten voor mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking) en aanpassing van een nog nader te bepalen aantal bestaande woningen waardoor senioren zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen (vervolg project 'Blijvend thuis in eigen huis')

Leefbaarheid

Uitvoering van diverse projecten die bijdragen aan het realiseren van het gewenste niveau van inrichting en onderhoud van de openbare ruimte. Ook uitvoering van projecten waarover gemeente en Woonstichting Etten-Leur afspraken (ook met derden) hebben gemaakt. Het gaat daarbij vooral om projecten die voor bewoners van wijken direct tot een zichtbaar resultaat leiden, die tevens bijdragen aan het bevorderen van de sociale cohesie tussen bewoners.

Sociale samenhang

Fysiek en sociaal zijn woonservicegebieden hierbij uitgangspunt. Praktische invulling zal vooral via wijkplannen tot stand komen. De gemeente voert de regie bij het uitwerken van alle plannen. Waarde wordt gehecht aan wat bewoners vinden en bijvoorbeeld in de vorm van accommodaties en voorzieningen nodig hebben om zich in hun wijk en buurt op het gemak te voelen. Bijzondere aandacht voor het smeden van verbindingen in de buurt.

Prestatieveld 2: op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.

1. Omschrijving

dit prestatieveld richt zich op jeugdigen (en hun ouders) bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsproblemen of uitval zoals schooluitval of criminaliteit.

2. Uitgangspunten kadernota Wmo.

De benoemde uitgangspunten voor de kadernota Wmo zijn:

- continueren van samenhang en afstemming in de initiatieven van opvoedingsondersteuning
- continuering van een netwerk rondom het kind en zijn of haar opvoedingssituatie
- sluitende jeugdketen
- actief betrekken van jeugd.

3. Bestaand beleid.

Op gemeentelijk niveau worden verschillende vormen van opvoedingsondersteuning aan ouders vaak geboden door de voorzieningen die ook het meeste contact hebben met ouders en kinderen, zoals consultatiebureau, de peuterspeelzaal, de school, het buurtwerk, enz. Samen vormen zij de pijlers van de pedagogische infrastructuur die op wijkniveau een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling en opvoeding van kinderen. De gemeente is verantwoordelijk voor het lokale beleid opvoedingsondersteuning en maakt afspraken met de verschillende instellingen over wat zij aanbieden.

Binnen de wet op de jeugdzorg heeft de gemeente de taak om problemen in opvoed- en opgroeisituaties zo mogelijk te voorkomen (preventief jeugdbeleid). Als voorkomen niet lukt ligt er een taak bij de gemeente om dan zo snel mogelijk lichte adequate hulp te organiseren. In dat verband zijn gemeenten verantwoordelijk voor het invullen van vijf functies, te weten:

- informatie en advies
- signalering
- toeleiding naar voorzieningen
- licht pedagogische hulp
- zorgcoördinatie

In april 2006 is het Onderwijs en Zorgcentrum Etten-Leur en Zundert van start gegaan.

Met de vormgeving van een O en ZC worden de volgende doelen nagestreefd:

- bundeling en afstemming van diverse partners op het terrein van zorg rondom het kind
- streven naar een vroegtijdige onderkenning van signalen op het gebied van sociaal emotionele ontwikkeling en gedragsproblemen die een optimale ontwikkeling in de brede zin van het woord van kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 12 jaar bedreigen en hierop aansluiten met een passend hulpverleningsaanbod
- realiseren van een sluitend zorgnetwerk rondom het kind (een dekkend continuüm van zorg)
- een laagdrempelig aanbod van opvoed- opgroei en gezinsondersteuning wat in de nabijheid bereikbaar is voor kinderen, ouders en professionals. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de vier zorgcirkels zoals die in de structuurvisie + worden onderscheiden.

Bij de vormgeving van het onderwijs- en zorgcentrum zijn de volgende partijen/instellingen betrokken: het onderwijsveld, bureau Jeugdzorg, het algemeen Maatschappelijk werk, GGD West-Brabant, Kruiswerk Mark en Maas, MEE West-Brabant, SWEZ (Samenwerkingsverband Weer

samen naar School Etten-Leur en Zundert), peuterspeelzaalwerk gemeente Etten-Leur en gemeente Zundert.

Alle genoemde partijen hebben een rol te vervullen in de opvoed-, opgroei- en gezinsondersteuning. Met de O en ZC structuur gaat het er ook om deze inzet af te stemmen en te structureren via een eenduidige aanpak. Het is als het ware een tafel met allerlei puzzelstukjes die nu via de O en ZC structuur op elkaar afgestemd moeten worden. Het is nu de tijd om de puzzel te leggen. Tevens biedt deze structuur mogelijkheden om de vijf functies van het gemeentelijk jeugdbeleid vorm te geven. De genoemde instellingen leveren allen een inbreng vanuit hun reguliere taakopdracht in de opvoed-, opgroei en gezinsondersteuning. Het is een uitdaging om deze inzet in de OenZC structuur gebundeld aan te bieden. Voor een deel gaat het dan ook om reallocatie van middelen. De O en ZC structuur is van toepassing voor de gemeenten Etten-Leur en Zundert.

Het onderwijs en zorg centrum valt in een drietal belangrijke onderdelen uiteen, te weten:

- een inloopspreekuur/opvoedspreekuur in ieder van de vier clusters te organiseren.
- Trajectbegeleiding in ieder cluster.
- Georganiseerd casusoverleg.

Naast het onderwijs- en zorgcentrum worden ook andere activiteiten ontwikkeld en gesubsidiëerd, die tot dit prestatieveld gerekend kunnen worden.

Wij wijzen in dit kader op het BOS-project (buurt, onderwijs en sport) in Etten-Leur Zuid en het breedtesportproject. Bij beide betreft het tijdelijke projecten, waarin onder andere aandacht besteed wordt aan cultuureducatie, bewegen en gezondheid. Bezien moet worden welke onderdelen structureel ingebed gaan worden. Ook in de sportbeleidsnota wordt hierbij stilgestaan.

Als we het hebben over op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien van ouders met problemen met opvoeden, moeten we zeker ook kijken naar het aanbod van Kruiswerk Mark en Maasmond en de GGD West-Brabant.

Per 2003 is de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) gewijzigd en heeft de gemeente de inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid gekregen voor alle jeugdigen van 0 tot 19 jaar. Doel van deze wijziging was te komen tot een integrale Jeugdgezondheidszorg (JGZ) met één doorlopend proces van 0 tot 19 jarigen met een samenhangend aanbod van JGZ-activiteiten.

In Etten-Leur wordt de jeugdgezondheidszorg 0 tot 4 jaar uitgevoerd door Kruiswerk Mark en Maasmond en die van 5 tot 19 jaar door de GGD West-Brabant. In samenwerking met de regiogemeenten is een plan van aanpak opgesteld op basis waarvan beide instellingen samenwerken aan een integraal aanbod.

Naast het verplicht aan te bieden uniforme Basistakenpakket koopt de gemeente Etten-Leur zowel bij GGD West-Brabant als Mark en Maasmond maatwerkproducten in, toegesneden op de gesignaleerde risico's. Dit betreft ondermeer opvoedkundig ondersteunende huisbezoeken, spraak/taal stimuleringshuisbezoeken en aandachtsconsulten in kader van overgewicht en psychosociale problematiek. Daarnaast worden cursussen aangeboden als "opvoeden & zo" en "een positieve kijk op je kind". Tevens is in 2007 het project bemoeizorg gestart, waarbij ongevroegd zorg wordt ingezet wanneer het kind in de knel zit en de ouders zelf geen hulp of ondersteuning vragen. Tot slot nemen jeugdverpleegkundigen en jeugdartsen deel aan werk- en overlegstructuren, zoals het opvoed- en inloopspreekuur van het Onderwijs- en Zorgcentrum en de Zorgadviesteams.

De mate waarin de integrale jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar tot stand is gekomen, is onlangs geëvalueerd door het ministerie van VWS. Belangrijke aanbevelingen uit deze evaluatie zijn om één financieringsstroom voor het uniforme deel van het Basistakenpakket JGZ tot stand te brengen en om één organisatorisch kader/één JGZ-organisatie te creëren. Momenteel vindt tussen gemeenten overleg plaats om aansluitend op de landelijke aanbevelingen te komen tot een optimale en integrale uitvoering van de JGZ voor 0-19 jaar.

4. Beleidskaders voor toekomstig beleid .

De uitgangspunten uit de kadernota Wmo nog even op een rijtje:

- continueren van samenhang en afstemming in de initiatieven van opvoedingsondersteuning
- continuering van een netwerk rondom het kind en zijn of haar opvoedingssituatie
- sluitende jeugdketen
- actief betrekken van jeugd.

Voor wat betreft dit laatste punt ligt er een directe relatie met het jongerenplatform Etten-Leur. Continuïteit en structurele bezetting zijn hierbij aandachtspunten. Deze aandachtspunten zullen door de jongerenwerker in zijn begeleidingsactiviteiten van het platform bijzondere aandacht moeten krijgen.

Ten aanzien van de eerste drie genoemde uitgangspunten ligt een directe relatie met de ontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en de invoering van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd en de daaraan verbonden zorgcoördinatie.

Met de nieuwe coalitie (Balkenende III) is tevens gekozen voor een programmaministerie Jeugd en Gezin. Het ligt voor de hand dat de vorming van centra voor jeugd en gezin een van de speerpunten zal worden. Het is op dit moment nog onduidelijk welke eisen/criteria aan de vorming van centra voor jeugd en gezin van rijkswege gesteld zullen worden. (ondertussen is er al wel een notitie van de VNG "jeugd in het centrum" verschenen). De verwachting is dat er zowel vanuit de Provincie als de rijksoverheid extra middelen beschikbaar gesteld zullen worden voor realisering van het centrum voor Jeugd en Gezin.

In het bestuursakkoord Rijk en gemeenten (juni 2007) "samen aan de slag" is ook een passage opgenomen over de ontwikkeling van centra voor jeugd en gezin en de middelen die de rijksoverheid beschikbaar stelt aan gemeenten.

Tevens wordt hierin vastgesteld dat de gemeenten een cruciale rol in het jeugdbeleid hebben. Zo is het een rol van gemeente om te bevorderen dat er voldoende speelruimte en mogelijkheden voor sport en cultuur voorhanden zijn. Ook op het gebied van jongerenparticipatie en het bevorderen van vrijwilligerswerk door jongeren is een taak neergelegd bij de gemeenten.

Er liggen in dit prestatieveld dan ook zeker dwarsverbanden naar andere prestatievelden, zoals prestatieveld 1 waar het gaat om (speel-)voorzieningen voor de jeugd en het bevorderen van sociale cohesie (bijvoorbeeld middels lidmaatschap van sportverenigingen) en prestatieveld 4 (vrijwilligers en mantelzorg)

Voor wat betreft het centrum voor Jeugd en Gezin is in opdracht van de 18 West-Brabantse gemeenten door het Bureau van Naem en Partners een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. Het rapport is begin november gepresenteerd in het Regionaal Bestuurlijk overleg Jeugdbeleid West-Brabant. Hierin is een regionaal concept geformuleerd met voldoende mogelijkheden om te komen tot een lokale invulling.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin zien wij als de spil van de lokale jeugdgezondheidszorg en het lokale jeugdbeleid. De doelstelling is het bieden van ondersteuning en informatie die nodig is aan alle kinderen van 0 tot 23 jaar en hun ouders om zich optimaal te kunnen ontwikkelen en op een positieve manier deel te nemen aan de samenleving.

Het Centrum voor jeugd en Gezin verzorgt de preventieve screening van 0-19 jarigen, signaleert problemen rondom opvoeden en opgroeien, biedt informatie en advies, biedt licht opvoedingsondersteuning, leidt toe naar hulpverleningsorganisaties voor hulp en naar bureau Jeugdzorg indien indicatiestelling aan de orde is. De zorgcoördinatie ligt ook bij het CJG en wordt geregeld via het systeem Zorg voor Jeugd.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin heeft als kernpartners de JGZ-organisaties, maatschappelijk werk en bureau Jeugdzorg.

Met deze kernpartners en de partners van het onderwijs en zorgcentrum zal in overleg getreden worden over de verdere uitwerking van het centrum voor Jeugd en Gezin in Etten-Leur.

Op dit moment vindt er een omgevingsanalyse plaats van het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd (het zgn. Helmondse model). Aan dit model is ook de vormgeving van zorgcoördinatie verbonden. Zorgcoördinatie heeft een directe relatie met prestatieveld 2.

Na de omgevingsanalyse zal een besluit genomen moeten worden over de verdere implementatie van Zorg voor Jeugd en de bijbehorende zorgcoördinatie.

Een dergelijk signaleringssysteem is om de volgende redenen noodzakelijk.

Soms komen jongeren in de problemen. Het komt hierbij regelmatig voor dat meerdere instanties actief zijn in de begeleiding van een kind en/of signalen hebben opgevangen over een kind zonder dat deze instanties dat van elkaar weten. De ernst van dergelijke signalen kan worden onderschat doordat de signalen afzonderlijk niet zo ernstig lijken. De afstemming tussen partijen vindt veelal te laat plaats, waardoor een versnipperde aanpak ontstaat in het begin van het begeleidingsproces. Het is van belang om vanaf de eerste levensfase de jongere, zijn gezin en zijn omgeving te beoordelen op risico's voor de psychische, lichamelijke, cognitieve en sociale ontwikkeling en dit gedurende de levensloop te volgen. Vroegtijdige signalering voorkomt dat risico's problemen worden en dat problemen zich verergeren. Wanneer alle betrokken partijen in de keten gebruikmaken van een signaleringssysteem ontstaat integraal inzicht in de problemen van jongeren. Door coördinatie van zorg weten partijen vroegtijdig wie er in de keten betrokken is bij de jongere. Het begeleidingsproces rondom een jongere wordt dan vroegtijdig op elkaar afgestemd en vanaf het begin is duidelijk wie de verantwoordelijkheid heeft.

Door de inzet van het signaleringssysteem worden drie belangrijke doelen gerealiseerd:

- signalen van alle betrokken partijen worden vroegtijdig vastgelegd, wat voorkomt dat een probleemjongere risicojongere wordt.
- De samenwerking tussen partijen in de keten wordt geactiveerd, waardoor een integrale aanpak en begeleiding mogelijk is. Vanaf het begin is de verantwoordelijkheidsverdeling vastgelegd.
- De verantwoordelijkheidsverdeling en de doorzettingsmacht wordt vastgelegd.

Het systeem sluit aan op de landelijke ontwikkelingen die zijn ingezet en wordt gekoppeld aan de landelijke verwijsindex en het elektronisch kinddossier op het moment dat deze systemen beschikbaar komen (het nieuwe regeerakkoord: het elektronisch kinddossier wordt z.s.m. doch uiterlijk 2009 ingevoerd).

Inmiddels is al wel duidelijk dat bij een centrum voor Jeugd en Gezin ouders, kinderen, jongeren en professionals snel, gemakkelijk en vanzelfsprekend terecht moeten kunnen met allerlei vragen over opvoeden en opgroeien. In principe is een dergelijk centrum bedoeld voor iedereen met vragen en problemen over opvoeden en opgroeien. Taken op het gebied van jeugd en opvoeden worden hier gebundeld. Het is een herkenbare, laagdrempelige plek met een duidelijk loket waar men gemakkelijk terecht kan. De taken van het centrum zijn in ieder geval:

- basistakenpakket jeugdgezondheidszorg 0 – 19 jaar.
- Vijf gemeentelijke functies Wmo (nu nog wet op de Jeugdzorg: informatie en advies, signalering, toeleiding naar hulp, (licht) pedagogische hulp en coördinatie van zorg)
- Informatievoorziening (i.c. onderhoud en beheer elektronisch kinddossier in de jeugdgezondheidszorg (EKD) en eventueel Verwijsindex
- Zo mogelijk (basis) Verloskundige zorg.

Daarnaast is het essentieel dat het Centrum voor Jeugd en Gezin samenwerkt met de eerstelijnszorg (huisarts, verloskundige en kraamzorg), met de scholen, de kinderopvang en de peuterspeelzalen, met de politie, met de sociale dienst, jeugd en jongerenwerk en de schulphulpverlening op lokaal niveau en met de bureaus Jeugdzorg. Samenwerking tussen het Centrum voor Jeugd en Gezin en Bureau jeugdzorg moet zodanig worden vormgegeven dat snelle toeleiding naar geïndiceerd hulpverlening plaatsvindt, indien nodig.

Kortom een aantal uitgangspunten is al wel bekend, maar van de andere kant is er ook nog veel onduidelijk. Onduidelijkheid ten aanzien van verdere eisen met betrekking tot vormgeving en inhoud zoals die door de rijksoverheid gesteld zullen worden, maar ook ten aanzien van de financiering door rijksoverheid en provincie.

Op basis van de nota volksgezondheidsbeleid Etten-Leur en de resultaten van de in 2004 gehouden jeugdmonitor worden vanaf 2005 preventieactiviteiten binnen het basisonderwijs uitgevoerd, gericht op de geconstateerde risico's van (on)veilig vrijen, overgewicht en weerbaarheid.

Op basis van de regionale Toekomst Verkenning Volksgezondheid "gezondheid telt! In West-Brabant" en de resultaten van de in 2005 gehouden volwassenenmonitor heeft de GGD West-Brabant voor de gemeente Etten-Leur de belangrijkste bevindingen van de gezondheid van de bevolking benoemd en met aanvullend daarop een aantal kernboodschappen geformuleerd voor het toekomstige gezondheidsbeleid in Etten-Leur.

Onder de belangrijkste risicogroepen bevinden zich ook de jongeren. Naast het bevorderen van gezond gedrag ter voorkoming van overgewicht en matiging van het alcoholgebruik wordt ook aandacht gevraagd voor de preventie van psychische stoornissen via opvoedingsondersteuning, aandacht voor weerbaarheid en voor sociale vaardigheden. Bij de preventie voor jongeren is het belangrijk in te zien dat de diverse aspecten van risicovol gedrag een grote onderlinge samenhang vertonen die om een integrale aanpak vragen. Hierbij zullen zoveel mogelijk evidence-based programma's (programma's met bewezen meerwaarde) toegepast worden. Ook zullen preventieprogramma's zoveel mogelijk regionaal afgestemd worden. Een ontwikkeling naar een Centrum voor Jeugd en Gezin alsmede een Jeugdgezondheidszorg, die zich meer toespitst op een risicogroepen benadering, zijn daarom pijlers voor toekomstig beleid.

In de themagroep brede school en de themagroep Onderwijs en Zorgcentrum is al wel uitgesproken dat het ondenkbaar is dat het CJG naast het O en ZC ontwikkeld wordt. Het O en ZC zal opgaan in het CJG (het onderwijs en zorgcentrum maakt een doorontwikkeling door).

Kortom op dit moment nog teveel ontwikkelingen die hun tijdpad en weg moeten volgen, waardoor nu alleen de kaders voor de Beleidsnota Wmo geschetst kunnen worden. De uitvoeringsnotities jeugdbeleid en volksgezondheidsbeleid zullen in de 1e helft 2008 in procedure worden gebracht.

5. Resumé beleidskaders.

- Vormgeving Centrum voor Jeugd en Gezin op basis van de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek, dat is uitgevoerd bij de 18 West-Brabantse gemeenten. Ook de kaders, zoals die door het programma ministerie Jeugd en Gezin geformuleerd zullen worden, zullen meegenomen worden bij de verdere vormgeving. Het onderwijs en zorgcentrum zal opgaan in het te vormen centrum voor jeugd en gezin.
- Op basis van de resultaten van de omgevingsanalyse voor het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd (het zgn Helmondse model) zal in 2008 besluitvorming plaatsvinden over dit signaleringssysteem en de vormgeving van de zorgcoördinatie.
- De uitvoeringsnotities Jeugdbeleid en Volksgezondheidsbeleid zullen in 2008 vormgegeven worden.
- Bevordering van gezond gedrag ter voorkoming van overgewicht en matiging van alcoholgebruik, preventie gericht op voorkomen en beperken van psychische stoornissen, vergroting van de weerbaarheid en sociale vaardigheden. Aanpak geschiedt via concrete preventieprogramma's, waarvan de effecten middels onderzoek zijn bewezen.

Prestatieveld 3: het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

1. Omschrijving

Prestatieveld 3 richt zich op het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning. Het verstrekken van informatie en advies en cliëntondersteuning kan zowel een algemene als een individuele component hebben. Met “het geven van advies en informatie” wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij zowel gaan om algemene voorzieningen, zoals (voldoende) informatiepunten, als om meer specifieke voorzieningen, zoals individueel advies, of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag.

2. Uitgangspunten kadernota Wmo

- De informatie en adviesfunctie lokaal uitvoeren maar regionaal samenwerken waar mogelijk en wenselijk.
- De gemeente voert de regie en het beleid.
- De gemeente draagt zorg voor een onafhankelijk (zorg)loket.
- Alle mogelijke vormen van aanvragen lopen via het loket. Een inventarisatie naar de huidige aanvraaglijnen en afspraken is noodzakelijk.
- Er wordt gewerkt met een centraal cliëntendossier waarin alle relevante informatie is opgenomen
- Indiciestelling gebeurt vraaggericht vanuit de klant met als vertrekpunt de zelfredzaamheid van de klant en zijn of haar omgeving.
- Indiciestelling gebeurt met zo weinig mogelijk bureaucratie en administratieve lastendruk.
- De kosten van indicatie moeten in verhouding staan tot de kosten van de voorziening
- In het loket is aandacht voor de bestaande zorgstructuren, inbedding van mantelzorg en vrijwilligerszorg.
- Er is zorg voor een goede afstemming tussen zowel professionals als vrijwilligers.
- De loketfunctie voor de kwetsbare burger is allround (folders, balie, telefoon, website), flexibel, wijk/dorpsgericht en indien nodig mobiel (huisbezoek).
- Het WMO loket vraagt om een goede ICT ondersteuning. Hieraan zal aandacht moeten worden gegeven.

3. Bestaand beleid

Met de inwerkingtreding van de Wmo is per 1 januari 2007 ook het Wmo-loket Elz operationeel. Het creëren dan wel instandhouden van een Zorgloket, als laagdrempelige toegang voor alle vragen op het terrein van zorg, wonen en welzijn, was één van de actiepunten van de nota volksgezondheidsbeleid Etten-Leur 2004-2008. Op basis van de visie “op weg naar een nieuw zorgloket” en de Wmo-kadernota is Elz, startpunt voor welzijn, zorg en wonen, per 1 januari 2007 opgericht. Elz betreft een samenwerkingsproject tussen de gemeente Zundert en Etten-Leur. De locatie van Elz in Etten-Leur is gehuisvest op de beursvloer van het stadskantoor, de locatie in Zundert is gevestigd in gezondheidscentrum De Welborg. Door de komst van de Wmo en de uitbreiding van taken inzake Hulp bij het huishouden is bij de start van Elz gekozen voor een groeimodel. Het loket is fysiek en telefonisch operationeel, alle Wmo-aanvragen worden uitgevoerd met een koppeling naar de AWBZ-zorg en het geheel wordt ondersteund door het softwarepakket Wmo-loket van ZorgNed.

4. Beleidskaders toekomstig beleid

De komende jaren zullen in het teken staan van de doorontwikkeling van het bestaande Wmo-loket Elz naar een loket, waarbij met name de cliëntondersteuning een belangrijke functie is.

Versterking en verbreding cliëntondersteuning

Cliëntondersteuning is het bieden van steun aan kwetsbare mensen, die moeite hebben met het maken van belangrijke keuzes en het (doen) oplossen van problemen, niet alleen door het geven van informatie en advies maar ook door praktische ondersteuning. In een mensenleven kunnen zich problemen voordoen die korte of langere tijd duren en die iemand tijdelijk het gevoel geven niet meer de regie over het eigen leven te hebben. Cliëntondersteuning helpt kwetsbare burgers zoveel mogelijk zelf de regie over hun leven te houden ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen. Cliëntondersteuning kan voorkomen dat kwetsbare burgers zwaardere, duurdere en langdurig zorg nodig hebben. Zowel vanuit het kostenaspect maar vooral ook vanuit de persoonlijke beleving is dit belangrijk.

Cliëntondersteuning kan informatie en advies zijn, maar kan vooral ook uitgebreide vraagverheldering, bemiddeling en verwijzing en kortdurende en kort cyclische ondersteuning bij keuzes op diverse levensterreinen omvatten. Cliëntondersteuning richt zich op ondersteuning en oplossingen op lokaal niveau met gebruik van sociale verbanden.

Er zijn meerdere voorzieningen die cliëntondersteuning bieden, gericht op specifieke doelgroepen. Deze voorzieningen zijn:

- Ouderenadvisering;
- MEE-organisaties voor mensen met een verstandelijke en lichamelijke beperking;
- Informele Zorg: steunpunten mantelzorg, vrijwillige thuiszorg, vriendendiensten ed.;
- (Steunpunt) vrijwilligerswerk;
- Steunpunten GGZ voor mensen met psychische of psychiatrische problemen;
- Sociaal Raadsliden Werk;
- Algemeen Maatschappelijk Werk;
- Overige lokale voorzieningen die zich richten op de ondersteuning van specifieke, lokale groepen cliënten.

De versterking van de functie cliëntondersteuning omvat naar onze mening 2 sporen:

1. De cliëntondersteuning door de medewerk(st)ers van Elz.
Uitgangspunt is dat de loketmedewerk(st)ers een goede basale kennis hebben van de doelgroepen en een goed overzicht hebben van de voorzieningen die in de gemeenten en/of in de regio beschikbaar zijn. Deskundigheidsbevordering is noodzakelijk. Daarbij worden de mogelijkheden onderzocht in hoeverre het afleggen van huisbezoeken de cliëntondersteuning kan versterken.
2. De cliëntondersteuning door overige organisaties.
Organisaties als MEE, GGZ, HOOM, ouderen- en welzijnswerk bieden cliënt-ondersteuning, gericht op specifieke doelgroepen en doelgroepspecifieke problematiek. De gemeente kiest er niet voor om de expertise voor al deze onderwerpen zelf te verwerven maar zoekt naar vormen van samenwerking en koppeling met Elz om deze vormen van cliëntondersteuning op een doelmatige, doeltreffende en voor de cliënt prettige manier te kunnen aanbieden. Hiertoe dienen samenwerkingsafspraken met organisaties te worden gemaakt. Daarnaast zal op uitvoeringsniveau structureel overleg noodzakelijk zijn om op cliëntniveau concrete samenwerkingsafspraken te maken en te komen tot één aanspreek- en coördinatiepunt. Mantelzorgondersteuning is een essentieel onderdeel van de functie cliëntondersteuning. Het huidige Steunpunt Mantelzorg maakt thans onderdeel uit van HOOM, zowel inhoudelijk als financieel. Na het overgangsjaar 2007 krijgen gemeenten zelf de middelen en zal binnen de regio een keuze gemaakt worden hoe en in hoeverre de samenwerking met HOOM wordt voortgezet. Uitgangspunt voor ons is dat het Steunpunt Mantelzorg als lokale voorziening onderdeel uitmaakt van het Wmo-loket en dat dit uitgangspunt ook geldt wat betreft de huisvesting. Wij komen hier verder op terug bij prestatievelid 4.

Verbreiding takenpakket

Naast de versterking en verbreding van de cliëntondersteuning zal de doorontwikkeling van het Wmo-loket Elz tevens een verbreding van het takenpakket omvatten. Uitgangspunt van het Wmo-loket is dat de inwoners van Etten-Leur voor alle mogelijke vormen van aanvragen bij Elz terecht kunnen en niet van het kastje naar de muur worden gestuurd. Naast een integrale en vraaggerichte benadering betekent dit een zo breed mogelijke dienstverlening.

Bij deze verbreding denken wij in eerste instantie aan de functies van de gemeente Etten-Leur zelf, waaronder in ieder geval de kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen, de bijzondere bijstand, schuldhelpverlening en overige voorzieningen in het kader van inkomensondersteuning (minimabeleid).

Daarnaast streven wij ook verbreding na met functies buiten de gemeentelijke organisatie. Met de start van Elz is de toegang tot de Wmo-voorzieningen en vormen van welzijnsvoorzieningen geregeld. In overleg met de Woonstichting worden ook de mogelijkheden betreffende de functie wonen verder uitgewerkt. Wij denken hierbij aan de uitwisseling van informatie tussen Elz en WEL, de verwijfsfunctie tussen Elz en WEL en de samenwerking tussen Elz en WEL.

Fysieke toegankelijkheid

De toegang van Elz is laagdrempelig en goed herkenbaar. Dit behelst een telefonische, een fysieke en een digitale bereikbaarheid.

Het telefonisch loket is gehuisvest binnen het Wmo-team van de afdeling Sociale Zaken met een eigen telefoonnummer. De telefonische contacten maken gezien de aantallen een zeer belangrijk onderdeel uit van Elz. De telefonische dienstverlening dient daarom optimaal te zijn. Gelet op de uitbreiding van het aantal functies blijft de telefonische dienstverlening mede in relatie tot de formatie/bezetting van het Wmo-team nadrukkelijk aandacht vragen.

Elz is gehuisvest op een herkenbare plaats in de publiekshal van het Stadskantoor. Bij deze eenvoudige doch volwaardige start is aangegeven, dat op basis van de opgedane ervaringen en resultaten in 2007 de huisvesting van Elz opnieuw in overweging wordt genomen mede in relatie tot de verdere ontwikkelingen in het kader van de Wmo, zoals het onderbrengen van het Steunpunt Mantelzorg, de MEE-organisatie en eventueel andere aanverwante functies. Gezien deze ontwikkelingen maar eveneens vanuit het oogpunt van privacy van de cliënten en een prettige werkplek voor de medewerk(st)ers blijft de locatie van het Loopbaancentrum de meest optimale huisvestingsmogelijkheid. Bij de start van Elz is deze mogelijkheid al onderzocht maar was gelet op het huidige huurcontract praktisch niet haalbaar. Het huidige huurcontract met het ROC West-Brabant loopt af per 1 april 2009. Gelet hierop starten wij in 2008 een onderzoek naar de mogelijkheid om Elz per 1 april 2009 te huisvesting op de locatie van het huidige Loopbaancentrum.

Met name voor de kwetsbare burger verdient de toegankelijkheid van Elz extra aandacht.

Met het oog hierop worden de mogelijkheden van aansluiting onderzocht bij informatiepunten en/of woon/zorg-winkels bij zorgaanbieders in de wijk, waarbij aansluiting gezocht wordt bij de gebiedsgerichte indeling van de woonservicezones. Op deze wijze kunnen producten en diensten van de lokale zorg- en welzijnsaanbieders zo optimaal mogelijk, dicht bij huis, aan de kwetsbare burger worden aangeboden.

Digitale toegankelijkheid

De digitale toegang van Elz dient nog zijn beslag te krijgen. In eerste instantie denken we hierbij aan een digitaal beschikbaar productenboek, waarbij burgers kunnen inzien welke producten en voorzieningen in Etten-Leur voorhanden zijn. Daarnaast moet het digitaal kunnen aanvragen van Wmo-voorzieningen in de toekomst mogelijk zijn. Hierbij wordt aangesloten op het gemeentebrede programma elektronische dienstverlening. Daarbij moet ook de digitalisering van de dossiers gerealiseerd worden. Hierbij wordt aangesloten op de gemeentelijke visie op document informatievoorziening. De verbreding van Elz met functies in het kader van het minimabeleid betekent tevens een brede geautomatiseerde informatievoorzie-

ning en gegevensverzameling. Verbreding en automatisering dienen tezamen in ontwikkeling op te gaan.

Tot slot vereist de laagdrempeligheid en de toegankelijkheid van Elz een uitgebreide publiciteit. Elz moet een begrip zijn in Etten-Leur, zodat burgers maar ook instellingen en intermediairen zich niet meer hoeven af te vragen wie te bellen met een vraag. Deze publiciteit kan vorm gegeven worden door folders, een sociale kaart/productenboek, website, voorlichtingsfilm e.d.

5. Resumé beleidskaders.

1. Cliëntondersteuning

Versterking van de functie cliëntondersteuning binnen Elz, startpunt voor welzijn, zorg en wonen, waarbij onafhankelijkheid, laagdrempeligheid, vraaggericht werken en deskundigheid uitgangspunten zijn. De versterking van de functie cliëntondersteuning omvat 2 sporen:

1.1 Cliëntondersteuning door de medewerk(st)ers van Elz.

Elz-medewerk(st)ers bieden een brede service en hebben een goede basale kennis van alle mogelijkheden/voorzieningen in Etten-Leur en/of de regio. Ingezet wordt op deskundigheidsbevordering en de mogelijkheden van huisbezoeken.

1.2 Cliëntondersteuning door overige organisaties.

De gemeente draagt zorg voor samenwerking en koppeling tussen Elz en specifieke vormen van cliëntondersteuning, zoals die van organisaties als MEE, GGZ, HOOM en ouderen- en welzijnswerk.

2. Verbreding

Elz is het startpunt voor welzijn, zorg en wonen. Inwoners van Etten-Leur moeten voor alle mogelijke aanvragen bij Elz terecht kunnen. Ook hierbij een tweetal te volgen sporen:

2.1 Binnen de organisatie van de gemeente Etten-Leur.

Aanverwante functies van de gemeente Etten-Leur worden bij Elz ondergebracht, te weten:

- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen en heffingen
- Bijzondere bijstand
- Schuldhulpverlening
- Overige voorzieningen in het kader van inkomensondersteuning.

2.2 Buiten de organisatie van de gemeente Etten-Leur

De functie wonen wordt in samenwerking met de Woonstichting Etten-Leur (WEL) verder uitgewerkt, waarbij

- er uitwisseling van informatie is tussen Elz en WEL;
- de verwijfsfunctie tussen Elz en WEL vorm krijgt;
- de samenwerking tussen Elz en WEL vorm krijgt ter voorkoming dat klanten van het kastje naar de muur worden gestuurd.

3. Toegang

De toegang naar Elz is laagdrempelig en goed herkenbaar. Dit behelst een telefonische, een fysieke en een digitale bereikbaarheid.

3.1 Telefonische toegang.

De telefonische dienstverlening is optimaal. Gelet op de versterking en verbreding van de functie van cliëntondersteuning en het aantal telefonische contacten krijgt de formatie/bezetting van het Wmo-team het komende jaar nadrukkelijk aandacht.

3.2 Fysieke toegang.

Gezien de ontwikkelingen in het kader van de Wmo, de privacy van de cliënten en de werkplek van de medewerk(st)ers is de locatie van het Loopbaancentrum de meest optimale locatie van Elz. De mogelijkheden worden onderzocht om per 1 april 2009 Elz op deze locatie te huisvesten.

3.3 Digitale toegang.

- Aansluitend op de gemeentelijke visie worden de producten en diensten van Elz digitaal toegankelijk. Op de eerste plaats een digitaal toegankelijke sociale kaart, op de tweede plaats wordt het digitaal aanvragen en digitaal kunnen volgen van de aanvraag mogelijk.
- 3.4 Om de laagdrempeligheid en toegankelijkheid te vergroten wordt uitgebreid publiciteit gegeven aan Elz met folders, een website en ander voorlichtingsmateriaal.

Prestatieveld 4: het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.

1. Omschrijving

Het ondersteunen van lokale mantelzorgorganisaties, het stimuleren van vrijwilligersprojecten en –initiatieven, het faciliteren, ondersteunen en ontlasten van vrijwilligers en mantelzorgers.

2. Uitgangspunten kadernota Wmo Mantelzorg

- Het ontwikkelen van een actief beleid gericht op informele zorg met daarbij:
  - Inzetten op informatie, advies en emotionele en praktische ondersteuning en dit onderbrengen bij het loket.
  - Actief bekendheid geven aan begrip informele zorg en mogelijkheden voor ondersteuning en respijtzorg
  - Inzetten op preventie
  - Verzekering
- Samenwerking tussen organisaties tot stand brengen en mogelijkheden voor ondersteuning ontwikkelen.
- De aandacht voor en ondersteuning van mantelzorgers onderdeel laten zijn van de indicatiestelling.

Vrijwilligerswerk

- Samen met de organisaties een methode ontwikkelen om vraag en aanbod bij elkaar te brengen
- Deskundigheidsbevordering
- Erkenning en waardering
- Verzekering

3. Bestaand beleid

Mantelzorg

HOOM, hulp en ondersteuning op maat (voorheen de Stichting Vrijwillige Thuiszorg Informele Zorg West-Brabant (SVT)) is de organisatie, die in de regio West-Brabant nagenoeg in alle 18 gemeenten zorgdraagt voor het aanbod van mantelzorg, vrijwillige thuishulp, vrijwillige terminale zorg en buddyhulp. HOOM werd gefinancierd door het Zorgkantoor vanuit de regeling Coördinatie Vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorg (CVTM-middelen).

Met de invoering van de Wmo verandert ook deze financieringsstructuur. Vanaf 1 januari 2007 is de CVTM-regeling beëindigd. In 2007 heeft de gemeente Moerdijk, de domiciliegemeente van HOOM, de CVTM-gelden ontvangen. De gemeenten binnen het werkgebied hebben in overleg besloten deze gelden over 2007 op eenzelfde manier in te zetten bij HOOM.

Vanaf 2008 ontvangen alle individuele gemeenten, via de algemene uitkering, deze middelen.

In Etten-Leur verzorgt HOOM de vrijwillige thuiszorg, de vrijwillige terminale zorg, de buddyzorg en houdt het Steunpunt Mantelzorg Etten-Leur/Zundert in stand.

Vrijwilligerswerk

Sedert oktober 2004 is het Steunpunt Vrijwilligerswerk operationeel. Het Steunpunt, gehuisvest in de publiekshal van het Stadskantoor, geeft informatie en advies aan vrijwilligersorganisaties en iedereen die betrokken is bij het vrijwilligerswerk. Het Steunpunt werft en selecteert vrijwilligers en brengt vraag en aanbod van vrijwilligerswerk bij elkaar. Daarnaast bevordert het Steunpunt Vrijwilligerswerk de deskundigheid van vrijwilligers door het aanbieden van trainingen en cursussen.

Het Steunpunt Vrijwilligerswerk wordt bememd door vrijwilligers en wordt professioneel ondersteund door een medewerker van de Stichting Welzijn. Evaluatie van het Steunpunt is gestart in de tweede helft van 2007. De resultaten van de evaluatie zullen worden meegenomen in de notitie ondersteuning vrijwilligerswerk en mantelzorg.

In het kader van het activerings- en reïntegratiebeleid van de Wet werk en bijstand (Wwb) wordt met het Steunpunt Vrijwilligerswerk actief samengewerkt. Voor bijstandsgerechtigde klanten van de afdeling Sociale Zaken kan vrijwilligerswerk een instrument zijn gericht op sociale activering. Door het verrichten van vrijwilligerswerk kan het sociaal isolement doorbroken worden en/of kan arbeidsritme en werkervaring opgedaan worden. Vrijwilligerswerk kan daarmee een eerste stap richting arbeidsmarkt zijn.

Daarnaast kent de gemeente Etten-Leur een samenwerkingsverband met Avoord Zorg & Wonen op basis waarvan bijstandsgerechtigden in het kader van een reïntegratietraject vrijwilligerswerk verrichten.

4. Beleidskaders toekomstig beleid

Algemeen.

Binnen dit prestatieveld richten wij ons op de informele zorg. Informele zorg is de zorg die onbetaald en niet beroepshalve wordt verricht. We onderscheiden de volgende vormen:

- Vrijwilligerszorg
- Mantelzorg
- Vrijwillige terminale zorg¹
- Buddy zorg¹

¹Deze onderdelen worden via de AWBZ gefinancierd. Er zijn momenteel plannen om te komen tot de vestiging van een hospice (low care) in Etten-Leur.

Mantelzorg en vrijwilligerszorg zijn twee vormen die vallen onder het begrip "informele zorg". *Mantelzorg* is langdurende zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt.

Vrijwilligerszorg is een vorm van vrijwilligerswerk en is de hulp- en zorgverlening via een organisatie op vrijwillige basis en onbetaald, verleend aan hulpbehoevenden en mantelzorgers buiten het eigen sociale netwerk al dan niet ter ondersteuning of vervanging van mantelzorg en/of in aanvulling op professionele zorg.

Vrijwilligerswerk is het werk (niet direct zorggerelateerd) dat in enig georganiseerd verband onverplicht en onbetaald wordt verricht voor anderen in de samenleving.

In de Wmo wordt een appèl gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van burgers om zoveel mogelijk voor elkaar te zorgen. Dit prestatieveld omvat niet alleen de informele zorg, inclusief de mantelzorgondersteuning, maar ook het vrijwilligerswerk.

De gemeenten krijgen de vrijheid om de CVTM-middelen, welke zij per 2007 ontvangen, naar eigen inzicht te besteden. Voor de gemeente is de mantelzorg een onmisbare partner in het lokale zorgbeleid. Hun inzet helpt het beroep op Wmo-voorzieningen te beperken of uit te stellen. Dit vraagt wel om ondersteuning van de mantelzorgers, anders houden zij de zorg niet vol. Mantelzorgers lopen dan het risico overbelast te raken.

Ook het vrijwilligerswerk is een onmisbare schakel in de samenleving.

De Wmo biedt de mogelijkheid om samenhang te brengen in de activiteiten en voorzieningen in het kader van mantelzorgondersteuning en vrijwilligerswerk. De Wmo biedt ook de mogelijkheid verbanden te leggen met andere prestatievelden van de Wmo, zoals het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten (prestatieveld 1), de koppeling met het Wmo-loket (prestatieveld 3), maar eveneens met andere beleidsterreinen zoals de Wet Werk en Bijstand (WWB) en sommige AWBZ-voorzieningen.

Mantelzorg

In 2001 waren in Nederland totaal 3,7 miljoen mensen vrijwillig aan het zorgen voor een ander. In dat zelfde jaar hebben 2,4 miljoen mensen intensieve mantelzorg verleend, dat wil zeggen langer dan drie maanden achtereen of meer dan acht uur per week. Ongeveer 750.000 van hen verleenden zeer intensieve mantelzorg, meer dan acht uur per week gedurende minstens drie maanden. Omgerekend naar de schaal van Etten-Leur komen we op basis van de publicatie Mantelzorg in getallen, SCP, en de omrekening van A.H. Boer 2003 op de volgende getallen voor Etten-Leur:

- 7600 mantelzorgers boven de 18 jaar;
- 3724 (49%) tussen de 35 en 65 jaar;
- 1520 (20%) geven hulp binnen de eigen huishouding, 1064 (14%) helpen de eigen partner;
- 6080 (80%) zorgen voor iemand buiten hun eigen huishouding, 44% zorgt voor een bejaarde ouder en 12% voor een vriend(in)
- 4408 zijn vrouw
- 1880 mantelzorgers behoort tot de groep langdurig zwaarbelaste mantelzorgers.
- 608 (8%) voelen zich zwaar of overbelast en hebben extra ondersteuning nodig.
- 1250 (ongeveer een derde) combineren zorg met betaald werk.

Bij vrijwilligerszorg wordt ervan uitgegaan dat circa 0,4% van de bevolking behoefte heeft aan ondersteuning door een vrijwilliger. Voor Etten-Leur betekent dit ongeveer een aantal van 160 personen.

Bovengenoemde aantallen zijn ramingen op basis van landelijke gegevens. Op dit moment beschikken wij voor de totale doelgroep niet over concreet onderbouwde Etten-leurse cijfers inzake aantallen mantelzorgers, het aantal bereikte mantelzorgers, aantallen mantelzorgers die ondersteuning nodig hebben e.d. Gelet hierop wordt vanaf 2008 ingezet op registratie en monitoring van deze cijfers, zodat voor de daaropvolgende jaren de te halen prestaties resultaatgerichter kunnen worden beschreven.

De ondersteuningsvragen van mantelzorgers zijn divers en liggen op het snijvlak van wonen, welzijn, zorg en arbeid. Om de capaciteit en de kwaliteit van mantelzorg op peil te houden zijn goede voorwaarden en voorzieningen ter ondersteuning nodig. Diverse partijen moeten de verantwoordelijkheid nemen én delen om een optimaal ondersteuningsaanbod te creëren. Het expertisecentrum Informele Zorg heeft onderdelen van een totaal pakket aan mantelzorgondersteuning in een model gevat, het zogenaamde "vliegwiel". In het vliegwiel staan de navolgende producten voor de mantelzorger centraal:

- Informatie, advies, emotionele en educatieve steun.
- Praktische steun en respijtzorg.
- Samenwerking van mantelzorgers met en (h)erkenning door zorgverleners.
- Materiële en financiële steun (huisvesting, hulpmiddelen).
- Maatregelen voor de combinatie van mantelzorg en betaald werk.

Het vliegwiel is een concept waarmee met een relatief geringe investering de mantelzorger aan de slag gehouden kan worden, hetgeen voor de samenleving van groot belang is.

De eerste drie hier genoemde taken worden momenteel door HOOM verzorgd.

De thuiszorg is belast met de professionele respijtzorg. De gemeenten, het rijk, de werkgevers en de werknemers zijn verantwoordelijk voor maatregelen voor de combinatie van arbeid en zorg. De overheid, het rijk en gemeenten in het bijzonder, is verantwoordelijk voor financiële en materiële steun.

Uitgaande van bovenstaande ondersteuningsvragen dient een pakket van voorwaarden en voorzieningen gerealiseerd te worden ter ondersteuning van de mantelzorg. Gemeenten hebben de primaire taak om de voornoemde taken goed aan te sturen en op elkaar af te stemmen. De gemeente betreft de professionele zorgaanbieders en vrijwilligersorganisaties bij de uitvoering en ontwikkeling van noodzakelijke en gewenste voorzieningen en activiteiten ter ondersteuning van mantelzorgers, zoals diverse vormen van respijtzorg.

Om tegemoet te komen aan de naar verwachting toenemende vraag naar ruimte voor huisvesting ten behoeve van mantelzorg, zal optimaal gebruik worden gemaakt van bestaande en toekomstige regelgeving om inwoning of gebruik van bijgebouwen (dit laatste tijdelijk) mogelijk te maken. Immers, wanneer de zorgbehoevende nog zelfstandig kan wonen dan zijn er weinig obstakels. In een groot aantal gevallen kan door aanpassingen in de woning een volwaardige omgeving gecreëerd worden met mantelzorg van buitenaf. Anders ligt het als het wenselijk of noodzakelijk is dat de zorgbehoevende bij de mantelzorger inwoont, of vice versa. De mogelijkheden hiertoe worden momenteel in kaart gebracht. Medio 2008 zal onder andere via Elz een informatiefolder worden verspreid over de mogelijkheden op dit gebied.

Naast de diversiteit aan ondersteuningsvragen bestaat er ook een diversiteit aan zorgsituaties en is aandacht voor specifieke groepen noodzakelijk. Met name het bereiken van specifieke groepen mantelzorgers als jonge mantelzorgers, ouders van gehandicapte kinderen, werkende mantelzorgers en allochtone mantelzorgers verdienen bijzondere aandacht.

De ondersteuning van de informele zorg, waaronder ook de mantelzorg, wordt momenteel uitgevoerd door HOOM. Deze regionaal werkende organisatie heeft een uitgebreide expertise ontwikkeld op het terrein van de informele zorg en houdt het huidige Steunpunt Mantelzorg Etten-Leur/Zundert in stand. Wij zijn er groot voorstander van deze deskundigheid zoveel mogelijk te behouden maar daarnaast moet er meer ruimte komen voor maatwerk. Op deze wijze kan de gemeente inspelen op lokale problematiek en wensen.

De gemeenten in de regio West-Brabant bereiden een notitie voor op basis waarvan gemeenten een keuze kunnen maken of regionaal of individueel invulling en uitvoering wordt gegeven aan prestatievel 4 en in hoeverre daarbij samengewerkt wordt met HOOM.

Naast HOOM als professionele organisatie bieden tal van vrijwilligers organisaties eveneens vrijwilligerszorg en mantelzorgondersteuning, zoals bij voorbeeld De Zonnebloem, het Rode Kruis, zelfzorg- en patiënten/lotgenotenorganisaties. Ook deze organisaties verdienen blijvend aandacht en moeten worden ondersteund/gefaciliteerd en gestimuleerd in het bieden van vrijwilligerszorg en mantelzorgondersteuning. Daarnaast is samenwerking tussen deze organisaties maar ook met HOOM noodzakelijk om alle vormen van vrijwilligerszorg en mantelzorgondersteuning zo efficiënt mogelijk in te zetten.

Zoals ook al bij prestatievel 3 (Informatie, advies en cliëntondersteuning) is aangegeven, dient de functie van mantelzorgondersteuning ondergebracht te worden bij Elz, startpunt voor welzijn, zorg en wonen. Mantelzorgondersteuning maakt onderdeel uit van vraagverheldering, cliëntondersteuning en indicatie tot individuele voorzieningen.

Vrijwilligerswerk

De inzet van vrijwilligers is onmisbaar bij het realiseren van beleid en van allerlei maatschappelijke doelen. De vele activiteiten van vrijwilligers vormen samen een substantieel deel van de sociale infrastructuur in Etten-Leur.

In 2004 waren in Noord-Brabant in totaal 675.000 vrijwilligers actief. (bron: "Met elkaar, sociale participatie in Noord-Brabant, PON.)

De deelname aan het vrijwilligerswerk in Nederland is door de jaren heen redelijk gelijk gebleven. In de praktijk wordt een tekort aan vrijwilligers ervaren, maar de belangrijkste oorzaak hiervan is niet de afname van het aantal vrijwilligers maar vooral de toename van het vrijwilligerswerk in bij voorbeeld onderwijs en de zorgsector en vooral ook veranderende opvattingen inzake vrijwillige inzet. Het traditionele verenigingsleven is op zijn retour, het actief lidmaatschap van verenigingen, zoals in de sport, bij politieke partijen, kerkelijke organisaties e.d., neemt af. Er is een nieuw soort vrijwilligerswerk in opkomst: initiatieven van burgers die veelal buiten georganiseerd verband plaatsvinden en onafhankelijk en ongebonden plaatsvinden. De zogenaamde flex-vrijwilliger bindt zich niet zo snel voor langere tijd, staat kritisch tegenover organisatorisch falen en maakt duidelijk wat hij of zij terug wil krijgen van de organisatie en het vrijwilligerswerk.

Het vrijwilligerswerk dient zich aan deze veranderende maatschappelijke omstandigheden aan te passen.

Daarnaast worden steeds meer eisen gesteld aan vrijwilligers. Deskundigheidsbevordering van het vrijwillig kader behoeft blijvende aandacht. Dit zelfde geldt uiteraard voor de waardering en erkenning van vrijwilligers op lokaal niveau.

Een aantal doelgroepen is ondervertegenwoordigd binnen het vrijwilligerswerk en biedt een groot potentieel aan nieuwe vrijwilligers. Met name de doelgroepen ouderen, allochtonen, jongeren, mensen met een beperking en werknemers/bedrijfsleven dienen extra aandacht te krijgen.

Veel ouderen hebben behoefte om zich maatschappelijk nuttig te maken en sociale contacten te onderhouden. Een interessante doelgroep binnen het segment ouderen is de groep "fittede VUT-ers" of "nieuwe ouderen". De stijgende vraag naar vrijwillige inzet op terreinen als zorg en welzijn zal voor een deel door deze groep vitale ouderen moeten worden opgevangen. In overleg met het Steunpunt Vrijwilligerswerk en de Seniorenraad zullen wij onderzoeken hoe vraag en aanbod bij elkaar kunnen worden gebracht om uitvoering te geven aan het in het programma-akkoord 2006-2010 genoemde uitzendbureau voor ouderen.

Allochtonen zijn vaak minder bekend met het Nederlandse verenigingsleven. Als vrijwilliger zijn zij in het algemeen eerder te vinden in migrantenorganisaties, religieuze of culturele instellingen. Voor nieuwkomers in de Nederlandse samenleving is het belangrijk dat zij in alle maatschappelijke sectoren mee kunnen doen. Het is daarom van belang dat allochtonen meer participeren in het vrijwilligerswerk, zodat de betreffende organisaties een afspiegeling gaan vormen van de bevolkingsopbouw.

Jongeren kiezen bij maatschappelijke participatie een eigen weg. Zij zijn beter vertegenwoordigd in nieuwe burgerinitiatieven dan in georganiseerde verbanden. Er is overigens steeds meer belangstelling om jongeren via het onderwijs bij vrijwilligerswerk te betrekken, bij voorbeeld door het vervullen van maatschappelijke stages. Met ingang van het schooljaar 2006-2007 is in Etten-Leur op experimentele basis een start gemaakt binnen het Munnikenheidecollege en de KSE. Beide scholen werken hierin samen met het Steunpunt Vrijwilligerswerk. De maatschappelijke stage is een vorm van buitenschools leren door vrijwilligerswerk te doen. Leerlingen ervaren wat het is verantwoordelijkheid te nemen voor anderen in de samenleving. Het kabinet wil dat alle leerlingen, die vanaf het schooljaar 2007-2008 instromen in het voortgezet onderwijs op een bepaald moment in hun opleiding een maatschappelijke stage volgen van 3 maanden. Het kabinet trekt voor gemeenten met een school uit het voortgezet onderwijs een bedrag uit van € 15 miljoen om scholieren te helpen bij het vinden van een maatschappelijke stageplek. Daarnaast wordt nog eens € 15 miljoen verdeeld over alle gemeenten en is bedoeld om de vrijwilligers inzet, waaronder de maatschappelijke stage, te vergroten. Over de verdere vormgeving en uitvoeringsaspecten alsmede de financiële inzet per gemeente vindt op landelijk niveau nog overleg plaats.

Deze groeiende vraag echter naar maatschappelijke stageplaatsen zal een veel groter beslag leggen op de coördinatierol die het Steunpunt Vrijwilligerswerk op dit moment heeft. Professionele ondersteuning en deskundigheidsbevordering zullen noodzakelijk zijn.

Ook het bedrijfsleven toont in toenemende mate belangstelling voor het vrijwilligersdomein. Vanuit maatschappelijke betrokkenheid maar ook met het doel om werknemers extra ervaring te laten opdoen. Een goede samenwerking met vrijwilligersorganisaties en bedrijfsleven kan een bijdrage leveren bij de versterking van het vrijwilligerswerk.

Naast extra aandacht voor bepaalde doelgroepen is met de komst van de Wmo ook noodzakelijk aandacht te geven aan sectorale thema's, waarbij met name de sectoren zorg en welzijn en sport in beeld komen. Door de invoering van de Wmo en het inzetten op eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid zal een zwaar beroep worden gedaan op vrijwillige inzet en mantelzorg. Daarnaast ontstaan steeds meer voorzieningen, zoals inloopvoorzie-

ningen voor senioren en/of personen met een (ex) ggz-problematiek, welke voorzieningen mede worden verzorgd door vrijwilligers.

Ook op het gebied van sport wordt op tal van manieren voor en met vrijwilligers gewerkt. Om de sportinfrastructuur levend te houden, is blijvende ondersteuning en versterking van het vrijwilligersdomein noodzakelijk. Zoals in de sportbeleidsnota "met een gezond kloppend sporthart" is aangegeven, dient de inzet van het Steunpunt Vrijwilligerswerk en de deskundigheid van sportverenigingen, b.v. in de vorm van cursussen dan wel themabijeenkomsten, blijvend bevorderd te worden.

Het Steunpunt Vrijwilligerswerk is de partner, die de gemeente nodig heeft om bovengenoemde beleidskaders tot uitvoering te brengen. Met de fusie van de Stichting Welzijn Etten-Leur met Stichting De Markenlanden dient de onafhankelijkheid van het Steunpunt Vrijwilligerswerk gewaarborgd te zijn.

Met de resultaten van de in het najaar 2007 uit te voeren evaluatie van het Steunpunt zullen wij in nauw overleg met het Steunpunt Vrijwilligerswerk komen tot verdere ontwikkeling en uitvoering van het vrijwilligerswerkbeleid.

Professionele ondersteuning en deskundigheidsbevordering van het steunpunt zelf is gelet op de eerder genoemde taakuitbreiding noodzakelijk.

Vrijwilligerswerk neemt een belangrijke plaats in binnen het activerings- en reïntegratiebeleid van de Wet werk en bijstand (Wwb). De afgelopen jaren is in Etten-Leur succesvol ingezet op het realiseren van uitstroom van bijstandsgerechtigden naar betaald werk. Dit heeft tot gevolg gehad dat het uitkeringsbestand is "afgeroomd". De meest kansrijke uitkeringsgerechtigden zijn teruggeleid naar de arbeidsmarkt met als gevolg dat het grootste deel van het huidige klantenbestand bestaat uit personen met weinig tot geen perspectief op betaald werk.

Uit analyse van het klantenbestand blijkt dat zo'n 300 van de 425 uitkeringsgerechtigden de stap naar regulier werk niet, of hooguit op zeer lange termijn, haalbaar zal zijn. Vanwege fysieke of psychische belemmeringen of een onoverbrugbare taalachterstand zullen zij de aansluiting bij de arbeidsmarkt niet kunnen vinden, ook niet met intensieve begeleiding. Dat wil echter niet zeggen dat deze groep mensen mag worden "afgeschreven". Er moet oog zijn voor de kwaliteiten die mensen wél hebben en die ingezet kunnen worden voor de samenleving. Meedoen in de samenleving heeft meerwaarde. Participatie in de vorm van vrijwilligerswerk draagt bij aan het voorkomen en doorbreken van sociaal isolement en het bevorderen van de eigenwaarde en zelfvertrouwen. Activiteiten als vrijwilligerswerk kunnen daarbij een eerste stap in de richting van de arbeidsmarkt betekenen. Daarnaast profiteert de samenleving van de inzet in maatschappelijk nuttige activiteiten.

In het kader van het activeringsbeleid van de Wwb zullen Wwb-gerechtigden actief worden ondersteund bij het vinden van passende vormen van participatie. Het uitgangspunt blijft regulier werk, maar wanneer dit niet haalbaar is, komt het verrichten van maatschappelijk nuttige activiteiten nadrukkelijk in beeld. Bij deze activering is een goede balans noodzakelijk tussen vrijwilligheid en het actief danwel dwingend toegeleiden naar vrijwilligerswerk. Samenwerking met het Steunpunt Vrijwilligerswerk maar ook met andere instellingen, waaronder nu Avoord Zorg & Wonen, speelt hierbij een belangrijke rol.

De gemeente heeft als opdrachtgever in het kader van de Wmo nadrukkelijk aandacht voor mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. Met thuiszorgaanbieders, die voor de uitvoering van hulp bij het huishouden zijn gecontracteerd, worden afspraken gemaakt over de inschakeling van uitkeringsgerechtigden en andere werkloze werkzoekenden.

5. Resumé beleidskaders.

1. Algemeen

Omdat wat betreft de mantelzorg, vrijwilligerszorg en vrijwilligerswerk voor de totale leeftijdsgroep slechts landelijke cijfers bekend zijn, vindt vanaf 2008 registratie en monitoring

plaats met als doelstelling voor de daaropvolgende jaren resultaatgerichte prestaties te formuleren.

2. Mantelzorg

Het in stand houden en versterken van de bestaande infrastructuur en deskundigheid van de mantelzorgondersteuning in de vorm van het Steunpunt Mantelzorg, waarbij:

- De functie van mantelzorgondersteuning wordt ondergebracht bij Elz, startpunt voor welzijn, zorg en wonen. Mantelzorgondersteuning maakt onderdeel uit van vraagverheldering, cliëntondersteuning en indicatie voor voorzieningen.
- een pakket van voorwaarden, voorzieningen en activiteiten ter ondersteuning van de mantelzorg wordt gerealiseerd inzake praktische steun en respijtzorg en materiële en financiële steun. In samenwerking met de professionele zorgaanbieders worden de noodzakelijke en gewenste vormen van respijtzorg ontwikkeld.
- de positie van de mantelzorgers wordt versterkt met bijzondere aandacht voor specifieke doelgroepen als jonge mantelzorgers, ouders van gehandicapte kinderen, werkende mantelzorgers en allochtone mantelzorgers.
- HOOM de regionale (professionele) organisatie is voor kernproducten in het kader van informele zorg en mantelzorgondersteuning. Op basis van lokale behoeften en prioriteiten koopt de gemeente maatwerkproducten in.
- Naast de professionele aanbieders tevens vrijwillige organisaties worden ondersteund/gefaciliteerd en gestimuleerd in het bieden van informele zorg en mantelzorgondersteuning.

Om tegemoet te komen aan de naar verwachting toenemende vraag naar ruimte voor huisvesting ten behoeve van mantelzorg, zal optimaal gebruik worden gemaakt van bestaande en toekomstige regelgeving om inwoning of gebruik van bijgebouwen (dit laatste tijdelijk) mogelijk te maken. Medio 2008 wordt een informatiefolder uitgebracht.

3. Vrijwilligerswerk

Het in stand houden en versterken van het bestaande Steunpunt Vrijwilligerswerk als vraaggerichte organisatie, die vrijwilligers werft, selecteert en vraag en aanbod bij elkaar brengt, waarbij:

- de onafhankelijkheid van het Steunpunt Vrijwilligerswerk gewaarborgd blijft. Met het oog op deze onafhankelijkheid en de komende taakuitbreidingen in het kader van het vrijwilligerswerk zal in overleg met Stichting De Markenlanden en het Steunpunt Vrijwilligerswerk een werkvorm ontwikkeld worden. Professionele ondersteuning en deskundigheidsbevordering maken hierbij uitdrukkelijk betrokken worden.
- het beleid inzake vrijwilligerswerk wordt aangepast aan de veranderende maatschappelijke omstandigheden en ingespeeld wordt op nieuwe burgerinitiatieven, zoals de zogenaamde flex-vrijwilliger.
- De erkenning en waardering alsmede de deskundigheid van de vrijwilligers blijvend wordt bevorderd.
- Extra aandacht wordt besteed aan de doelgroepen ouderen, jongeren, allochtonen, mensen met een beperking en werknemers en activiteiten worden ontwikkeld om deze doelgroepen te stimuleren én te behouden voor vrijwilligerswerk. De uitbreiding van de maatschappelijke stage alsmede de vormgeving van een "uitzendbureau voor ouderen" zullen speerpunten zijn in de uitvoeringsnotitie mantelzorgondersteuning en vrijwilligerswerk, welke in de tweede helft van 2008 wordt vormgegeven.
- Extra aandacht wordt besteed aan de sectoren zorg en welzijn, onderwijs (maatschappelijke stage) en sport en activiteiten worden ontwikkeld ter ondersteuning van het vrijwilligerswerk binnen deze sectoren.
- In het kader van het activeringsbeleid van de Wet werk en bijstand (Wwb) uitkeringsgerechtigden actief worden ondersteund bij het vinden van passende vormen van participatie, waarbij het verrichten van vrijwilligerswerk uitdrukkelijk in beeld komt.

Prestatieveld 5. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

1. Omschrijving

In dit prestatieveld gaat het om de algemene voorzieningen in een gemeente die mensen in staat stellen om zelfstandig een huishouden te voeren, zich te kunnen verplaatsen en sociale contacten te onderhouden. De voorzieningen zijn bedoeld voor een brede doelgroep, met name ouderen, gehandicapten en mensen met een psychisch of psychosociaal probleem. Het gaat hier om een breed scala van maatregelen zoals het creëren van levensloopbestendige wijken of het bevorderen van de toegankelijkheid van de openbare ruimte of het openbaar vervoer. Ook het organiseren van activiteiten met een zorg- of sociaal-recreatief en sportief karakter voor specifieke doelgroepen valt hieronder. Voor individuele voorzieningen, bedoeld in prestatieveld 6, is tevoren een indicatiestelling vereist. Algemene voorzieningen zijn zonder indicatiestelling voor eenieder direct beschikbaar en toegankelijk, dus zonder voorafgaande indicatiestelling.

2. Uitgangspunten Kadernota

- Dit prestatieveld moet vooral worden gezien in relatie tot de andere prestatievelden, met name de prestatievelden 1, 3 en 6. Het uitgangspunt is om beleidsontwikkeling vooral mee te nemen bij de ontwikkelingen rondom een sluitende infrastructuur wonen, welzijn en zorg en de individuele voorzieningen.

3. Bestaand beleid

Dit prestatieveld is grotendeels onder te brengen bij bestaand beleid. Het huidige beleid is gericht op het inzetten van kwalitatief goede algemene voorzieningen, waaronder openbaar vervoer, algemene welzijns- en culturele voorzieningen en een adequate inrichting van het openbaar gebied. Het beleid is niet alleen gericht op inwoners met een beperking, maar is gericht op alle inwoners in het algemeen, bij voorbeeld waar het gaat om preventieactiviteiten en het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer. Investeren in vroegtijdige preventie leidt tot minder kosten voor individuele voorzieningen. Het gaat dus binnen dit prestatieveld om algemene maatregelen die, zonder dat men zich tot de gemeente hoeft te wenden, ten goede kunnen komen aan een ieder die daaraan behoefte heeft. (geen voorafgaande indicatiestelling is vereist).

We voeren de laatste jaren in Etten-Leur meer en meer een wat men noemt “inclusief beleid”. Daarmee bedoelen we, dat bij het ontwikkelen van beleid op alle beleidsterreinen in de gaten wordt gehouden of er inwoners zijn, die vanwege hun beperkingen belemmeringen kunnen ondervinden om te participeren. Binnen het algemeen beleid wordt specifiek rekening gehouden met inwoners met beperkingen. Geen specifiek doelgroepenbeleid, wel specifiek aandacht binnen het algemeen beleid voor bijzondere doelgroepen. Denk aan de ‘Woonvisie’, de notitie ‘Beheren op niveau’, het ‘Minimabeleid’ en diverse beleidsdocumenten op het terrein van educatie en welzijn.

4. Beleidskaders toekomstig beleid.

1. inclusief beleid

De uitdaging voor de komende jaren is om het “inclusief beleid” verder te ontwikkelen, waarbij op alle terreinen van het gemeentelijk beleid rekening wordt gehouden met mensen met een beperking. In dat verband is het, zeker ook gezien de toenemende vergrijzing, belangrijk dat er een samenhangend beleid wordt gevoerd op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Onder regie van de gemeente zal er steeds nauwere samenwerking tot stand moeten wor-

den gebracht tussen WEL en de instellingen voor zorg en welzijn. De uitwerking van de woonservicegebieden is hiervoor een goed instrument.

2. Vormgeving Woonservicegebieden

De woonservicegebieden (zie prestatieveld 1) zijn het gewenste beeld dat Etten-Leur nastreeft. Eind 2011 moeten die gebieden dankzij heldere inzet van verschillende partners en in samenspraak met alle belangengroepen in ieder geval op papier maar snel erna ook zichtbaar zijn uitgewerkt.

De gemeente Etten-Leur zal vanuit haar centrale regierol alle nodige initiatieven nemen om het mogelijk te maken dat mensen met een beperking en mensen met een zorgvraag zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Daarbij zal het eindresultaat in ieder geval zijn:

- Voldoende geschikte woningen en zorgwoningen
- Een zorginfrastructuur voor 24-uurs niet-planbare en planbare zorg in de gehele gemeente
- Een adequaat welzijnspakket voor ouderen en intensieve zorgvragers
- Een toegankelijke en veilige woonomgeving.

Er worden in Etten-Leur diverse welzijnsdiensten aangeboden. Deze dragen er toe bij dat ouderen langer zelfstandig kunnen functioneren. Voorbeelden zijn: sociale en medische alarmering, preventief huisbezoek, ouderenadviseur, maaltijdvoorziening, dagopvang en de "zondagmiddag"-groep. Nu steeds meer mensen met beperkingen langer zelfstandig blijven wonen, worden ondersteuningsarrangementen om dat mogelijk te maken, steeds belangrijker. Het is de vraag of het huidige aanbod van welzijns- woon- en zorgdiensten toereikend is. Misschien hebben mensen behoefte aan nieuwe diensten. Een ander aspect is, dat het huidige aanbod op onderdelen versnipperd is en dat sommige diensten elkaar overlappen. In het kader van onze gemeentelijke regierol zullen wij alle betrokkenen (Instellingen en gemeentelijke contactgroepen) verzoeken zich te oriënteren op het producten- en dienstenaanbod en de mogelijkheden daarin verdere afstemming te bereiken en na te gaan welke hiaten er in het aanbod zitten en welke diensten zij daarvoor kunnen ontwikkelen, c.q. wensen.

Voor het laatste punt wordt in 2008 door een 'Wmo-bril' uitvoerig gekeken naar de toegankelijkheid van de openbare ruimte. Diverse aanbevelingen die voortvloeien uit de 'scan woonservicegebieden' en in het bijzonder de looproutes binnen de wijken en de toegankelijkheid van openbare gebouwen krijgen daarbij aandacht. Het spreekt voor zich dat de resultaten besproken worden met de verschillende belangengroepen.

3. Aanpak laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid is een omvangrijk probleem. In Nederland zijn 1,5 miljoen mensen in de leeftijd van 15 tot 75 jaar laaggeletterd (13%). In de gemeente Etten-Leur ligt het geschatte percentage op 12%.

Laaggeletterden beschikken over onvoldoende lees- en schrijfvaardigheden, waardoor zij niet goed kunnen functioneren in de maatschappij. De problematiek komt voor bij jong en oud, werkend en niet-werkend, man en vrouw, allochtoon en autochtoon.

Het voorkomen en terugdringen van laaggeletterdheid heeft een positief effect op de maatschappelijke participatie en integratie, het zelfvertrouwen, de volksgezondheid en het welzijn. Daarnaast draagt het bij aan een betere toegang tot de arbeidsmarkt en een reductie van het aantal uitkeringsgerechtigden.

Met de ondertekening van de intentieverklaring met de Stichting ABC is met het wervingsplan laaggeletterdheid een start gemaakt met de bestrijding van laaggeletterdheid in Etten-

Leur. Binnen dit wervingsplan ligt de nadruk vooral op het bewustmaken en het herkennen van laaggeletterdheid van intermediairs in hun rol als toeleider.

Als vervolg op het wervingsplan is eind 2007 gestart met het opstellen van een aanvalsplan laaggeletterdheid. Dit aanvalsplan omvat een brede aanpak van laaggeletterdheid en omvat ook acties gericht op preventie, die verder reiken dan alleen het terrein van volwassenen-educatie en nagenoeg alle prestatievelden van de Wmo raken. Dit aanvalsplan zal in combinatie met het nieuwe Beleidskader Volwasseneneducatie in de eerste helft van 2008 aan de raad worden aangeboden.

4. Minimabeleid

In 2006 heeft zowel in de commissie Maatschappelijke Zorg als in de gemeenteraad een gedachtenwisseling plaatsgevonden over het gemeentelijk minimabeleid. In de raadsvergadering van 13 november 2006 heeft de gemeenteraad de kaders vastgesteld voor de nieuw vast te stellen nota Minimabeleid.

Als vervolg op deze kaders heeft het college van burgemeester en wethouders in de vergadering van 2 oktober 2007 de concept Nota Minimabeleid 2007 vastgesteld. Deze concept nota is ter advisering voorgelegd aan de Cliëntenraad Sociale Zaken en het Platform Minima en Maatschappelijk Welzijn. Gevraagd is voor 19 november 2007 te reageren zodat de nota in december 2007 definitief kan worden vastgesteld.

Uitgangspunt van de nieuwe Nota Minimabeleid is om de huidige bestaande producten op het huidige niveau te handhaven en bepaalde onderdelen aan te passen of toe te voegen. Uit ingestelde onderzoeken is gebleken dat het minimabeleid in Etten-Leur redelijk tot goed scoort. Op onderdelen zijn voorstellen tot uitbreiding van de thans gehanteerde instrumenten gedaan.

Een belangrijke doelstelling van de nota is het tegengaan van het niet-gebruik van inkomensondersteunende voorzieningen door intensivering van voorlichting. Pro-actieve werkwijzen voor het aanvragen van inkomensondersteuning worden gehandhaafd. Daarnaast is besloten te gaan werken met het (meer) gaan inzetten van huisbezoeken en is gekozen voor formulierenbrigades en houden van spreekuren in de wijk. Uitvoeringskosten zullen wij dmv eenvoudige procedures zo laag mogelijk houden. Diverse inkomensondersteunende regelingen zullen wij zoveel als mogelijk integreren.

Één van de speerpunten in het programma-akkoord is te bezien of de draagkrachtnorm voor de bijzondere bijstand kan worden verruimd van 100% naar 120% van de bijstandsnorm. Bij de 1e bestuursrapportage 2007 is door de raad besloten deze verruiming naar 120% met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2007 in te laten gaan. Dit geldt zowel voor de bijzondere bijstand als voor de financiële bijdragen o.g.v. de Verordening voorzieningen maatschappelijke participatie.

Wij zijn van mening dat minimabeleid meer is dan uitsluitend materiële ondersteuning via bijzondere bijstand. Minimabeleid wordt gezien als integraal beleid en dient afgestemd te worden op de prestatievelden van de Wmo. Bij beleidsplannen die mogelijk een relatie hebben met kosten voor de burgers dient nagegaan te worden wat de gevolgen kunnen zijn voor de mensen met lage inkomens.

Het kabinet en de VNG hebben in juni 2007 afspraken gemaakt over een gezamenlijke aanpak op het terrein van de participatie, het armoedebeleid en de schuldhulpverlening. De gemeenschappelijke ambities behelzen vermindering van het beroep op de WWB, het vergroten van de participatie van niet-uitkeringsgerechtigden, het bestrijden van armoede, het verminderen van het aantal huishoudens met problematische schulden en het stimuleren van ondernemerschap, juist ook bij kwetsbare groepen. Om deze ambities te realiseren is een omvangrijk pakket maatregelen overeengekomen, die betrekking hebben op de inzet van verschillende instrumenten ten behoeve van uiteenlopende doelgroepen. Om de afspraken financieel te ondersteunen zijn door kabinet extra middelen beschikbaar gesteld.

Deze bestuurlijke afspraken zullen worden opgepakt en worden waar mogelijk ingepast in het gemeentelijk minimabeleid. Wij zijn van mening dat middelen die door het rijk voor een bepaald doel of doelgroep beschikbaar worden gesteld ook hiervoor aangewend moeten worden.

Momenteel voeren wij zowel een preventief als curatief schuldhulpverleningbeleid. Wij willen dit beleid handhaven. Gemeenten mogen re-integratiegelden die zij ontvangen in het kader van de Wet Werk en Bijstand ook gebruiken voor schuldhulpverlening mee te financieren. Mogelijkheden om het W-deel ook te gebruiken om schuldhulpverlening mee te financieren zullen onderzocht worden.

5. Versterking eerste lijn

De eerstelijnsgezondheidszorg speelt een belangrijke rol om inzicht te krijgen in de gezondheidssituatie en de sociale samenhang/leefbaarheid van een wijk.

De voorzieningen in de eerste lijn, zoals de huisartsen, het Algemeen Maatschappelijk Werk, de thuiszorgorganisaties maar ook Elz, het startpunt voor welzijn, zorg en wonen, zijn de organisaties waar de burgers in de eerste plaats aankloppen.

Met name de huisartsen vormen de meest laagdrempelige voorziening en weten daarom niet alleen goed wat er in een wijk speelt, maar ook wat er achter de voordeur gebeurt.

Daarom spelen huisartsen een belangrijke rol in het netwerk aan voorzieningen in een wijk.

Naast de huisartsen vormen ook het algemeen maatschappelijk werk, de thuiszorgorganisaties en Elz een belangrijke signaleringsbron. Samenwerking en uitwisseling van kennis en ervaring tussen de eerste lijnsvoorzieningen levert niet alleen een betere hulpverlening op aan de burgers maar biedt tevens meer mogelijkheden in het kader van preventie en vroegsignalering. Door een versterking van preventie en vroegsignalering in de eerste lijn wordt duurdere zorg voorkomen.

Naast een effectievere samenwerking tussen de eerste lijnsvoorzieningen zelf is ook een betere samenwerking en afstemming tussen de eerste lijn en de tweede lijn noodzakelijk.

Het gaat dan om specifieke deskundigheid die de kennis van de eerste lijn overstijgt. We denken hierbij bij voorbeeld aan de ggz-consultatie aan huisartsen, maatschappelijk werk en thuiszorg. In dit kader kunnen wij melden dat in oktober '07 een pilot gestart is binnen Etten-Leur om met behulp van een gebiedsgerichte consultatie te komen tot korte lijnen tussen de eerste en de tweede lijn. Vroegsignalering, inzet van preventieprogramma's, consultatie en behandeling in de eerste lijn moeten voorkomen dat een beroep wordt gedaan op specialistische zorg. Door een verbinding te leggen met het casuïstiekoverleg Maatschappelijk Steunsysteem (Mass, zie prestatieveld 7,8 en 9) worden de verschillende activiteiten aan elkaar verbonden en wordt een zo optimaal mogelijke keten bereikt.

Kortom: versterking van de samenwerking tussen de eerste lijnsvoorzieningen maar ook tussen de eerste en tweede lijnsvoorzieningen is noodzakelijk en wij zullen in dit kader onze rol als regisseur oppakken. Dit zal verder uitgewerkt worden in de uitvoeringsnotitie volksgezondheidsbeleid.

In het kader van de Wmo wordt de rol van het algemeen maatschappelijk werk belangrijker. Veel van de huidige werkzaamheden (basistakenpakket) van het AMW kunnen gerekend worden tot de 9 prestatievelden van de Wmo, bij voorbeeld prestatieveld 3: het geven van advies en cliëntondersteuning en dit prestatieveld.

Tot het basisstandaardpakket AMW rekenen we de volgende werkzaamheden:

- Preventie en netwerkontwikkeling/onderhoud
- Informatieoverdracht, voorlichting en doorverwijzing
- Hulpverlening (begeleiding/behandeling) zowel individueel als groepsgericht.

Het ligt in de bedoeling om bij de invulling van de woonservicegebieden ook afspraken te maken over de realisering van een sluitend netwerk voor de eerste lijn. Dit zal voor het AMW vertaald worden in concrete prestatie-afspraken voor de jaren 2008-2011.

6. Activiteiten met een zorg- of sociaal-recreatief en sportief karakter.

Dagelijks worden diverse activiteiten aangeboden in de wijkgebouwen en ontmoetingscentra voor ouderen in Etten-Leur. Voor de komende jaren zal het huidige niveau minimaal gehandhaafd moeten worden. In 2008 wordt een herziening van de gemeentelijke accommodatienota voorbereid. Ook loopt momenteel de discussie over handhaving van Appelgaarde versus het realiseren van het Sociaal Cultureel en Educatief Centrum. Ook aan de Brede Scholen wordt een belangrijke ontmoetingsfunctie toegekend voor de wijkbewoners. Uitgangspunt is, en dit sluit aan op de aanbevelingen uit de scan woonservicegebieden, dat er voldoende, goed bereikbare en toegankelijke ontmoetingsplekken komen/blijven voor de senioren in Etten-Leur. Zoveel mogelijk in multifunctionele gebouwen.

7. Ontwikkeling van collectieve voorzieningen

De Wmo daagt gemeenten uit om slimme collectieve voorzieningen te treffen. Deze voorzieningen kunnen algemeen zijn (gericht op alle inwoners), of specifiek (voor een bijzondere doelgroep). Collectieve voorzieningen voorkomen een beroep op (dure) individuele (vangnet)voorzieningen en vergroten het welbevinden van mensen, die immers het liefst hun autonomie behouden.

Wij zullen onderzoek starten naar de mogelijkheden van algemene of specifieke collectieve voorzieningen, die in de praktijk bewezen hebben effectief te zijn in het voorkomen of vertragen van individuele aanvragen voor voorzieningen.

Als voorbeeld noemen we het opzetten van een scootmobielpool bij verzorgingshuis of steunpunt.

8. wijkbus

Met de introductie van de wijkbus in juni 2005 zijn de mogelijkheden voor kleinschalig collectief vervoer binnen Etten-Leur op een hoger plan gebracht. De aanwezigheid van de wijkbus moet, samen met andere voorzieningen zoals de reguliere buslijnen en het taxivervoer, leiden tot grote(re) mobiliteit van mensen met een beperking en mensen met een smalle beurs. Het project os sluitend bij ca. 400 reizigers per maand. Dat aantal ligt sinds de start al aanzienlijk hoger. De gemeente blijft zich richting provincie beijveren om een voor de reizigers gunstig tarief te kunnen (blijven) hanteren.

9. Onderzoek naar mogelijkheden ICT-toepassingen.

Bij nieuwbouwplannen, maar ook voor bestaande woningen, verdient het aanbeveling de mogelijkheden te bekijken van toepassing van bepaalde domoticavoorzieningen (ICT). Deze kunnen het leven veraangenamen, het invoeren van hulp en verzorging vergemakkelijken en een efficiënte inzet van personeel in de zorg mogelijk maken.

5. Resumé beleidskaders

1. inclusief beleid

Etten-Leur houdt op alle beleidsterreinen rekening met de mensen met een beperking. Zij mogen geen belemmeringen ondervinden om "mee te doen".

2.Vormgeving Woonservicegebieden

Eind 2011 moeten de vier woonservicegebieden in ieder geval op papier, maar snel daarna ook zichtbaar in de praktijk, uitgewerkt zijn. Gemeente sluit hiertoe prestatiecontracten af met partners op de terreinen van wonen, zorg en welzijn.

3. Aanpak laaggeletterdheid

In 2008 wordt een aanvalsplan laaggeletterdheid vastgesteld in combinatie met een nieuw Beleidskader Volwasseneneducatie.

4. Minimabeleid

De voorlichting om niet-gebruik van voorzieningen tegen te gaan wordt geïntensiveerd en zal worden uitgebreid met het (meer) gaan inzetten van huisbezoeken. Ook is gekozen voor formulierenbrigades en houden van spreekuren in de wijk. Doelstelling is om deze uitbreiding per 1 juli 2008 te realiseren. Bijzondere aandacht voor moeilijk bereikbare doelgroepen.

5. Versterking eerste lijn

Versterking van de samenwerking tussen de eerste lijnsvoorzieningen maar ook tussen de eerste en tweede lijnsvoorzieningen is noodzakelijk en wij zullen in dit kader onze rol als regisseur oppakken. Dit zal verder uitgewerkt worden in de uitvoeringsnotitie volksgezondheidsbeleid en worden meegenomen bij de invulling van de woonservicegebieden.. Met het AMW worden concrete prestatie-afspraken voor de jaren 2008-2011.

6. activiteiten met een zorg- of sociaal-recreatief of sportief karakter

Zorg voor voldoende, goed bereikbare en toegankelijke ontmoetingsplekken in Etten-Leur. Uitwerking geschiedt in het kader van de realisering van woonservicegebieden en de opstelling van de herziening van de accommodatienota.

7. ontwikkeling van collectieve voorzieningen

De komende planperiode wordt samen met de ketenpartners onderzoek gedaan naar mogelijkheden van algemene of specifieke collectieve voorzieningen.

8. Wijkbus

De gemeente blijft zich richting provincie beijveren om een voor reizigers gunstig tarief te kunnen (blijven) hanteren.

9. onderzoek naar mogelijkheden ICT-toepassingen

De komende planperiode wordt samen met de ketenpartners onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van ICT-toepassingen.

Prestatieveld 6: Het verlenen van voorzieningen aan individuele mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

1. Omschrijving

De gemeente dient mensen met beperkingen op vier nader in wet bepaalde leefgebieden (huishouding, woning, vervoer en sociaal contact) te compenseren. Het gaat om het bereiken van een resultaat. Het wettelijk compensatiebeginsel biedt de mogelijkheden om nieuwe arrangementen op het gebied van wonen, welzijn en zorg te ontwikkelen. Daarbij gaat het onder meer om het leggen van dwarsverbanden tussen verschillende initiatieven, creatieve verbindingen zoeken en het vergroten van het organiserend vermogen van iedereen die betrokken is bij de uitvoering van de Wmo.

In deze programmalijn staat het bieden van maatschappelijke ondersteuning aan mensen met een beperking centraal. Dat individuele gebruikskarakter betekent overigens niet dat de gemeente het verlenen van die voorzieningen niet op collectieve wijze kan vormgeven.

2. Uitgangspunten kadernota Wmo:

- scheiden van de huishoudelijke verzorging in een dienst en een 'zorg'-deel.
- overwegen om meer op maat te indiceren en bv de alpha hulp indicatie weer te gaan invoeren
- nadere analyse van de hogere en ruimere indicatie binnen de HHV
- nader onderzoek of 'zorg-taken' binnen HHV ook eventueel op andere wijze kunnen worden gerealiseerd
- handhaven en uitbreiden mogelijkheden voor PGB
  - eventueel ook voor andere WMO voorzieningen
  - aandacht voor verantwoording en rechtmatigheidstoets
  - introductie van een systeem van vouchers
- onderzoek naar administratieve belasting van verschillende systemen
- regionaal ontwikkelen van een indicatiemethodiek
- bekijken welke mogelijkheden er zijn te koppelen met het CIZ mbt de AWBZ
- regionaal ontwikkelen van een methodiek voor eigen bijdragen
- invulling compensatiebeginsel.
- bij aanbesteding een duidelijke link leggen met werkervaringssmogelijkheden WWB-ers

3. Bestaand beleid:

De gemeente verstreekte tot en met 2006 op grond van de Wvg individuele voorzieningen aan mensen met een handicap. Vanaf 1 januari 2007 is de Wmo in werking getreden en is de Wvg daarin geïncorporeerd. Daarmee is deze functie dus voor de gemeente behouden gebleven, echter, naast de bestaande Wvg voorzieningen voor mensen met een handicap zijn nu ook individuele voorzieningen voor mensen gekomen die zorg nodig hebben. Met name de huishoudelijke verzorging is een omvangrijke taak die vanuit de AWBZ naar de gemeenten is overgekomen.

De algemene uitwerking van de regels omtrent aanspraken op individuele voorzieningen is vastgelegd in de Verordening Wmo, die door de raad in september 2006 is vastgesteld. De verordening bevat de hoofdlijnen.

De meer gedetailleerde uitwerking is te vinden in het gemeentelijk Uitvoeringsbesluit maatschappelijke ondersteuning en het Verstrekkingenboek.

In het gemeentelijke Besluit maatschappelijke ondersteuning (collegebesluit november 2006) zijn onder meer de standaardbedragen, eigen bijdragen en andere zaken vastgelegd.

Die bedragen kunnen via een eenvoudige procedure worden bijgesteld (bijvoorbeeld aanpassing aan de loon- en prijsontwikkeling) via een collegebesluit.

In het Verstrekkingenboek (collegebesluit november 2006) is ondermeer vastgelegd welke concrete voorzieningen de gemeente kan verstrekken; onder welke voorwaarden iemand voor een bepaalde voorziening in aanmerking komt; en welke individuele omstandigheden daarbij in de besluitvorming meewegen.

Het Uitvoeringsbesluit en het Verstrekkingenboek zijn puur op het uitvoeringsniveau gericht en zijn tevens toegespitst op het motiveren van besluiten op aanvragen.

Het bestaande beleid komt op het volgende neer:

Mobiliteit:

Voor beperkingen inzake mobiliteit verstrekt de gemeente bij primaat een collectieve vervoersvoorziening: de deeltaxi. Gebruikers betalen een eigen bijdrage per zone. Daarnaast worden individuele vervoersvoorzieningen verstrekt, zoals bv een scootmobiel en financiële tegemoetkomingen.

Wonen:

Voor belemmeringen inzake wonen worden diverse woonvoorzieningen verstrekt. Bij belemmeringen inzake het verplaatsen in en om de woning worden rolstoelen verstrekt. Uitgangspunt is de goedkoopst adequate voorziening en geen verstrekking van een "algemeen gebruikelijke" voorzieningen.

Hulp bij het huishouden:

De huishoudelijke zorg is Europees aanbesteed. Er is besloten voor een periode van 2 jaar aan te besteden. Er is een opsplitsing gemaakt in drie categorieën Hulp bij het huishouden:

- a. schoonmaakwerkzaamheden en in voorkomende gevallen het uitvoeren van lichte huishoudelijke taken;
- b. schoonmaakwerkzaamheden met andere (lichte) ondersteuning in de organisatie van huishouding;
- c. schoonmaakwerkzaamheden met ondersteuning binnen een ontregelde huishouding.

In september 2006 is tot definitieve gunning besloten en heeft erin geresulteerd, dat met tien thuiszorginstellingen een overeenkomst is gesloten.

Het beleid inzake hulp bij het huishouden gaat uit van een individuele indicatiestelling waarbij het protocol "Gebruikelijke Zorg" en de ICF-classificatie wordt gehanteerd.

Persoonsgebonden budget:

De Wmo verplicht de gemeenten om burgers die een individuele voorziening nodig hebben de keuze te bieden tussen ondersteuning in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget (pgb). De hoogte van het pgb moet vergelijkbaar zijn met zorg in natura.

De doelstelling van het verstrekken van individuele voorzieningen is het bevorderen van zelfredzaamheid en van deelname aan het maatschappelijk verkeer. De toegang tot een dergelijke voorziening hangt af van de individuele kenmerken van de aanvrager. Dat betekent dat er een indicatiestelling nodig is. Bij het punt van indicatiestelling is met de komst van het Wmo-loket Elz gestart met een omslag: het is de opzet dat de loketmedewerkers de meer eenvoudige indicaties zelf doen, dit gedeelte wordt dus niet meer uitbesteed.

De Wmo schrijft een wettelijke aanspraak voor op maatschappelijke ondersteuning gerelateerd aan de aard en ernst van beperkingen van burgers. De aanspraak bestaat uit compensatie van deze beperkingen uit te voeren door de gemeente. De gemeente heeft een resultaatverplichting. Deze geeft de gemeente beleidsvrijheid t.a.v. de maatregelen die nodig zijn om tot het gewenste resultaat te komen. De wettelijke aanspraak dient niet geformuleerd te worden in termen van recht op voorzieningen, maar door middel van een omschrijving van het te bereiken resultaat.

4. Beleidskaders toekomstig beleid.

De gemeente stelt zich ten doel aan alle inwoners die dat nodig hebben en er een beroep op doen, voorzieningen te verstrekken die bijdragen aan hun zelfredzaamheid en aan hun deelname aan het maatschappelijk verkeer. Die voorzieningen worden verstrekt ter compensatie van bij die personen ontbrekende capaciteiten, vaardigheden of mogelijkheden van fysieke of van mentale aard. De doelstelling op het niveau van de betreffende persoon, het zoveel mogelijk compenseren of opheffen van het ervaren gebrek of tekort met behulp van technische of organisatorische maatregelen en middelen.

Het uitgangspunt is de door de cliënt gestelde vraag of behoefte. Zo nodig wordt deze met ondersteuning uitgediept en verhelderd. De toets op kwaliteit is het antwoord op de vraag of het door de cliënt ervaren probleem is opgelost of verminderd.

Het is de bedoeling zoveel mogelijk door middel van collectieve arrangementen te voorzien in de individuele behoeften. Uitgangspunt is het primaat van de algemene collectieve voorzieningen boven de individuele voorzieningen zoals eerder aangegeven onder hoofdstuk 2.1 visie van dit beleidsplan.

Waar mogelijk wordt voor het realiseren van dat type voorzieningen een beroep gedaan op de inzet van vrijwilligers, mantelzorgers of WWB-uitkeringsgerechtigden. Uitgaande van de algemene doelstelling van de Wmo (Meedoen aan de samenleving) en het budget dat in de toekomst naar verwachting onder druk komt te staan.

De Wmo biedt extra kansen voor werk en sociale activering voor WWB-uitkeringsgerechtigden. Dit geldt voor het brede Wmo-terrein. Niet alleen als het gaat om uitbreiding van activiteiten voor hulp bij het huishouden, maar zeker bij werkzaamheden op wijkniveau (in het kader van de leefbaarheid) of vrijwilligerswerk liggen er kansen op meer werk, werkervaringsplaatsen of stageplaatsen. Bij de Europese aanbesteding voor hulp bij het huishouden is aan het inschakelen van uitkeringsgerechtigden uitdrukkelijk aandacht geschonken.

Onderzocht zal worden welke collectieve voorzieningen adequaat compensatie kunnen bieden voor individuele voorzieningen:

- doorontwikkeling en versterking van bestaande collectieve voorzieningen, zoals maaltijdvoorziening, sociale alarmering, klussendienst, deeltaxi e.d.;
- ontwikkeling van nieuwe collectieve voorzieningen zoals bv een rolstoelpool, toegankelijk openbaar vervoer, vrijwilligerswerk (prestatieveld 4), bouwen van aanpasbare woningen.

De Wmo verplicht de gemeenten om burgers die een individuele voorziening nodig hebben de keuze te bieden tussen ondersteuning in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget (pgb). Deze mogelijkheid geldt reeds voor alle Wmo-voorzieningen. Aandacht wordt besteed aan de uitsluitingsgronden om in aanmerking te komen voor een persoonsgebonden budget.

De hoogte van een pgb is gekoppeld aan de tegenwaarde van een te verstrekken goedkoopst adequate voorziening in natura. Er moet immers een referentiebedrag zijn. Voor de individuele voorzieningen betekent dit dat de burger kan kiezen voor een pgb dat gelijk is aan het bedrag dat de gemeente kwijt zou zijn voor een voorziening in natura bij een door de gemeente gecontracteerde leverancier.

Bij een pgb voor hulp bij het huishouden is ervoor gekozen aan te sluiten bij de AWBZ-systematiek. Er is gekozen voor 75% van de kosten in natura. De achterliggende gedachte bij deze korting van 25% is dat er geen sprake is van overheadkosten.

Tussen gemeenten onderling bestaan verschillen in de hoogte van de pgb. Een aantal gemeenten heeft inmiddels gekozen voor 100% van de kosten in natura. De hoogte van de pgb zal geëvalueerd worden en eventueel aangepast worden.

Daarnaast streven wij naar een laagdrempelige, pragmatische en zorgvuldige aanpak van de toekenning en de verstrekking van voorzieningen, met zo weinig mogelijk bureaucratie. Eenvoudige voorzieningen moeten op een eenvoudige en snelle manier worden verstrekt door ontwikkeling van standaardprotocollen. Er dient sprake te zijn van een brede/integrale vraag-

verheldering en cliëntenondersteuning. De indicatiestelling moet niet alleen gericht zijn op de verlening van de gevraagde voorziening, maar ook op preventie en signalering.

Hulpmiddelen die zijn gebruikt maar nog niet het einde van hun levensduur hebben bereikt, worden hergebruikt. Voor kortdurend gebruik van scootermobielen en rolstoelen kan gedacht worden aan een uitleenpool (zie hiervoor bij ontwikkeling van nieuwe collectieve voorzieningen).

Levering van Wmo-hulpmiddelen is in 2004 Europees aanbesteed en gegund aan Welzorg. Het contract met Welzorg loopt per 1 juli 2008 af. In het contract is een verlenging opgenomen van 2x 1 jaar. In 2008 zal een start worden gemaakt met de voorbereidingen van een Europese aanbesteding voor een nieuw contract.

De activiteiten inzake individuele voorzieningen zullen vooralsnog niet veel veranderingen ondergaan. Hetgeen in het kader van de Wvg is gerealiseerd zal geprobeerd worden zoveel mogelijk in stand te houden. In de sfeer van de hulp bij het huishouden willen wij de burgers die toch al veel veranderingen meemaken niet voor mogelijk vervelende verrassingen stellen. Met het oog op de toekomst zullen wij echter maatregelen moeten nemen die zijn gericht op het verwerken/honoreren van een groter aantal aanvragen terwijl het budget naar verwachting niet veel zal groeien. Rekening houdend met de vergrijzing en de extramuralisering zal het beroep op voorzieningen en ondersteuning in het huishouden alleen maar groter worden. Er dient rekening gehouden te worden dat de vraag naar voorzieningen en hulp wel eens harder zou kunnen groeien dan het budget, dat van rijkswege beschikbaar komt.

Op dit moment vindt een evaluatie plaats van de gemaakte afspraken tussen de gemeenten en de aanbieders van hulp bij het huishouden. De uitkomsten van deze evaluatie zullen eventueel nog tot verdere acties kunnen leiden.

De huishoudelijke zorg is Europees aanbesteed. Er is besloten voor een periode van 2 jaar aan te besteden met een optie tot verlenging van maximaal 2 jaar. Op dit moment bestaat het voornemen om gebruik te maken van dit optierecht. De zorgaanbieders hebben ook aangegeven voorkeur te hebben voor verlenging van het contract.

Mogelijkheden om in de sfeer van voorzieningen te komen tot kostenbesparing en tot doelmatigheidswinst worden onderzocht. Met nadruk zal in dat verband worden gekeken naar het inschakelen van vrijwilligers, mantelzorgers of WWB-uitkeringsgerechtigden.

De Wmo stimuleert de gemeenten om mensen met fysieke en/of psychische belemmeringen zo lang mogelijk thuis te laten wonen met behulp van matenzorg, vrijwilligerswerk en vormen van thuiszorg. Dit om een beroep op (dure) instellingszorg te voorkomen. De Wmo steunt dus ten dele op goedkope vormen van zorgondersteuning.

Net als de WWB richt de Wmo zich in de praktijk vooral op burgers die behoren tot de kwetsbare groepen. Het gaat om mensen voor wie meedoen aan de samenleving niet lukt op eigen kracht. Mensen die de weg niet weten, de regie kwijt zijn, problemen hebben of die een steuntje in de rug nodig hebben. In de praktijk zijn beide wetten er voor mensen die door belemmeringen als wekloosheid en/of fysieke of lichamelijke beperkingen de hulp van de gemeente nodig hebben. De WWB richt zich daarbij op economische zelfstandigheid, de Wmo meer op maatschappelijke participatie en sociale zelfredzaamheid.

Mensen die vanuit een achterstandsituatie een plaats op de arbeidsmarkt moeten veroveren geven wij de nadrukkelijke aandacht. Een aantal van deze doelgroep kan zeker ingeschakeld worden bij hulp bij het huishouden.

Met ingang van 1 januari 2007 is de Wet inburgering in werking getreden. Op grond van deze wet worden alle vreemdelingen die niet minstens acht jaar van de leerplichtige leeftijd in Nederland hebben gewoond, inburgeringsplichtig. Dit houdt in dat zij verplicht worden op eigen kracht een inburgeringscursus te volgen en een inburgeringsexamen af te leggen. Voor bepaalde doelgroepen kan de gemeente daarbij faciliterend optreden door inburgeringscursussen aan te bieden. De wet schrijft voor dat de gemeenteraad bij verordening regels stelt met betrekking tot het aanbieden van inburgeringsvoorzieningen aan bijzondere

doelgroepen, de rechten en plichten die zij daarbij hebben, het vaststellen van bestuurlijke boetes en informatieverstrekking. De gemeenteraad heeft in de vergadering deze verordening en tevens de Nota Wet inburgering vastgesteld. De Nota Wet Inburgering bevat een aantal voorstellen op de hiervoor genoemde punten. De verordening is een uitvloeisel van deze nota. Zowel de verordening als de nota hebben als doel het terugdringen van achterstanden van allochtone burgers van de gemeente Etten-Leur door uitvoering te geven aan de Wet inburgering. Ook in het kader van de Wmo geven wij nadrukkelijk aandacht aan deze groep mensen.

Voor de korte termijn wordt nagestreefd dat mensen die gebruik maken van voorzieningen zo weinig mogelijk worden gestoord door systeemveranderingen. Het jaar 2007 is een overgangsjaar. Op 1 januari 2008 vervalt het overgangsrecht en dient voor iedere (overgangs)-cliënt een herindicatie en een Wmo-beschikking te zijn genomen. In het herindicatieplan is opgenomen om een leeftijdsgrens te trekken bij 75 jaar en ouder. Deze groep wordt administratief omgezet. Het is niet te verwachten dat de situatie voor deze groep zoveel wijzigt dat er geen hulp bij het huishouden nodig zal zijn.

Op de lange termijn zullen geleidelijk veranderingen moeten worden doorgevoerd die dienen om het systeem toekomstbestendig te maken. Met name zullen de gemiddelde kosten per individu aanzienlijk naar beneden moeten omdat een groter aantal mensen een beroep zal moeten doen op deze voorzieningen. Hierbij zal ook nader onderzoek worden gedaan naar het effect van de eigen bijdragen die van toepassing zijn bij de individuele voorzieningen.

5. Resumé beleidskaders

1. Algemeen

Uitgangspunt is het primaat van de algemene en collectieve voorzieningen boven de individuele voorzieningen.

Onderzocht zal worden welke collectieve voorzieningen adequaat compensatie kunnen bieden voor individuele voorzieningen door doorontwikkeling en versterking van bestaande collectieve voorzieningen en ontwikkeling van nieuwe collectieve voorzieningen.

2. Relatie Wmo / WWB

Uit een oogpunt van kostenbesparing, doelmatigheidswinst en participatie van burgers worden onderzoek gedaan naar het inschakelen van WWB-uitkeringsgerechtigden en andere werkloze werkzoekenden.

3. Indicatiestelling

Doorontwikkeling van indicatiestelling:

laagdrempelig, pragmatisch en zorgvuldig met zo weinig mogelijk bureaucratie. Eenvoudige voorzieningen moeten op een eenvoudige en snelle manier worden verstrekt door ontwikkeling van standaardprotocollen. Er dient sprake te zijn van een brede/integrale vraagverheldering en cliëntenondersteuning. De indicatiestelling moet niet alleen gericht zijn op de verlening van de gevraagde voorziening, maar ook op preventie en signalering.

4. Persoonsgebondenbudget

De hoogte van pgb voor hulp bij het huishouden wordt in 2008 geëvalueerd.

Prestatieveld 7: het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder sociaal pensions en vrouwenopvang.

1. Omschrijving

Maatschappelijke opvang omvat activiteiten bestaande uit het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen, die door een of meerder problemen, al dan niet gedwongen, de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

Onder vrouwenopvang wordt begrepen het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan vrouwen die, al dan niet gedwongen, de thuissituatie hebben verlaten in verband met problemen van relationele aard of geweld.

Prestatieveld 8: het bieden van openbare geestelijke gezondheidszorg.

1. Omschrijving

Het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg, het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen, het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg.

Prestatieveld 9: het voeren van verslavingsbeleid.

1. Omschrijving

Ambulante verslavingszorg doelt op activiteiten bestaande uit ambulante hulpverlening, gericht op verslavingsproblemen, en preventie van verslavingsproblemen, inclusief activiteiten in het kader van bestrijding van overlast door verslaving.

2. Uitgangspunten kadernota Wmo.

In de kadernota Wet maatschappelijke ondersteuning zijn voor de bovenvermelde 3 prestatievelden geen uitgangspunten benoemd. Gelet op het regionale karakter van deze prestatievelden en de daaruit voortvloeiende voorzieningen en activiteiten is aangegeven dat verdere beleidsontwikkeling/aanpassing in bestaande regionale overlegstructuren plaatsvindt. Dit laat onverlet om naast deze regionale insteek een lokale inkleuring te geven aan deze drie prestatievelden.

De opzet van dit hoofdstuk heeft daarom een iets andere indeling dan u bij de voorgaande prestatievelden gewend bent.

3. bestaand beleid

Inleiding

Met het overgrote deel van de bevolking van Etten-Leur gaat het goed. Zij kunnen zich goed redden en zijn in staat, eventueel met ondersteuning van mantelzorgers, vrijwilligers of professionele hulpverleners, om mee te doen in de samenleving.

Een klein deel kampt echter met ernstige problemen op uiteenlopende leefgebieden. Daarbij gaat het vaak om een combinatie van schulden, huisuitzetting, zelfverwaarlozing, huiselijk geweld, verslaving, vereenzaming, dakloosheid, woonoverlast of opvoedingsproblematiek. Inwoners met een meervoudige problematiek zijn niet in staat om een zelfstandig leven te

leiden en in de eigen bestaansvoorwaarden te voorzien. Deze inwoners bevinden zich in een gevarezone en hebben dringend hulp nodig.

Op basis van landelijk onderzoek (Wolf) kampt ongeveer 0,7% van de bevolking met een meervoudige problematiek en is in hoge mate sociaal kwetsbaar. Voor Etten-Leur betekent dit dat minimaal 284 personen zich in de gevarezone bevinden.

Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) is een apart prestatieveld (8) in de Wmo, maar is nauw verbonden met de prestatievelden 7 en 9. Staat in de OGGZ het vinden en binden van zorgmijders en het toeleiden naar zorg centraal, in de prestatievelden 7 en 9 (maatschappelijke opvang en verslavingszorg) is dat het bieden van de zorg zelf. Daarbij is het OGGZ-terrein breder dan de maatschappelijke opvang omdat zij evenals in de verslavingszorg ook werkzaam is in de preventie en naast de doelgroep in de maatschappelijke opvang ook andere doelgroepen benadert.

Gelet op deze verbondenheid hebben wij de prestatievelden maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg als één onderwerp binnen dit beleidsplan benoemd.

Vanwege bovengenoemde samenhang is per 1 januari 2007 de wettelijke basis van de OGGZ overgeheveld van de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) naar de Wmo. Ook het versterken van de samenhang tussen de prestatievelden 7, 8 en 9 was een reden voor deze overheveling.

Voor de uitvoering van de in de Wmo beschreven OGGZ-taken, ofwel de vangnetfunctie en de herstelfunctie, ontvangen alle gemeenten middelen in het gemeentefonds. Voorheen was de wettelijke basis hiervan de Wcpv, vanaf 1 januari 2007 dus de Wmo. Deze middelen zijn niet geoormerkt.

Voor de voorzieningen van de maatschappelijke opvang en verslavingszorg ontvangen in West-Brabant de 2 centrumgemeenten (Breda en Bergen op Zoom) middelen via de brede doeluitkering. Met de invoering van de Wmo krijgen de centrumgemeenten tevens in de brede doeluitkering de AWBZ-middelen voor de toeleidingsfunctie, die raakt en overlapt deels de vangnet- en herstelfunctie.

De gemeente Etten-Leur valt onder de centrumgemeente Breda.

Om de regierol in de OGGZ te vervullen, hebben de gemeenten met de betrokken partijen een OGGZ-platform opgericht. In dit OGGZ-platform West-Brabant komen de belangen van de betrokken partijen bij elkaar en worden afspraken gemaakt. Deze zijn in 2005 vastgelegd in het OGGZ-convenant. De praktijk heeft geleerd dat het regionale OGGZ-platform en het OGGZ-convenant beter hadden kunnen functioneren. Dit was, mede met de komst van de Wmo, aanleiding om binnen West-Brabant opnieuw naar de OGGZ te kijken en na te gaan wat er moet gebeuren om de zorg voor de kwetsbare mensen te waarborgen. Wat zijn de verwachte (inhoudelijke) ontwikkelingen? Welke zorg wordt geleverd en moet geleverd worden? Hoe is de samenwerking en afstemming geregeld? Wat is de rol en functie van het platform daarin? Om deze vragen te beantwoorden, is in West-Brabant een nieuwe regionale nota OGGZ vastgesteld als leidraad voor gemeenten en instellingen om regionale samenwerking en afstemming op het gebied van OGGZ te kunnen realiseren.

Bestaand beleid

Voortkomend uit de taken van de Wcpv worden er op het terrein van de OGGZ tal van activiteiten uitgevoerd en/of ontwikkeld, in regionaal verband dan wel op lokaal niveau.

In regionaal verband voert de GGD West-Brabant op basis van de bestaande productcatalogus taken uit op het terrein van de OGGZ. Het betreft de volgende activiteiten:

- Vangnet Openbare Gezondheidszorg. Doel is het verzorgen van (laagdrempelige) lichamelijke, geestelijke en sociale zorg aan cliënten met een complexe problematiek, die zelf niet de stap richting hulpverlening zetten, zoals dak- en thuislozen, (ex) psychiatrische personen, zwerfjongeren en zorgmijders met complexe problemen op diverse levensgebieden. Een belangrijke toegang tot deze zorg is het Meldpunt GGD. Dit meldpunt staat

open voor iedereen, die zich zorgen maakt over burgers met problemen. Achter dit meldpunt wordt multidisciplinair samengewerkt aan de begeleiding van zorgwekkende zorgmijders. De sociaal verpleegkundigen van de GGD participeren in de Maatschappelijk Steunsystemen, nemen deel aan bemoeizorgprojecten en werken steeds meer outreachend op vindplaatsen van dak- en thuislozen en zorgwekkende zorgmijders.

- OGGZ-preventie. Dit omvat preventieve activiteiten in het kader van psychosociale problematiek van personen, die behoefte hebben aan geestelijke gezondheidszorg maar niet in staat zijn op eigen kracht een hulpvraag te formuleren. In hoofdzaak betreft dit OGGZ-consultatie aan medewerkers van de eigen organisatie en aan andere instellingen en gemeenten, de ontwikkeling van beleids- en themanetwerken, preventie van seksueel en huiselijk geweld en advisering en coördinatie van psychosociale hulp bij kleinschaliger maatschappelijke incidenten en begeleiding van direct betrokkenen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het OGGZ-onderdeel psychosociale hulpverlening bij ongevallen en rampen niet is overgeheveld naar de Wmo maar onderdeel is gebleven van de Wcpv.
- Spreekuur OGGZ/Dokter Schorsmolen. Dit omvat het bieden van medische zorg aan dak- en thuislozen, zoals het verzorgen van spreekuren en overleg met en toegeleiding naar reguliere zorg en maatschappelijke opvang.

In regionaal verband is in mei 2005 in het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld West-Brabant (ASHG) operationeel geworden. Het ASHG is een samenwerking van gemeenten, politie en diverse hulpverleningsorganisaties binnen West-Brabant met als doel om het huiselijk geweld gericht aan te pakken. Het ASHG adviseert en geeft advies over huiselijk geweld en is er voor slachtoffers en hun omgeving maar ook voor daders. Aansluitend op de landelijke campagne in het kader van stop huiselijk geweld, wordt ook bij het ASHG West-Brabant extra aandacht besteed aan voorlichting en publiciteit. Gelet op de omvang van de problematiek is blijvende aandacht van het project stop huiselijk geweld noodzakelijk.

De GGZ Regio Breda zet sinds enkele jaren sterk in op consultatie van werkers in de eerste lijn. Voor huisartsen en organisaties van maatschappelijk werk is de consultatie, gefinancierd vanuit de AWBZ, een structureel aanbod. Samenwerking en uitwisseling van kennis en ervaring met tweedelijns instellingen komt maar mondjesmaat voor. Om een betere en integrale samenwerking tussen de eerste lijn en de tweede lijn mogelijk te maken, start de GGZ Regio Breda in 2007/2008 het project "gebiedsgebonden consultatie: eerste en tweede lijn geschakeld". Gebiedsgebonden medewerkers (dezelfde GGZ-consulenten) bieden de consultatie en de ondersteuning aan huisartsen, maatschappelijk werk en de thuiszorg. Hierdoor wordt de samenwerking tussen de disciplines onderling, de communicatie met de huisarts en de gerichte verwijzing naar de GGZ-aanbieders versterkt. Daarnaast zal deze GGZ-medewerker ook een rol krijgen in het lokale overleg complexe casuïstiek (Mass) en de toeleiding tot bemoeizorg.

Op lokaal niveau is vanaf 2005 in Etten-Leur een Maatschappelijk steunstelsel (Mass) in ontwikkeling. Een Mass is een gecoördineerd netwerk van personen, diensten en voorzieningen, waarvan mensen met een (ex) ggz-problematiek zelf deel uitmaken, en dat hen op vele manieren ondersteunt om te participeren in de samenleving.

Binnen dit Mass-project is vanaf maart 2006 een structureel overleg complexe casuïstiek opgestart. In dit casuïstiekoverleg worden personen of gezinnen besproken en wordt beoordeeld welke actie nodig is om de complexe problematiek op te lossen of weer beheersbaar te maken. Per casus wordt een verantwoordelijke instelling en zorgverlener aangewezen. Deze heeft de taak ervoor te zorgen dat de afspraken tussen de instellingen goed verlopen en heeft de regie over het ingezette traject en is aanspreekpunt voor zorgvrager en verwijzer. Aan het Mass-casuïstiekoverleg nemen structureel deel: GGZ Regio Breda, GGD West-Brabant, De Markenlanden (algemeen maatschappelijk werk en gespecialiseerde thuiszorg), MEE West-Brabant, Novadic-Kentron, Politie Midden- en West-Brabant, Woonstichting Etten-Leur en de gemeente Etten-Leur.

Iedereen kan melden. Organisaties, hulp- en zorgverleners maar ook burgers kunnen complexe zorgvragen melden bij het GGD Meldpunt. Met de start van het overleg complexe casuïstiek is tevens de mogelijkheid gecreëerd om bij Elz, startpunt voor welzijn, zorg en wonen, zorgwekkende situaties te melden. Na een eerste inschatting van de problematiek neemt de medewerker van het loket contact op met één van de samenwerkende instellingen. Indien noodzakelijk wordt de situatie voorgelegd aan het overleg complexe casuïstiek.

In het kader van het Mass-project is in maart 2007 een inloopvoorziening geopend in wijkgebouw De Vogelaer. Deze laagdrempelige voorziening is geopend op dinsdag, vrijdag en zondag en biedt mensen van de doelgroep (mensen met een psychiatrische problematiek) de mogelijkheid om te voorzien in sociale contacten en het bieden van informatie, een luisterend oor of advies. Tot slot wordt in de tweede helft 2007 het deelproject "kwartiermaken" voorbereid. Doel van dit project is de sociale cohesie binnen buurten en wijken te bevorderen.

Als lokale activiteiten in het kader van het OGGZ-domein kunnen naast de Mass-activiteiten eveneens het minimabeleid van de afdeling Sociale Zaken genoemd worden alsmede de samenwerkingsafspraken die tussen de afdeling Sociale Zaken, het Algemeen Maatschappelijk Werk en de Woonstichting Etten-Leur zijn gemaakt ten aanzien van preventieve woonbegeleiding en schuldhulpverlening. Door de deelname van eerdergenoemde organisaties is er een koppeling met het Mass-overleg complexe casuïstiek en deze lokale activiteiten.

In het kader van verslavingszorg functioneert in Etten-Leur de werkgroep drugspreventie. Deze werkgroep komt jaarlijks zo'n 2 tot 3 maal bij elkaar om gezamenlijk het programma inzake alcohol- en drugspreventie te bespreken en vast te stellen. Deze werkgroep bestaat uit de GGD West-Brabant, Novadic Kentron, politie, jongerenwerk, KSE Etten-Leur, Munikenheidcollege, basisonderwijs en gemeente. Centraal in het preventieprogramma is de vindplaats van het onderwijs. In het voortgezet onderwijs wordt gewerkt met het preventieprogramma "de gezonde school en genotmiddelen" en in het basisonderwijs worden lessen "be smart" gegeven. Naast bovengenoemde preventieprogramma's wordt voor beide scholen in het voortgezet onderwijs een theaterprogramma met nabespreking van Novadic Kentron ingekocht.

4. Beleidskaders toekomstig beleid.

Zoals eerder aangegeven, is de regionale nota OGGZ voor West-Brabant vastgesteld. De doelstelling die in deze nota is opgenomen, onderschrijven wij, namelijk:

"zorgdragen voor en ondersteuning bieden aan kwetsbare personen en risicogroepen zodat deze in staat zijn om (weer) deel te nemen aan de samenleving en waarbij een aanvaardbare kwaliteit van leven gerealiseerd wordt. Gemeenten en organisaties willen dit bereiken door te komen tot een goede uitvoering van de OGGZ"

De *kwetsbare personen en risicogroepen* zijn mensen, die zich in een toestand van uitsluiting bevinden. Het betreft sociaal kwetsbaren, die

- Niet of onvoldoende in staat zijn om in de eigen bestaansvoorwaarden te voorzien;
- Meerdere problemen tegelijkertijd hebben;
- Vanuit het perspectief van de professionele hulpverleners niet de zorg krijgen die ze nodig hebben om zich in de samenleving te handhaven;
- Geen hulpvraag stellen waar reguliere hulpverlening een antwoord op heeft; derden vragen meestal om hulp waardoor er vaak sprake is van ongevraagde bemoeienis of hulpverlening.

Een *aanvaardbare kwaliteit van leven* is een relatief begrip. Het is een samenspel tussen de cliënt, zijn omgeving en de hulpverlener. Gemeenten en organisaties formuleren hierover een visie en maken afspraken met elkaar. Het gaat vaak om de basale levensbehoeften, zoals stabiele huisvesting, toegang tot zorg, een zorgverzekering, een verzekerd inkomen, een vorm van dagbesteding.

De OGGZ omvat diverse activiteiten, zoals:

- Het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de OGGZ;
- Het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen;
- Het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen;
- Het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering.

Om een *goede* OGGZ te bieden is een vraaggerichte, outreachende werkwijze noodzakelijk. Deze werkwijze vindt plaats bij de uitvoering van tal van activiteiten en binnen de beschikbare voorzieningen, die bijdragen aan de realisatie van de OGGZ. Een veelheid van partijen is bij deze uitvoering, maar ook bij de beleidsontwikkeling en financiering, betrokken. Om tot een goede zorg te komen is ketensamenwerking en ketenregie nodig: op bestuurlijk en beleidsniveau (centrumgemeente en individuele gemeenten), op instellingsniveau (afstemming activiteiten- en voorzieningenaanbod) en op uitvoerend niveau (trajectbegeleider/casemanager). Zo bestaat er in de regio een team bemoeizorg, bestaande uit bemoeizorgwerkers van GGZ Regio Breda, Novadic-Kentron en GGD West-Brabant, die integraal werken en aansluiten op het GGD-meldpunt, lokale loketten (zoals Elz) en de lokale Mass-overleggen.

Het is echter moeilijk om tot een goede afbakening tussen de specifieke OGGZ-activiteiten en activiteiten die OGGZ-elementen in zich hebben te komen.

Activiteiten worden door tal van instellingen uitgevoerd, zoals de GGZ, de verslavingszorg, de maatschappelijke opvang, het maatschappelijk werk en de jeugdhulpverlening. Dit heeft te maken met de veelsoortige activiteiten die tot de OGGZ kunnen worden gerekend. Het gaat vaak om activiteiten die op het grensvlak van verschillende werkvelden van zorg- en hulpverlening, maar ook van politie en woningcorporaties.

Er vindt een verschuiving plaats van collectieve aandacht, gericht op preventie (kerngedachte Wcpv), naar individuele aandacht, gericht op participatie en zelfredzaamheid (kerngedachte Wmo). Dit vraagt steeds meer om de inzet van individuele trajecten. Cliënt- en zorgprofielen kunnen behulpzaam zijn bij het formuleren van die trajecten. Het toekomstperspectief in al die trajecten is leidend en niet het overlastgevende, de acute crisis of het schrijnende van de situatie. Bij de OGGZ begint het met het vinden en binden en ten slotte het toeleiden naar zorg. Na het doorlopen van het traject is nazorg van belang om terugval te voorkomen. In de regio West-Brabant is het aanbod van OGGZ-activiteiten- en voorzieningen geïnventariseerd, waarbij een indeling is gemaakt op het gebied van preventie – opvang – herstel. De *opvangactiviteiten en –voorzieningen* zijn grotendeels de verantwoordelijkheid van de centrumgemeenten en betreft vooral de maatschappelijke opvang en de verslavingszorg. De twee centrumgemeenten zijn hiervoor verantwoordelijk en ontvangen hiervoor van het rijk een uitkering, waarvoor zij regionaal het voorzieningen- en activiteitenaanbod in stand moet houden en waar mogelijk verbeteren. De centrumgemeenten hebben hierover overleg met de gemeenten in de subregio.

De individuele gemeenten richten zich met name op de preventieve en herstelactiviteiten. Uit de regiobrede aanbodanalyse blijkt dat er sprake is van een versnipperd aanbod. Er worden diverse projecten ontwikkeld voor bemoeizorg, outreachende vormen van hulpverlening, casusoverleggen, steunsystemen, meldpunten e.d. Al deze activiteiten moeten in samenhang met elkaar ontwikkeld worden om tot een goede uitvoering van de OGGZ te komen.

Op basis van de aanbevelingen van de regionale OGGZ nota, zoals hierboven kort geschetst, wordt door de gemeente Breda als centrumgemeente voor onze subregio een bouwstenennotitie ontwikkeld. Deze bouwstenennotitie vormt de basis voor het te ontwikkelen beleid voor de centrumgemeente en de regiogemeenten op de terreinen van maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en de verslavingszorg. Zowel bij de ontwikkeling van de bouwstenennotitie en het daaropvolgende beleid worden de regiogemeenten nauw betrokken. Het is op dit moment te vroeg om hierop vooruit te lopen. Dit laat onverlet dat wij op dit moment wel een aantal kaders kunnen stellen, waarvan wij van mening zijn dat deze in Etten-Leur uitgevoerd moeten worden dan wel ingebracht moeten wor-

den in het subregionale OGGZ-overleg. Het bestaande en in ontwikkeling zijnde beleid als mede gesignaleerde problemen vormen hierbij het uitgangspunt.

Op grond van analyses van de gezondheid in Etten-Leur heeft de GGD West-Brabant lokale kernboodschappen voor het lokale volksgezondheidsbeleid geformuleerd. Belangrijke bevindingen zijn dat eenzaamheid en psychische ongezondheid in Etten-Leur vaak voorkomen. Eén op de vijf volwassenen en ruim één op de tien jongeren ervaren een slechte psychische gezondheid. Ruim 40% van de bevolking (19 t/m 64 jaar) voelt zich eenzaam.

Gelet op deze bevindingen zetten wij wat betreft *de jongeren* in op preventie van psychische stoornissen via opvoedingsondersteuning, aandacht voor weerbaarheid en voor sociale vaardigheden. Een sluitende keten van zorg rondom het kind is nodig omdat de diverse aspecten van het ongezonde gedrag een grote onderlinge samenhang vertonen, die om een integrale aanpak vragen. In overleg met de aanbieders van de jeugdgezondheidszorg, geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg zullen wij een op elkaar afgestemd aanbod van activiteiten beschikbaar stellen. De ontwikkeling van een Centrum van Jeugd en Gezin levert (zie prestatieveld 2) levert een grote bijdrage aan de versterking van een sluitende keten van zorg rondom het kind.

Voor *de volwassenen* zetten wij in op preventie ter voorkoming/vermindering van eenzaamheid en depressie. We denken hierbij aan de doorontwikkeling en versterking van de functie cliëntondersteuning van Elz, startpunt voor welzijn, zorg en wonen, als mede aan de versterking van de functie ouderenadviseur, als functie verbonden aan Elz (zie prestatieveld 3). Eveneens zien wij goede mogelijkheden in de doorontwikkeling en verbreding van het Maatschappelijk Steunsysteem (Mass) om een bijdrage te leveren aan het opsporen, begeleiden en stimuleren tot participatie van diegenen, die in een isolement verkeren dan wel dreigen te geraken.

We denken daarbij vooral aan de verbreding met het deelproject "kwartiermaken". Vooral sociaal kwetsbare personen hebben behoefte aan contacten, ontmoeting, dagbesteding, werk, een rol of taak in de samenleving. Zij lopen echter op tegen een muur van onbekendheid, angst en vooroordelen en leven als gevolg daarvan een geïsoleerd bestaan. Kwartiermakers slechten drempels en brengen mensen met elkaar in contact. De mogelijkheden van het kwartiermaken kunnen zijn: het organiseren van ontmoeting door bijeenkomsten, eetpunten, inloopvoorzieningen, maar ook training en deskundigheidsbevordering voor werkers, verenigingen, vrijwilligers en mantelzorgers. In de tweede helft van 2007 worden de eerste voorbereidingen voor dit deelproject gestart.

Met de inwerkingtreding van de Wmo zijn vanuit de AWBZ middelen overgeheveld naar het gemeentefonds voor de collectieve ggz-preventie. Met deze middelen voeren GGZ Regio Breda en Novadic-Kentron preventieve activiteiten uit voor kwetsbare groepen. In regionaal verband wordt een regionaal uitvoeringsprogramma collectieve GGZ uitgewerkt, met deelovereenkomsten per gemeente. Wat betreft deze lokale inkleuring zetten wij in op de preventie van psychische stoornissen en op weerbaarheid en sociale vaardigheden ten aanzien van de doelgroep jongeren. Ten aanzien van de doelgroep ouderen leggen wij de accenten bij eenzaamheid en depressie. Het preventief aanbod GGZ wordt afgestemd met anderen aanbieders van preventie activiteiten, zoals die van de jeugdgezondheidszorg, GGD West-Brabant en Novadic-Kentron, om te komen tot een samenhangend aanbod van preventie activiteiten.

Aangaande het verslavingsbeleid wordt aangegeven dat het alcoholgebruik onder jongeren zorgwekkend is. Ruim 50% van de jongeren drinkt alcohol. Eén op de acht jongeren in Etten-Leur is een "binge drinker" (zes of meer glazen alcohol op minstens één weekenddag). Juist de grote hoeveelheid die dan gedronken wordt, is schadelijk op jonge leeftijd. Uit de regionale cijfers blijkt dat binge drinken vooral een probleem is van 16- en 17-jarigen.

Het bestaande beleid van de preventieprogramma's binnen het basisonderwijs (be smart) en binnen het voortgezet onderwijs (de gezonde school en genotmiddelen) wordt vooralsnog voortgezet. Het accent van de preventieve activiteiten zal worden verplaatst van de 2^e klas naar de brugklas van het voortzet onderwijs. De problematiek van alcohol en drugs doet zich

steeds op jongere leeftijd voor. Ook de rol en de verantwoordelijkheid van de ouders zal in deze problematiek sterker vorm krijgen.

Wij zijn van mening dat de huidige alcoholproblematiek vraagt om een brede en integrale aanpak. Ook in de landelijke preventienota "Kiezen voor gezond leven" is overmatig alcoholgebruik een van de prioriteiten. Volgend hierop zullen wij de mogelijkheden onderzoeken om te komen tot een samenhangend pakket van maatregelen van wetgeving, zorg- en hulpverlening en voorlichting, niet alleen binnen het jeugd- en volksgezondheidsbeleid maar tevens binnen het sportbeleid en horecabeleid. Wij zullen hierbij gebruik maken van de beschikbaar komende handreikingen van Trimbosinstituut en GGD West-Brabant.

Bij het inzetten van preventieve activiteiten zullen wij gebruik maken van interventies en maatregelen, waarvan de effectiviteit door onderzoek is bewezen (evidence based). Om de kennis over effectieve interventies te vergroten, zullen wij bij elk interventieproject de voorwaarde stellen de effecten te evalueren. Op basis van deze kennis kunnen wij naar de toekomst toe beter resultaatgerichte prestaties formuleren en prestatieafspraken met aanbieders maken.

5. Resumé beleidskaders

Zorgdragen voor en ondersteuning bieden aan kwetsbare personen en risicogroepen zodat deze in staat zijn (weer) deel te nemen aan de samenleving op een aanvaardbaar niveau van kwaliteit van leven.

Het bovenlokale beleid wordt geregisseerd door de centrumgemeente Breda, maar krijgt vorm in overleg met de regiogemeenten, waarbij:

- De regionale OGGZ nota als leidraad dient, niet alleen voor gemeenten maar eveneens voor de instellingen om regionale samenwerking op het gebied van de OGGZ te realiseren;
- Een heldere en slagvaardige overlegstructuur wordt ingericht, zowel op bestuurlijk niveau als ambtelijk niveau, waarbij de centrumgemeente overleg voert met de regiogemeenten;
- De samenhang wordt versterkt tussen de beleidsvelden OGGZ, maatschappelijke opvang en verslavingsbeleid ook op instellingsniveau en uitvoerend niveau.
- Projecten danwel producten, zoals bemoeizorg, outreachende vormen van hulpverlening, meldpunten, mass-projecten/overleggen, in samenhang met elkaar, zowel regionaal als lokaal, ontwikkeld en versterkt worden.

De gemeente Etten-Leur heeft de regie voor de lokale activiteiten, welke zich vooral richten op preventie en herstel. Gelet op de doelstelling van de OGGZ en de kernboodschappen voor het Etten-Leurse volksgezondheidsbeleid, formuleren wij, vooruitlopend op het in regionaal verband vorm te geven beleid, de volgende kaders:

- Onderzoek wordt verricht om te komen tot een goede inschatting van de OGGZ-doelgroepen, zowel in omvang als in aard.
- Er wordt een analyse uitgevoerd van het aanbod, welke activiteiten zijn er, zijn er overlopen, zijn er witte vlekken?
- De lokale netwerken en samenwerkingsafspraken (mass, wijkverenigingen, vrijwilligersorganisaties, woningcorporaties, hulpverleningsorganisaties ed.) worden versterkt om elke burger die in een ernstige probleemsituatie dreigt te geraken, tijdig te signaleren en te ondersteunen.
- Wat betreft de nazorgfuncties gaan wij in overleg met St. Maatschappelijke Opvang en Woonstichting Etten-Leur onderzoek doen naar de noodzaak en mogelijkheden van (langdurige) ambulante woonbegeleiding en huisvesting voor maatschappelijk herstelcliënten, dit in nauwe samenwerking met de zorgdisciplines.
- Blijvende deelname aan het regionale Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld met specifieke aandacht voor voorlichting en publiciteit.
- Ten aanzien van de doelgroep jongeren een op elkaar afgestemd aanbod realiseren van activiteiten, gericht op preventie van psychische stoornissen via opvoedingsondersteu-

ning, aandacht voor weerbaarheid en sociale vaardigheden. Een sluitende keten van zorg realiseren binnen het te vormen Centrum voor Jeugd en Gezin.

- Ten aanzien van de doelgroep volwassenen een op elkaar afgestemd aanbod realiseren van preventieve activiteiten ter voorkoming/vermindering van eenzaamheid en depressie. Naast deze preventieve activiteiten tevens inzetten op de versterking van de functies cliëntondersteuning en ouderenadviseur binnen Elz en de doorontwikkeling van het Maatschappelijk Steunsysteem.
- Doorontwikkeling van het Maatschappelijk Steunsysteem met uitbreiding van het deelproject "kwartiermaken".
- In het kader van de collectieve preventie GGZ een regionaal uitvoeringsprogramma uitwerken. Bij de lokale inkleuring hiervan worden de accenten gelegd op de geconstateerde problemen bij de doelgroepen jongeren en volwassenen.
- De bestaande preventieve projecten binnen het basisonderwijs (be smart) en het voortgezet onderwijs (de gezonde school en genotmiddelen) vooralsnog voortzetten. In het voortgezet onderwijs wordt het accent verlegd naar de brugklas en zal de rol en de verantwoordelijkheid van de ouders sterker vorm krijgen.
- Wij maken gebruik van evidence based interventies en projecten en per preventieproject wordt een evaluatie uitgevoerd. Op basis daarvan formuleren wij resultaatgerichte prestaties en maken wij prestatieafspraken met aanbieders.
- In het kader van het alcoholmatigingsbeleid zullen wij aansluitend op de bestaande interventies de mogelijkheden onderzoeken om te komen tot een samenhangend pakket van maatregelen van wetgeving, hulp- en zorgverlening en voorlichting, niet alleen binnen het jeugd- en volksgezondheidsbeleid maar tevens binnen het sport- en horecabeleid.

FINANCIËN

In het beleid voor Maatschappelijke Ondersteuning wordt een groot aantal reeds bestaande en nieuwe taken in één integraal kader samengebracht.

Voor de financiering van het beleidsplan onderscheiden we:

1. de financiering uit de reguliere begroting (bestaande middelen)
2. verhoging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds voor de nieuwe Wmo-taken.

Ad 1. bestaande middelen

Het overgrote deel van het beleid Maatschappelijke Ondersteuning wordt uitgevoerd binnen de reguliere gemeentelijke middelen. Veel bestaand beleid past geheel binnen de geformuleerde doelstellingen van de maatschappelijke ondersteuning. Voor nieuwe of te intensiveren onderdelen zal de dekking gerealiseerd (moeten) worden door herprioritering binnen de bestaande financiële kaders. Als algemeen uitgangspunt geldt, dat de in het beleidsplan genoemde acties binnen de geldende financiële kaders worden uitgevoerd. (budgettaire neutraliteit).

Ad. 2. verhoging gemeentefonds.

Per 1 januari 2007 is de bijdrage uit het gemeentefonds verhoogd ten behoeve van de nieuwe wettelijke taken. Het gaat daarbij met name om de gelden voor de hulp bij het huishouden, die tot en met 2006 onderdeel uitmaakte van de AWBZ en de overgehevelde budgetten uit de subsidieregelingen AWBZ. Het Rijk gaat er van uit, dat de gemeente eigen inkomsten verwerft via een eigen bijdrage van de ontvangers van de hulp bij het huishouden.

Het beschikbare budget 2007 kunnen we als volgt berekenen:

Bedrag voor hulp bij het huishouden	€ 2.298.561,--
Eigen bijdragen	€ 405.489,--
Netto pgb	€ 311.677,--
Subs. Regeling Diensten bij wonen met zorg	€ 75.997,--
Subs.Regeling Coord. Vrijwillige Thuiszorg (CVTM)	€ 39.322,--
Subs.Regeling Vorming, Training, Advies	€ 5.111,--
Besluit Bijdr. AWBZ-gemeenten (Bbag)	€ 39.401,--
Collectieve GGZ preventie	€ 21.558,--
Uitvoeringsbudget	€ 108.116,--
Totaal:	€ 3.305.232,--

De rijksvergoeding 2007 was gebaseerd op de werkelijke kosten die in 2005 onder de AWBZ werden gemaakt. Ingaande 2008 wordt het zo genaamde objectieve verdeelmodel (Cebeon) in één keer volledig ingevoerd. Het was oorspronkelijk de bedoeling, dat dit nieuwe model in vier á 5 jaar tijd geleidelijk zou worden ingevoerd. Vorig jaar besloot de staatssecretaris dit objectieve verdeelmodel in 2008 volledig in te voeren. Op basis van dit objectieve verdeelmodel ontvangt Etten-Leur via de Algemene Uitkering Gemeentefonds een bijdrage van het Rijk van € 2.818.191,--. Verhogen we dit bedrag met € 415.159,-- wegens te ontvangen eigen bijdragen, dan komen we tot een totaal budget van € 3.233.350,--. Dit betekent ingaande 2008 een verlaging van het beschikbare budget met € 71.882,--

Hoe verhouden de inkomsten voor deze nieuwe taken zich tot de uitgaven ?

Via de Planning & Controlcyclus (begroting, bestuursrapportages, rekening) verstrekt het college periodiek alle informatie die nodig is om de financiële consequenties duidelijk in beeld te kunnen houden.

Mede aan de hand van de gegevens, verstrekt in de 2^e bestuursrapportage 2007 kunnen we voor de jaren 2007 en 2008 het volgende beeld schetsen.

2007	inkomsten vlgns junicirc,	uitgaven
<u>hulp bij het huishouden</u>		
hulp bij het huishouden	€ 2.298.561,--	€ 2.340.000,--
af: eigen bijdragen		€ 299.000,--
persoons gebonden budget	<u>€ 311.677,--</u>	<u>€ 400.000,--</u>
totaal	€ 2.610.238,--	€ 2.441.000,--
<u>subsidieregelingen:</u>		
diensten bij wonen met zorg	€ 75.997,--	€0,--
CVTM	€ 39.322,--	€ 39.322,--
VTA	€ 5.111,--	€ 5.111,--
Bbag	€ 39.401,--	€ 39.401,--
Collectieve GGZ preventie	<u>€ 21.558,--</u>	<u>€ 21.558,--</u>
Totaal	€ 181.389,--	€ 105.392,--
<u>Uitvoeringskosten:</u>		
Uitvoeringsbudget	€ 108.116,--	€ 270.100,-
Totaal resultaat 2007:	€ 2.899.743,--	€ 2.816.492,--
	Ink.vlgns sept.circ.	uitgaven
2008		
<u>hulp bij het huishouden</u>		
hulp bij het huishouden		€ 2.577.614,--
af: eigen bijdragen		€ 415.159,--
persoons gebonden budget		<u>€ 370.000,--</u>
totaal		€ 2.532.455,--
<u>subsidieregelingen:</u>		
diensten bij wonen met zorg		€ 0,--
CVTM		€ 130.000,--
VTA		€ 5.111,--
Bbag		€ 0,--
Collectieve GGZ preventie		<u>€ 21.558,--</u>
Totaal		€ 156.669,--
<u>Uitvoeringskosten:</u>		
Uitvoeringsbudget		€ 258.000,--
Totaal resultaat 2008	2.818.191,--	€ 2.947.124,--

In het collegevoorstel, behorende bij de Kadernota Wet maatschappelijke ondersteuning van 20 februari 2006, is gewezen op het feit, dat er in vier of vijf jaar tijd mogelijk een tekort zou ontstaan van € 586.700,--. Deze termijn was gekoppeld aan de invoering van het Objectieve verdeelmodel (Cebeon). Hiervoor hebben wij aangegeven, dat Inmiddels is besloten dit model niet gefaseerd in te voeren maar volledig per 1-1-2008. Volgens bovenstaand overzicht wordt het tekort voor 2008 berekend op € 128.933,--. Gedurende de planperiode zullen we de vinger aan de pols houden en slimme oplossingen zoeken om het beroep op individuele voorzieningen terug te dringen. Een belangrijk middel zal zijn het doorontwikkelen van algemene/collectieve voorzieningen en het terugdringen van de uitvoeringskosten. Feit is, dat de Wmo een opneindfinanciering kent. Daarmee bedoelen we, dat de gemeente verplicht is voorzieningen te verstrekken als daarvoor een indicatie is verstrekt ongeacht of hiervoor in de gemeentebegroting voldoende ruimte aanwezig is. Zoals in de Kadernota Wmo van 2006 is aangegeven, blijft het streven erop gericht om te komen tot een budgettair neutrale uitvoering van de Wmo.

Blz 62,63,64,65 zie
Bijlage 1: uitvoeringsprogramma Wmo-beleid 2008-2011

Bijlage 2. overzicht van gebruikte begrippen en afkortingen

AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BOS	Buurt, Onderwijs, Sport-project
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
EKD	Electronisch kinddossier.
Loket Elz	Wmo-loket voor Etten-Leur en Zundert, Startpunt voor welzijn, zorg en wonen
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
JGZ	Jeugd gezondheidszorg
O en ZC	Onderwijs en Zorgcentrum
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
PGB	Persoonsgebonden Budget
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
SWEZ	Samenwerkingsverband weer samen naar school Etten-Leur en Zundert
V.T.V.	Regionale Volksgezondheid Toekomst Verkenning
R.I.V.M.	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
Wcpv	Wet collectieve preventie volksgezondheid
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WI	Wet Inburgering

Bijlage 3

INSPRAAKREACTIES WMO-BELEIDSPLAN 2008-2011

Naam instelling	Inhoud reactie	Antwoord op reactie	PV
Stichting Seniorenraad Etten-Leur	Gemeente moet regie houden	In hoofdstuk 3 van de beleidsnota wordt ingegaan op de regierol van de gemeente en hoe de gemeente die rol voornemens is in te vullen	Algemeen
	Uitzien naar een betere plaats voor het Wmo-loket	Gemeente start in 2008 een onderzoek om loket Elz per 1 april 2009 te huisvesten op de locatie van het huidige Loopbaancentrum	3
	In elke wijk geschikte wandelpaden aanleggen voor mensen die slecht ter been zijn. Daarmee wordt bewegen bevorderd en kunnen mensen langer zelfstandig naar buiten	Aandachtspunt voor wijkplannen en uitwerking woonservicegebieden. In het Programma-akkoord 2006-2010 heeft de gemeenteraad het inlopen van de achterstanden in het onderhoud van het openbaar gebied als speerpunt opgenomen. In de nota "beheren op niveau" is dit uitgewerkt.	1
	Adresaanduiding loket wijzigen in Stads kantoor, ingang Roosendaalseweg.	Publiciteit vormt belangrijk item bij de toegang van Elz. De adresaanduiding zal hierbij worden meegenomen.	3
	Meer "pluspunten" voor ouderen in de wijken	Bij de vormgeving/invulling van de woonservicegebieden en de wijkplannen zal dit een belangrijk aandachtspunt vormen. Samen met de wijkbewoners, de instellingen voor wonen, zorg en welzijn zullen de behoeften en de mogelijkheden in beeld worden gebracht. Dit vindt zijn uitwerking in de herziening van de accommodatienota. Hierbij zal ook de rol van de Brede School in beeld worden gebracht.	1/5

	In elke wijk laagdrempelige ontmoetingsruimte waar men tegen betaalbare prijzen terecht kan	Wijkgebouwen zijn daarvoor in ieder geval bedoeld. Op termijn wordt ook via de ontwikkeling van Brede Scholen invulling aan deze wens gegeven. We zullen met elkaar ook goed moeten nadenken over het vraagstuk van centralisatie versus decentralisatie.	1/5
Platform Minima en Maatschappelijk Welzijn(PMMW)	Systematisch rekening houden met de samenhang tussen materiële en immateriële problemen	Uitsluitend financiële ondersteuning is voor de meest kwetsbare burgers niet genoeg. Binnen het kader van het gemeentelijk minimabeleid probeert de gemeente Etten-Leur maatwerk te leveren. Dit vraagt om een sluitende keten van voorzieningen. Minimabeleid wordt afgestemd met de andere taken van de gemeente.	6
	Wmo-beleid in nauwe samenhang zien met WWB en gemeentelijke woonvisie en het woningbouwprogramma	De Wmo biedt extra kansen voor werk en sociale activering voor WWB-uitkeringsgerechtigden; er wordt het komende jaar onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om WWB-uitkeringsgerechtigden in te schakelen om onze Wmo-doelstellingen te realiseren.	6
	Armoede beïnvloedt(lees: beperkt) de mogelijkheden om te participeren in de samenleving	Het gemeentelijke minimabeleid is erop gericht de participatie van burgers aan de samenleving te bevorderen. De effecten van ons beleid hebben onze voortdurende aandacht. Het is een beleid dat zich continu ontwikkelt en voortdurend onze bijzondere aandacht heeft.	6
	Naast armoede vormen onbekendheid met regelingen(bureaucratie en ingewikkelde formulieren) en sociaal-psychische problemen belangrijke oorzaken van kwetsbare positie.	De komende jaren wordt gewerkt aan verbreding van Elz, enerzijds wat betreft het spoor cliëntondersteuning, anderzijds wat betreft het spoor taakverbreding, waarbij	3/6

		ook inkomensondersteuning, minimabeleid betrokken worden. Door beide sporen worden personen in een kwetsbare positie ondersteund. In de Kadernota Wmo is het terugdringen van de bureaucratie, de papierwinkel, als actiepunt opgenomen. Onze insteek is om de bureaucratie zoveel als mogelijk is terug te dringen.	
	Maatschappelijke verscheidenheid qua leeftijd, qua inkomenssituatie moet veel meer leidraad zijn in het gemeentelijk bouwprogramma en welzijnsbeleid	In de nieuwe nota Huisvestingsbeleid is specifiek aandacht geschonken aan starters en senioren en is rekening gehouden met de bouw van huurwoningen voor mensen met een smalle beurs. Als leeftijd of inkomen belemmeringen vormen om te participeren, dan zullen wij proberen die belemmeringen weg te nemen via zoveel mogelijk algemeen toegankelijke voorzieningen.	1
	Sociale netwerken vanuit levensbeschouwelijke organisaties verdienen stimulering en activering.	Alle sociale netwerken zijn belangrijk. Naast de professionele aanbieders worden tevens vrijwillige organisaties ondersteund/-gefaciliteerd en gestimuleerd in het bieden van informele zorg en mantelzorgondersteuning. Wij hebben er bewust voor gekozen om vertegenwoordigers van levensbeschouwelijke organisaties een plaats te geven in onze Wmo-contactgroepen. Bekend is, dat met name uit die kringen van oudsher veel vrijwilligersactiviteiten plaats vinden.	4
	Een collectieve voorziening zoals "sociale tafels" verdient actieve gemeentelijke ondersteuning	Uitgangspunt is het primaat van de algemene collectieve voorzieningen. Onderzoek wordt gedaan naar doorontwikkeling en	5

		versterking van bestaande voorzieningen en ontwikkeling van nieuwe voorzieningen. De sociale tafels zijn een nieuw fenomeen met aantrekkelijke mogelijkheden voor sociale contacten. De ervaringen met de eetpunten en de "zondagmiddag" zijn erg positief.	
	Buitengebied mag niet buiten beeld blijven. Activiteiten gericht op ontmoetingen tussen boeren en burgers zijn van belang voor de sociale cohesie.	Wij onderschrijven dit standpunt. Buitengebied zal in het kader van buurtbeheer en de ontwikkeling van het wijkplan buitengebied bij beleidsontwikkeling worden betrokken en de sociale cohesie vormt een van de aandachtsgebieden.	1
	Ook voor de jongeren geldt het probleem van het niet-gebruik. Interventieprogramma "Armoede en Gezondheid van kinderen" is een goede zaak.	Ook wij onderschrijven de meerwaarde van het interventieprogramma "Armoede en Gezondheid van kinderen". Het project wordt dan ook in het schooljaar 2007-2008 voortgezet.	2
	Bos-project moet worden voortgezet. Voornemen om buurtsportmedewerker in vaste dienst te nemen is een goede zaak.	Het BOS-project loopt tot einde schooljaar 2008-2009. Ruim voor die tijd zal een evaluatie plaatsvinden over het structureel maken van elementen van het BOS-project. Dit geldt ook voor het onderdeel buurtsportmedewerker.	2
	"Grote project Ik" op terrein van cultuureducatie is niet alleen voor jeugdige doelgroep basisscholen van belang maar voor die kinderen, die weinig met cultuur in aanraking komen.	Het gegeven dat er kinderen zijn die weinig met cultuur in aanraking komen is juist de reden geweest om te kiezen voor een breed bereik van het "Grote project Ik".	2
	PMMW-project op de basisscholen verdient verbreding en inkadering in de ruime doelstelling van prestatieveld 2.	Wij nemen graag kennis van de evaluatie van het pilot-project van PMMW zoals dat thans uitgevoerd wordt.	2
	PMMW zoekt mogelijkheden om spreekuurhouderswerk (vroeger FNV) voort te zetten. Dit werk moet plaats krijgen binnen prestatieveld	In 2008 wordt een onderzoek uitgevoerd naar een mogelijk andere huisvesting van Elz. Binnen dat	3

	3.	kader zullen de mogelijkheden van het houden van spreekuren van belangenorganisaties bekeken worden.	
	Gemeente moet systematisch inzicht verwerven in de diversiteit van de mantelzorgers.(zwakke groepen zoals vrouwen,allochtonen,jongeren) dienen voorrang te krijgen binnen Wmo-beleid)	Binnen de mantelzorgondersteuning maar ook binnen het vrijwilligerswerk zullen specifieke doelgroepen bijzondere aandacht krijgen, zoals jonge mantelzorgers, ouders van gehandicapte kinderen, werkende mantelzorgers en allochtone mantelzorgers. Inspelend op lokale problematiek wordt gezorgd voor maatwerk.	4
	Gemeente moet stimuleren dat ook mannen vrijwilligerswerk en mantelzorg verrichten, bijzondere aandacht voor begeleiding jonge vrijwilligers.	Aansluitend op het bovenstaande wordt ook binnen het vrijwilligerswerk extra aandacht besteed aan de jonge vrijwilligers beginnend met de invoering en verbreding van de maatschappelijke stage. Daaropvolgend zal beleid ontwikkeld worden om de jongeren vooral ook te behouden voor het vrijwilligerswerk.	4
	Relatie Wmo-WWB: activering van vrijwilligers is een goede zaak. Vrijwilligerswerk moet aansluiten bij de interesses van de persoon. Geen gedwongen vrijwilligerswerk.	In het kader van het activeringsbeleid van de Wet werk en bijstand zullen uitkeringsgerechtigden actief worden ondersteund bij het vinden van passende vormen van participatie. Het vrijwilligerswerk komt hierbij uitdrukkelijk in beeld. Hierbij is een goede balans noodzakelijk tussen vrijwilligheid en het actief dan wel dwingend toeleiden naar vrijwilligerswerk.	4
Vereniging Eigen Woning	Er mogen geen grote verschillen ontstaan in het voorzieningenniveau Wmo tussen de omliggende gemeenten en Etten-Leur	Gelet op de gemeentelijke beleidsvrijheid in het kader van het verstrekken van voorzieningen zullen er altijd verschillen zijn c.q. ontstaan tussen de gemeenten onderling, we	6

		streven naar regionale afstemming. In dit kader is ook belangrijk bijvoorbeeld welke algemene voorzieningen er in een gemeente voor handen zijn.	
	De medewerk(st)ers van het loket moeten goed opgeleid zijn om alle aspecten van de Wmo goed te kunnen hanteren.	Gekozen wordt voor breed inzetbare medewerkers, die de vraag breed en integraal benaderen. Naast het intercollegiaal leren en werken worden de medewerkers hiertoe steeds (bij)geschoold.	3
	Wmo veronderstelt maatwerk. Regelgeving moet flexibel zijn om maatwerk mogelijk te maken.	Bij het verstrekken van individuele voorzieningen wordt steeds rekening gehouden met de individuele kenmerken van de aanvrager, dus wordt maatwerk toegepast.	6
	Door vergrijzing zal de zorgvraag toenemen. Dit leidt tot een grotere belasting van de zorgverleners. Gemeente moet tijdig inspelen op deze ontwikkeling. Een gedegen opleiding vraagt tijd.	Dit is een zaak die landelijk de aandacht heeft. Hier spelen zaken als het aantrekkelijk maken van het beroep; het interesseren van jongeren voor de opleiding etcetera. Bij de dreigende ontslaggolf van afgelopen zomer hebben wij ons als gemeente met succes ingespannen om oplossingen te vinden voor de thuiszorg om de mensen in de zorg voor die zorg te behouden. Het is een ontwikkeling die onze voortdurende aandacht heeft.	6
	Extramuralisering zal zich de komende jaren verder voortzetten. Tijdig anticiperen op deze ontwikkeling is het credo.	De extramuralisering heeft de aandacht in de toekomstige ontwikkelingen rondom de Wmo. De extramuralisering is een van de maatschappelijke ontwikkelingen die de vormgeving van woonservicegebieden noodzakelijk maakt.	6
	Zorgverlenende instellingen moeten gaan samenwerken	We onderschrijven de meerwaarde van samenwerking. Wij zullen dit vanuit onze gemeentelij-	6

		ke regierol stimuleren.	
	Goede voorlichting is voorwaarde om draagvlak te creëren voor de Wmo	Helemaal mee eens. De uitdaging voor het komende jaar is om de moeilijk bereikbare groepen bij de Wmo te betrekken en hun behoeften en mogelijkheden duidelijk in beeld te krijgen. Daar zal specifieke voorlichtingsactie op georganiseerd worden.	alg
Het Nederlandse Rode Kruis	Invoeren van een zorgloket, waar mensen hun informatie kunnen halen	Elz is inmiddels operationeel per 2007.	3
	Platformoverleg tussen de vrijwilligersorganisaties met als doel nadere kennismaking en eventuele samenwerking	Samenwerking en het bij elkaar brengen van vrijwilligersorganisaties vindt plaats middels het Steunpunt Vrijwilligerswerk Etten-Leur.	4
	Te denken valt aan het oprichten van een beursvloer, waar vraag en aanbod met elkaar in contact kunnen treden. Wat is er allemaal	Het Steunpunt Vrijwilligerswerk Etten-Leur is sedert oktober 2004 operationeel.	4
	Voorlichting geven over de diverse organisaties aan burgers	Elz beschikt over sociale kaart van alle beschikbare organisaties en hun producten van de regio.	3
	Duidelijkheid geven over hoe de financiering geregeld is/wordt	De financiële mogelijkheden en de bijdragen die van onze burgers worden gevraagd zijn duidelijk in beeld gebracht. Deze worden steeds voortdurend geëvalueerd, zie bij voorbeeld de regeling ten aanzien van de persoonsgebonden budgetten.	alg
	Invoeren van een soort Etten-Leurpas voor minder draagkrachtigen, zodat ze eerder in de gelegenheid zijn om aan activiteiten mee te doen (sport, etc)	Het gemeentelijke minimeleid is erop gericht de participatie van burgers aan de samenleving te bevorderen. In dit kader is de Verordening voorzieningen maatschappelijke participatie vastgesteld. Regelmatig wordt actie ondernomen om de mogelijkheden van deze regeling bij de doelgroep onder de aandacht te brengen. Invoering van	6

		een Etten-Leur-pas wordt niet overwogen.	
	Is er een voedselbank?	Ja	5
	Brede aandacht voor preventie. Dit betekent handhaving van de zorgnetwerken rond de scholen, opvoedingsondersteuning voor ouders. Voor- en vroegschoolse opvang met daarnaast vroegsignalering bij jonge kinderen	De preventie rond scholen en opvoedingsondersteuning heeft de aandacht in de toekomstige ontwikkelingen rondom het centrum voor jeugd en gezin. Ook in het huidige onderwijs en zorgcentrum heeft dit de aandacht.	2
	Indien aanwezig: terugdringen van jeugdwerkloosheid door samenwerking sociale zaken, UWV en CWI	Er is sprake van samenwerking tussen genoemde partijen, ook op het terrein van bestrijding jeugdwerkloosheid	2
	Zorgdragen dat mensen niet onnodig gebruik moeten maken van duurdere zorg dan noodzakelijk is.	Uitgangspunt is dat als een goede oplossing kan worden geboden met een algemene voorziening, dan komt iemand niet in aanmerking voor een individuele (duurdere) voorziening. Uitgangspunt is, zie ook de eerder door de raad vastgestelde Kadernota Wmo, middels goed toegankelijke algemene voorzieningen (hiervan kan eenieder direct en zonder indicatiestelling gebruik maken) het beroep op individuele, veelal duurdere voorzieningen, voorkomen.	5/6
	Regionale samenwerking bekijken	De gemeente Etten-Leur heeft de afgelopen jaren goede ervaringen opgedaan met de regionale samenwerking met een 10-tal Westbrabantse gemeenten. Die samenwerking wordt voortgezet.	Alg.
Avoord Zorg en Wonen	Avoord kan zich prima vinden in Kadernota	Wij zijn blij met deze steunbetuiging. Wij hopen dat deze Kadernota en het Wmo-beleidsplan 2008-2011 een solide basis vormen voor het gezamenlijk vormgeven van het Wmo-beleid. Ook voor Avoord ligt hier een belangrijke taak.	Alg.

	Avoord Zorg & Wonen wil graag een belangrijke functie hebben in met name het eerste, derde en vijfde prestatieveld	Bij de uitwerking van het concept van woon-servicegebieden worden onder andere met de zorgaanbieders concrete contracten afgesloten. Uiteraard zal ook Avoord hierbij nauw worden betrokken.	1,3,5
	Capaciteit Avoord Zorg & Wonen is verspreid over de wijken. Wil graag centraal punt zijn voor alle zorg- en dienstverlening in die wijken	Direct na vaststelling van de Wmo-beleidsnota 2008-2011 zullen wij een studieconferentie organiseren. Tijdens die studieconferentie willen we de aftrap geven om te komen tot een duurzame samenwerkingsrelatie tussen alle instellingen op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Onderdeel van die samenwerking is het organiseren van haal- en brengdiensten in de wijken.	1
	Wil complexen openstellen voor wijkbewoners waar het gaat om b.v. eetpunt of deelname aan activiteiten.	Dit aanbod past geheel in onze toekomstvisie ten aanzien van het organiseren van haal- en brengdiensten in de wijken. In het kader van een goede spreiding en afstemming van diensten is afstemming met andere partijen een vereiste.	1
	Realiseert in al haar complexen een servicepunt waar bewoners, ook uit de wijk, terecht kunnen voor informatie en advies	Zie uitwerking woon-servicegebieden. In dit kader zullen eveneens de mogelijkheden onderzocht worden om Elz aan te sluiten bij de informatiewinkels/servicepunten van de zorgaanbieders in de wijk.	3
	Avoord aan Huis biedt hulp in thuis-situatie. Aandachtspunt: "kwaliteit van leven"	Kwaliteit van leven dient ook in onze visie centraal te staan. Dit is sterk individueel bepaald. Het gaat om maatwerk leveren afgestemd op het individu en zijn of haar omgeving.	6
	Avoord Zorg en Wonen acht het niet in alle gevallen wenselijk zo lang mogelijk thuis te blijven wonen: aandachtspunt: "eenzaamheid".	Het gaat er in de eerste plaats om wat de inwoners van Etten-Leur, binnen de spelregels zoals	1

	Woonzorgcomplexen bieden goed alternatief.	we die met elkaar hebben afgesproken, zelf wensen. In zijn algemeenheid geldt, dat mensen het liefst zolang mogelijk zelfstandig in de eigen vertrouwde omgeving willen blijven. Of en hoe lang dit mogelijk is, is afhankelijk van diverse factoren, die sterk individueel bepaald zijn. Belangrijk is daarom dat er een gevarieerd aanbod ontwikkeld wordt aan woonvormen met zorg. Dit is één van de uitdagingen bij de invulling van de woonservicegebieden.	
	Wenst graag betrokken worden bij initiatieven op het gebied van de thuiszorg	Is voor ons van zelf sprekend!	Alg.
	Positionering zorgloket: in stadskantoor met aansturing door gemeenten is enige waarborg voor onafhankelijkheid van het loket.	Elz is per 2007 operationeel binnen het stadskantoor en wordt ook volledig gefinancierd vanuit de gemeente. Ook wij onderschrijven het belang van onafhankelijkheid.	3
GGZ, Regio Breda	Hecht eraan te wijzen op de mogelijkheden die zij heeft om niet alleen aan de prestatievelden 7,8 en 9 maar ook aan de prestatievelden 1 t/m 6 handen en voeten te geven.	Gemeente staat open voor alle steun die vanuit de expertise van de GGZ geboden kan worden bij de realisering van onze Wmo- doelstellingen.	Alg.
	Verminderen van overlast en bestrijden van stigma's (inloop- en ontmoetingspunten; werken aan solidariteit en participatie)	Gemeente staat open voor voorstellen van de GGZ.	1
	Cursussen voor jongeren en hun verzorgers, trainingen op scholen VO/leerlingbegeleiding/voorlichting, bemoeizorg en vroegsignalering jeugd/uitbreiden MASS-keten	In het overleg met GGD is aandacht voor genoemde cursussen. Ook de zorgstructuur van de scholen heeft hiervoor aandacht. Vroegsignalering van jeugd krijgt vorm via het signaleringssysteem Zorg voor Jeugd en de daaraan gekoppelde zorgcoördinatie.	2
	Deelname aan loket, ook in de wijk, als informatiepunt of spreekuurpost, bevordering deskundigheid medewerkers, preventief aanbod, doorverwijzing naar casuïstiekoverleg	Bij de doorontwikkeling van Elz wordt vooral ingezet op de functie van cliëntondersteuning. Ook de GGZ is hierbij nadruk-	3

	MASS	kelijk in beeld.	
	Ondersteuning op maat, individueel of groepsgericht van mantelzorgers en vrijwilligers die met GGZ problematiek te maken hebben	Ten aanzien van specifieke problemen en specifieke doelgroepen zal de expertise van de GGZ ingezet worden.	4
	Inloopvoorzieningen, arbeidstrajecten en vrijwilligerswerk, ontwikkeling meerdere kleine centra voor dagbesteding, inzet vriendendiensten en coaches of mentoren voor doelgroep, preventieve groepen en cursussen	Samen met de GGZ willen we de behoeften en mogelijkheden in beeld brengen.	5
	Mogelijkheden voor vervoer en woonvormen, op termijn ondersteunende en activerende begeleiding	Ook hier geldt, dat we behoeften en mogelijkheden in beeld willen brengen. De ondersteunende en activerende begeleiding vallen voorlopig nog onder de AWBZ .	6
	Samenwerking met burgers, vrijwilligers, mantelzorger en professionals	Diverse sprekers hebben gewezen op het belang van een goede samenwerking. Wij kunnen dit alleen maar onderschrijven en tot speerpunt van beleid maken.	Alg.
	Ondersteuning zo dicht bij, zo vroeg en zo licht als mogelijk is.	Geldt voor alle voorzieningen. Belangrijke voorwaarden zijn: preventie en goede signalering.	Alg.
	Zelfredzaamheid en deelname aan samenleving	Is uitgangspunt Wmo . Daar gaan we voor.	Alg.
	Vangnet en ketenzorg voor mensen met complexe problematiek	Belangrijke voorwaarden om te zorgen dat niemand buiten de boot valt en dat de hulpverleners van elkaar weten wie waar mee bezig is.	Alg.
	Empowerment van de burger	Mensen in staat stellen invloed uit te oefenen op gebeurtenissen om zich heen en situaties die belangrijk zijn voor hen. Participatie is een belangrijk onderdeel van dit emancipatieproces. Bevordering van participatie is één van de prioriteiten uit het Programma-akkoord 2008-2011.	Alg.
	Integraal en inclusief beleid	Is uitgangspunt van beleid.	Alg.
	Gebiedgebonden consultatie	Met ingang van oktober	7,8,9

		2007 start het project van GGZ om te komen tot een betere keten van ggz-preventie en ggz-zorg, waarbij de indeling van de woon-servicegebieden uitgangspunt is. Inzet is het multidisciplinair werken, delen van expertise, ketenzorg en vroegsignalering/preventie.	
MEE West-Brabant	Doelgroep "mensen met een beperking" vraagt soms een specifieke benadering. Dit vraagt specifieke deskundigheid van loketmedewerkers. MEE is bereid enige scholing te verzorgen	Elz-medewerkers bieden een brede service en hebben een goede basale kennis van alle mogelijkheden en voorzieningen in Etten-Leur en/of de regio. Daar waar mogelijk en noodzakelijk wordt gebruikt gemaakt van de deskundigheid (sbevordering) door andere organisaties.	4
	Structureel overleg tussen Wmo-medewerkers en medewerkers van diverse organisaties is wenselijk	Wij onderschrijven dit standpunt.	Alg.
	Verzorgt zowel individuele als collectieve dienstverlening, zoals netwerkversterking rondom cliënten, participatie op het gebied van vrije tijd, integratie binnenarbeidsmarkt, ondersteuning bij wooninitiatieven, het vinden van zorgmijders, vroegsignalering bij kinderen tot 7 jr. (ICP), ondersteunen van mantelzorgets etc.		5/6
	MEE is werkzaam binnen de 9 prestatievelden, immers mensen met een beperking zijn volwaardige burgers en zijn dus ook terug te vinden binnen alle probleemvelden van de samenleving.	Akkoord, vandaar ook dat het belangrijk is, dat voor alle prestatievelden een inclusief beleid gevoerd wordt. Daarmee bedoelen we, dat op alle beleidsterreinen rekening gehouden wordt met inwoners, die in het dagelijkse functioneren beperkingen ondervinden.	Alg
Gezamenlijke wijkverenigingen	Toegankelijkheid van de wijken (stoepen, goede op- en afgangen, drempelloze gebouwen) is een voorwaarde om mensen met een beperking evenveel kansen te geven aan de samenleving deel te	Dit is een onderwerp waaraan breed aandacht wordt besteed in de wijkplannen en bij het uitwerken van de woonservicegebieden.	1

	nemen. zijn een must. Belangrijk is dat gemeente situatie inventariseert en problemen in kaart brengt.	Het wordt een actiepunt voor diverse afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie in 2008. Toegankelijkheid zal vanaf 2008 op diverse momenten met 'belanghebbenden' worden besproken en moeten leiden tot gerichte acties.	
	Sociale veiligheid verhogen door te kijken naar begroeiing, verlichting en veilige oversteekmogelijkheden.	Is een onderwerp waaraan via acties die voortvloeien uit beheren op niveau en diverse projecten in de wijken al invulling wordt gegeven en ook de komende jaren aandacht krijgen van gemeente en diverse partners.	1
	Per wijk een percentage huurwoningen vaststellen dat geschikt moet worden gemaakt voor ouderen/mensen met een beperking.	In iedere wijk staan nu geschikte huurwoningen. Van Woonstichting Etten-Leur en andere verhuurders worden acties verwacht om (steeds) een voldoende aanbod in (de wijken van) Etten-Leur beschikbaar te hebben.	1
	Extra aandacht voor mensen met een eigen woning. Uitkomsten van "Blijvend thuis in eigen huis"afwachten.	Zoals in de woonvisie staat komt er vanaf 2008 een vervolg op dit project. Belangrijkste doel is woningeigenaren stimuleren om hun woning aan te passen, zodat ze er zo zolang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.	1/5
	Snelheidscontroles/handhaving in 30-km-zones	Is voor de wijkverenigingen een punt om in te brengen in het periodieke overleg met netwerkpartners, waarvan de politie er één is.	1
	In wijkplannen voorzieningen opnemen die naadloos aansluiten bij de wensen en behoeften van alle wijkbewoners en in het bijzonder de ouderen en mensen met een beperking.	Als dat de wens is en fysiek en financieel mogelijk, is dat een uitgangspunt voor de wijkplannen.	1
	Er moet voldoende geld vrij gemaakt worden om activiteiten te organiseren ter bestrijding van de vereenzaming (bijv. "De Zondagmiddag")	Bestrijding van vereenzaming begint met aandacht van mensen voor elkaar. Elkaar groeten op straat, tijd maken voor	5

		een praatje of eens even bij iemand langs gaan. In georganiseerd verband is de "zondagmiddag"-activiteit een goed voorbeeld hoe het kan. De gemeente wil deze activiteiten faciliteren.	
	Activiteiten moeten "naar de mensen toe gebracht worden" (in de wijk).	Dit is bij uitstek een actie waar de wijkverenigingen (wijkbewoners) zelf leidend in zijn. Dit vraagt een actieve opstelling van de wijkbewoners.	5
	Aantal wijkgebouwen in Etten-Leur is onvoldoende. Bij nieuwbouw combinatie zoeken met Brede School en zorg, welzijns- en sportfuncties.	Hieraan wordt via plannen voor multifunctionele accommodaties invulling gegeven. Bij de uitwerking van de plannen zullen de wijkverenigingen worden betrokken.	1/5
	Vrijwilligers spelen belangrijke rol: zorgen voor professionele ondersteuning, actief werven onder Vutters, jongeren en allochtonen	In het kader van het vrijwilligerswerk wordt extra aandacht besteed aan de doelgroepen ouderen (jonge vutters), jongeren, allochtonen en werknemers. Activiteiten worden ontwikkeld om de doelgroepen te stimuleren en te behouden voor het vrijwilligerswerk.	3
	Aandacht voor mantelzorgers. Organiseren van ontmoetingsdagen, voorlichtingsdagen, cursussen, ontspanningsdagen e.d. Dit alles in de wijk (wijkgebouw)	In het kader van de subsidiëring van HOOM als beherende organisatie van het Steunpunt Mantelzorg Etten-Leur, worden prestatieafspraken gemaakt.	3
	Adequate ondersteuning van mantelzorgers en wijkverenigingen. Huidige ondersteuning via Stichting Welzijn is weggegooid geld.	Wij onderschrijven de ondersteuning van mantelzorgers en wijkverenigingen. Met de subsidiëring van St. De Markenlanden worden vanaf 2008 prestatieafspraken gemaakt.	4
	Digitale informatie via Wmo-loket regelen	Digitale toegang van Elz is een van de onderwerpen die in het kader van de doorontwikkeling van Elz wordt opgepakt in 2008.	3

	Onafhankelijk meldpunt inrichten voor klachten, ervaringen en vragen	Met de diverse Wmo-contactgroepen alsmede met adviesraden (gehandicaptenplatform, seniorenraad en cliëntenraad) wordt regelmatig overleg gevoerd om klachten en ervaringen te delen teneinde te komen tot een oplossing. Individuele klachten worden binnen de gebruikelijke weg binnen de organisatie behandeld.	3
	Snelle indicatieprocedure	Inzet bij Wmo-voorzieningen is om de aanvrager zo min mogelijk te belasten. Snel en eenvoudig waar dat mogelijk is (door eigen Elz – medewerkers).	3/6
	Goede pgb	De hoogte van de pgb is gekoppeld aan de tegenwaarde van een te verstrekken goedkoopst adequate voorziening in natura. Er zijn signalen dat de pgb voor Hulp bij het Huishouden ontoereikend zou zijn. Hiernaar wordt onderzoek gedaan. Mocht blijken dat huidige pgb ontoereikend is, dan zal het beleid worden bijgesteld.	6
	Niet te hoge eigen bijdrage (voor minima zelfs geen eigen bijdrage)	Uitgangspunt is “sterkste schouders dragen de zwaarste lasten”. De eigen bijdrage geldt als bijzondere kosten van het bestaan, hiervoor kan in beginsel bijzondere bijstand verleend worden.	6
	Pgb voor hulp bij het huishouden stellen op 100%	De hoogte van de pgb is gekoppeld aan de tegenwaarde van een te verstrekken goedkoopst adequate voorziening in natura. Het percentage is gesteld op 75% van zorg in natura. Dit percentage is gelijk aan het percentage dat voor 1-1-2007 onder de AWBZ werd gehanteerd. Er zijn signa-	6

		len dat de pgb voor Hulp bij het Huishouden ontoereikend zou zijn. Hiernaar wordt onderzoek gedaan. Mocht blijken dat huidige pgb ontoereikend is, dan zal het beleid worden bijgesteld.	
Woonstichting Etten-Leur	Heeft behoefte aan en duidelijke structuur, waarin de rol van de partners duidelijk omschreven is.	Wij onderschrijven het belang van een duidelijke structuur. Direct na vaststelling van de Wmo-beleidsnota 2008-2011 zullen wij een studieconferentie organiseren. Tijdens die studieconferentie willen we de aftrap geven om te komen tot een duurzame samenwerkingsrelatie tussen alle instellingen op het gebied van wonen, zorg en welzijn.	Alg.
	Wil investeren in de leefomgeving en de sociaal-maatschappelijke aspecten van de wijken. Wil hier gestructureerder mee aan de slag gaan.	Hierover hopen wij nog dit jaar prestatieafspraken te maken met de Woonstichting Etten-Leur. Vervolgens zal begin 2008 een gestructureerd overleg worden opgestart met alle aanbieders op de terreinen wonen, zorg en welzijn met als eerste opdracht samenwerkingafspraken te maken voor de realisering van de woonservicegebieden.	1
Huispitaal B.V.	Benadrukt het belang van goede ketenzorg. Benadrukt dat er ook aandacht moet zijn voor een sluitende aanpak voor vroegsignalering.	Wij onderschrijven het belang van een goede ketenzorg. Dit zal een van de aandachtspunten zijn in de samenwerkingsafspraken die we in 2008 met alle partijen willen maken.	6
	Vroegsignalering zit niet in hbh 1, wel in hbh2. Nu er steeds meer hbh1 geïndiceerd wordt komt vroegsignalering mogelijk in de knel. Dit aspect vraagt bijzondere aandacht.	Vroegsignalering heeft de aandacht. Hiervoor zijn afspraken gemaakt met Elz.	6
GGZ, Regio Breda	Gemeente moet regierol stevig oppakken.	Initiatieven worden genomen om de regierol	Alg.

		vorm en inhoud te geven.	
	Gemeente moet contacten leggen met ouderinitiatieven, ouderverenigingen en ook de leden van deze moeilijk bereikbare doelgroepen zelf.	Dit is een van de uitdagingen waarvoor wij ons deze maanden gesteld zien. Wij zullen bij de vormgeving van het beleid extra inspanssen om deze doelgroepen bij het beleid te betrekken.	Alg.
Steunpunt vrijwilligerswerk	Pleit voor keuzevrijheid van de burgers	Burgers die een individuele voorziening nodig hebben de keuze tussen ondersteuning in natura of een pgb.	6
	Sport moet binnen de Wmo meer aandacht krijgen.	Sport vervult een belangrijke rol binnen de Wmo als het gaat om bevordering van maatschappelijke participatie.	5/6
	Vraagt brede steun van college en raad voor het maatschappelijke stageproject.	In kader van het vrijwilligerswerk wordt extra aandacht besteed aan maatschappelijke stage om jongeren te stimuleren en te behouden voor het vrijwilligerswerk.	4
Zonnebloem	Ziet in de scan woonservicegebieden een goed hulpmiddel om de samenwerking verder vorm te geven.	A.v.k. Suggesties bij de feitelijke uitwerking blijven welkom.	1
HOOM (SVT Informele Zorg West-Brabant)	Ziet samenwerking breder: ook andere partijen moeten gestimuleerd worden om de mantelzorgers te bereiken. Pleit voor een expertisecentrum informele zorg.		4
Charitas Mariaparochie	Onderschrijft belang om loket te verbreden en ook charitas in staat te stellen informatiemateriaal via loket aan te bieden. Belangrijk is wel dat de verbreding goed ingekaderd wordt.		3
Zelfhulpgroepen	Goede ondersteuning van mantelzorgers is erg belangrijk	Goede ondersteuning van mantelzorgers wordt erkend om te voorkomen dat mantel-	4

		zorgers door een te hoge druk uitvallen. Het is een van de taken van het Steunpunt Mantelzorg.	
	Respijtzorg kan taak mantelzorgers verlichten	Respijtzorg erkennen wij als een belangrijke voorziening om mantelzorgers te ontlasten.	4
	Adviseert gemeente contact te leggen met het Westbrabants steunpunt zelfhulpgroepen.	Dit advies wordt ter hand genomen.	4
Stichting De Markenlanden	Vindt wijkplannen erg belangrijk en pleit ervoor burgers zoveel mogelijk erbij te betrekken		1
	Steunpunt vrijwilligers verdient aandacht.	Met De Markenlanden zullen voor 2008 prestatieafspraken worden geformuleerd in het kader van de subsidiëring van het Steunpunt Vrijwilligerswerk.	4
Huurdersbelangenvereniging	Pleit voor meer betaalbare huurwoningen/appartementen voor senioren in het centrum dan via de woonvisie gepland is.	Programma woonvisie schrijft voor dat er op alle locaties inspanningen moeten worden ondernomen voor het realiseren van 30% goedkoop, 30% middelduur en 40% duur. Dat geldt dus ook voor de, overigens in aantal beperkte, plannen in en rond het centrum.	1